

METSZET

ÉPÍTÉSZET | ÚJDONSÁGOK | SZERKEZETEK | RÉSZLETEK

TÉMA:
LAKÓÉPÜLET

A nem-valamilyen dicsérete
Téri és szociális mintázatok
A városi porozitás mint tervezési eszköz
A kontextustól a részletekig

Rétegek és átmenetek
Töredékes térfal
Richard Meier-idézetek
- Fehér ház Budán



Nemzeti
Kulturális
Alap



Jövőtállóra terveztük.

Bírja az élet kihívásait.

[53 247] KOMOLY PRÓBATÉTEL

A Terrán innovatív termékei az évszázados tapasztalat és a modern technológia találkozásából születtek.

Hosszú távban gondolkodtunk és a legváltozatosabb megpróbáltatásokkal számoltunk, mikor megalkottuk a Terrán térkövet — hogy igazán jövőtálló minőséget biztosítsunk.



TERRÁN TÉRKŐ

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN



terranterko.hu

A fent megadott mennyiség csak illusztrációs célt szolgál, fiktív érték, és nem minősül valós, hivatalos műszaki adatnak.

Biztonságot nyújtó, és magas esztétikai értéket képviselő megoldások, amelyek egymással szinergiát alkotva hívnak életre kényelmes élettereket. Tetőcserép, Generon napelemes tetőrendszer, KészTető és Térkö – a Terrán ernyőmárkának köszönhetően a harmonikus otthon átfogó, egymásra épülő rendszerelemek révén ölthet formát. Keresse a Terrán márka további termékeit is, hogy a házipépítés vagy -felújítás, könnyű, hosszú távon megbízható, költség- és időhatékony legyen!

TERRÁN
TETŐCSERÉP
terranteto.hu

TERRÁN
KÉSZTETŐ
terranneszteto.hu

TERRÁN
SOLAR
terran-generon.hu

TERRÁN
TÉRKŐ
terranterko.hu



Társasház előcsarnoka
Építész: Kendelényi Péter, Hajnal Zsolt
Fotó: Juhász Norbert

—Merre tovább, lakásépítés? Az előző kormányzat soha nem látott mértékben igyekezett ezen a téren szakmai fejlődést elérni. A barnamezős beruházások felpörögtek, elindultak a hatalmas „lakóparkok”, amelyek minőségét a központi tervtanács, a TÉKA példátlan, esztétikai-humanizálási célú új szabályai próbálták javítani. Hogyan fog ez megváltozni? Kérdés, hogy egyáltalán fél éven belül sorra kerül-e az építészet átalakításának ügye? A következő kormányzat vajon stratégiai ágazatként tekint-e az építésre? Aki emlékszik a szabadon választott előző kormányokra, talán emlékszik arra is, milyen sokáig vártuk, hogy az építésnek minisztériuma legyen. Tudja még valaki, ki volt Trautmann Rezső? Lesz pénz és akarat szociális lakásépítésre vagy megfizethető lakásokra?

—Vannak-e már olyan fejlesztők, akik a profitmaximálás mellett a lakók komfortjáért, vagy legalább a jó hírükért hajlandók elmozdulni a vadkapitalista reflexeiktől? Ellensúlyozható-e a telkek – akár fenntarthatósági bónuszokkal ösztönzött – kizsigerelése minőséggel, zölddel, okos tervezéssel?

—A kérdések számosak, és ha keresünk, örömeinkre találhatunk jó példákat is: vannak elkötelezett építésszek, fejlesztők, öntudatos tulajdonosok-befektetők. Be is mutatunk néhányat hazánkból és Európából. Merjünk jók lenni!

CSANÁDY PÁL

IMPRESSZUM |

Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Pajkos utca 28. | 36-1-783-1711 | info@artifexkiado.hu | www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.artifexkiado.hu, www.cpr.hu, www.epitkezés.info.hu, www.kamaraikepzesek.hu | ISSN 2061-2710 | Terjesztő: Magyar Posta Zrt. | Hirdetésfelvétel, termékek: Sárdy Csaba 36-20-240-7232 | Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád | Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 | Főszerkesztő-helyettes: Ware-Nagy Orsolya | Szerkesztő: Dobossy Edit | Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Vukosavljev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Katona Vilmos, Nagy Sándor, Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) | Lapterv: Salt Communication Kft. | Tördelés és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu | Nyomda: Virtuóz Globál 30 Kft. | Olvasószerkesztő: Solyom Beáta | Előfizetés egy évre: 7 900 Ft, két évre: 12 900 Ft, három évre: 17 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a terlvap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu | Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak. E lapunk címlapja a Hajnal Építész Iroda elképzelése szerint, Juhász Norbert fotójának felhasználásával készült.

KNAUF

Önhordó álmennyezeti megoldások

Függesztés nélküli ásványszálas megoldások, kifejezetten lakó- és középületi fejlesztésekhez. 2500 mm-es fesztávig önhordó módon építhetők be az álmennyezeti elemek. A 300 mm széles panelek merevítését a rövid oldalon a falszegély, hosszú oldalon pedig rejtett merevítés adja.

Build on us.

© Jan Willem Schouten

Megszüntetjük az utolsó nagy hőhidat.

SCHÖCK
Megbízhatóságra építve

A SCONNEX® CSÖKKENTI AZ ENERGIAVESZTESÉGET A FALAKNÁL ÉS AZ OSZLOPOKNÁL.

Az új Schöck termékcsalád választ ad az energiahatékony építés eddig megoldatlan kérdéseire. A Schöck Sconnex® egyedülálló megoldást kínál a falaknál és oszlopoknál kialakuló függőleges hőhidakra, ezzel segíti a gazdaságosabb és esztétikusabb szerkezetek tervezését és kialakítását. www.schoeck.com/hu/sconnex

TARTALOMJEGYZÉK

TERMÉKEK			
04	Stabilitás, kompatibilitás, minőség és esztétika		
06	Folyosói álmennyezet függesztés nélkül?		
07	Akusztikai építőlemez az igényes téralakításhoz		
08	A hatékony építés új szintje		
09	Több mint szigetelés: építészeti minőség		
10	Bármilyen vízterhelésnél használható alépitmény-szigetelés		
MAI SZEMMEL			
11	Társasház a rakparton, Budapest I. (1972-1979)	Vedres György (BUVÁTI)	Tóth Ágnes és Vukoszávyjev Zorán
A PRO'			
12	A föld gyomra	A rothadás mint ökológiai és alkotói gyakorlat	Pokol Júlia
METSZET			
14	A nem-valamilyen dicsérete	Az új Metrodom társasházról Budapest, Vágóhíd utca	Kendelényi Péter, Hajnal Zsolt Szabó Levente
KÜLHON			
22	Téri és szociális mintázatok	Novo Brdo 2 & 3 szociális lakóépület-együttes Ljubljana	Aljoša Dekleva, Tina Gregorič Szabó Árpád, Pirity Ádám
28	A városi porozítás mint tervezési eszköz	Brick Neighbourhood, Republica Amsterdam	Marc Koehler Emiel Lamers
34	A kontextustól a részletekig	Beszélgetés Joe Morris brit építésszel, a Morris+Company építésziroda alapítójával	Joe Morris Csépké Tamás
TÉMA: LAKÓÉPÜLET			
40	Rétegek és átmenetek	Családi ház Felsőörs	Kovács-D. Barna Kovács-D. Barna, Wesselényi-Garay Andor
46	Töredékes térfal	Ház az Alsó Sas utca és a Vár utca sarkán Budaörs	Pethő Richárd Gyula Wesselényi-Garay Andor
52	Richard Meier-idézetek	Fehér Ház Budán	Mikó László Vadász Bence
TERVPÁLYÁZAT			
58	Múzeum a Jordán partján	A Níall McLaughlin Architects nyertes terve a betániai világörökségi helyszínen	Fényes Kitti
ZÖLD			
60	A lakóépület-állomány mint klímastratégiai kulcsnév		Dr. Kolossa József
62	Abstracts		
64	Tervezők		
66	Szerzők		
68	Cíki		CséPé

STABILITÁS, KOMPATIBILITÁS, MINŐSÉG ÉS ESZTÉTIKA

LEGYEN SZÓ TETŐRŐL VAGY TÉRKŐRŐL: GONDOLKODJON RENDSZERBEN!



Az otthonépítés vagy -korszerűsítés összetett feladat, amely számos, egymással szoros kapcsolatban álló elemből épül fel. Minél több tényezőt kell figyelembe venni a tervezés, kivitelezés során, annál inkább megnő a jelentősége annak, hogy az egyes megoldások rendszerszinten, összehangoltan működjenek. A tudatosság és az integrált szemlélet követése hosszú távon is kifizetődővé válik, például bővítés vagy garanciális kérdések esetén.

—Az otthonépítés és -felújítás gyakran mozaikszerű folyamatá válik, amikor az egyes elemek kiválasztása külön termék kategóriák mentén történik. Ez a megközelítés azonban idővel kompromisszumokat eredményezhet a minőség, az esztétikum, a műszaki kompatibilitás és a garanciális feltételek terén. Éppen ezért célszerű a teljes projektet egységként kezelni, és kihasználni annak előnyeit, ha egy gyártó portfóliója több termék köré is lefed.

—A Terrán tetőcserepei, a hozzájuk tartozó műanyag és fémkiegészítők, a Generon napelemes tetőcserep, valamint ma már a díszburkolatok is összehangolt rendszerként működnek együtt, hozzájárulva a harmonikus, kényelmes és tartós életterek

kialakításához. Jó példa erre a Zenit Max és Rundo modellekhez akár később is telepíthető Generon, amely a funkcionális értéken felül tökéletesen belesimul a fedésképbe. A KészTető megoldás emellett idő- és költséghatékonyabbá, valamint fenntarthatóbbá teszi a tetőszerkezet gyártását és összeszerelését, miközben lehetőséget ad a tetőcserephez stílusában illeszkedő, vagy szándékosan kontrasztot teremtő térkövek alkalmazására is.

—Az egymással kompatibilis megoldások nem csupán esztétikai szempontból előnyösek. Műszaki oldalról kiszámíthatóbb beépítést tesznek lehetővé, mivel a termékeket eleve komplex rendszerbe illesztve, színergiára hangolva tervezték. Ez növeli az élettartamot, és egyben csökkenti a kockázatokat is. További előnyük a jótállás területén jelentkezik: az azonos gyártótól származó megoldások esetében a garanciális vállalatok jellemzően átfogóbbak, és hosszabb távon is nagyobb biztonságot nyújtanak.

—A gyártói tapasztalat szintén meghatározó tényező. A több mint százéves múltra visszatekintő Terrán a betontechnológiában szerzett tudására építve élen jár az innovációk fejlesztésében. Ezt a szakmai alapot hasznosítja a térkövek gyártása során is, ahol a korszerű technológiát



magas szintű szakértelemmel párosítja, miközben a szükséges alapanyagokat saját tulajdonú kavicsbányájából biztosítja.

—A rendszerszemléletű megközelítés stabilitást, kompatibilitást, minőséget és esztétikai egységet teremt – legyen szó tetőről vagy térkőről. További információkhoz olvassa be a QR-kódot!

Terrán Tetőcserep Gyártó Kft., Bóly

- 01 Urban First homokkő, Danubia barna tetőcserep
- 02 Urban First térkő, Zenit Max Carbon tetőcserep
- 03 Classic Zone szürke térkő, Synus fekete tetőcserep



Európa első számú kapu- és ajtógyártója



● Garázskapuk és bejárati ajtók



● OD intézményi acél-és nemesacél ajtók



● Ipari kapuk és meghajtások



● Teljes felületen üvegezett keretszerkezetes ajtóelemek és automata tolóajtók

FOLYOSÓI ÁLMENNYEZET FÜGGESZTÉS NÉLKÜL?

ÖNHORDÓ MEGOLDÁSOK TARTÓPROFILLAL ÉS FALSZEGÉLLYEL EGYÜTT



Gyakran találkozhatunk olyan ingatlanfejlesztéssel, ahol fontos szempont az álmennyezet feletti tér szabadon hagyása a gépészeti és elektromos berendezések számára. Ezekre a helyzetekre kínál a Knauf Ceiling függesztés nélküli megoldásokat, melyekkel elkerülhető a függesztők alkalmazása a gépészeti berendezésekkel amúgy is zsúfolt álmennyezeti terekben.

— Egy lakóparki fejlesztés során nagyon sok igény felmerülhet a tervezéskor – de a sor végén mégiscsak a végső felhasználó, a lakó áll, aki olyan életteret szeretne – lehetőleg a sok szakági és építési szerelést eltakarva, ahol az otthonosság érzete adott, de mégis könnyű hozzáféréssel karbantarthatók a modern élettérhez szükséges berendezések. Ezt szem előtt tartva nagyon sok, kényelmi funkcióhoz tartozó berendezést álmennyezettel fednek.

— Hogy miért is jó ez? A társasházak főfolyosóin sokszor rengeteg kábelköteg, fővezeték, gépészeti egység fut keresztül a különböző kényelmi, biztonsági és gépészeti funkciók miatt, ahonnan leágaznak majd az egyes lakóegységekbe. Ezek zajának elnyelésére, illetve ezek eltakarására kiváló megoldást nyújtanak a bontható ásványszálas panelek. Egyrészt, mivel könnyen kiemelhetők és visszahelyezhetők, másrészt, mivel sima fehér felületük homogén érzetet ad. Amennyiben pedig a teljes folyosói felületen nincs lehetőség függesztési pontok kialakítására, úgy a Knauf Ceiling folyosói panelmegoldásait 2500 mm-es fesztávig kifejezetten erre az esetre fejlesztették.

— Ennek az úgynevezett SL2-es rendszernek a lényege, hogy a falra szerelt két falszegély sáv tartja a lapokat 1200–2500 mm-es folyosói fesztávig. A lapok élkiképzése a hosszanti oldalon rejtett bordavázás kialakítású, míg a rövid oldalon sima látszóbordás, a falszegélyre való felültetés megkönnyítése érdekében. A hosszanti oldal merevítését rejtett Z profil elem adja. A lapok az önhordó rendszer

esetében 300 mm szélesek. Fontos megjegyzés, hogy ennél a kialakításnál érdemesebb lépcsős falszegélyt használni, mert így a lapok egyenként kiemelhetők, azaz egyszerűbben hozzáférhetők a gépészeti berendezések.

Az SL2 rendszer főbb jellemzői:

- önhordó rendszer, mely minden szükséges tartozékkal rendelkezik,
- rejtett bordás kialakítás, látszó tartók nélkül,
- nincs szükség függesztőkre,
- egyszerű és gyors szerelhetőség,
- minden lap önállóan bontható, a mennyezet feletti térhez való könnyű hozzáférés érdekében,
- a lapok hossza a helyszínen a folyosó szélességéhez igazítható,
- A2-s1, d0 és B-s1, d0 2 tűzállósági osztályokban is kapható.



— A Knauf Ceiling önhordó folyosói megoldásait számos projekten sikeresen alkalmazták már. Ilyen például a Metrodom Green lakópark, vagy akár az Újbuda Garden lakópark is, de szállodákban és más épületekben is hasznos megoldás lehet, ahol hasonló igények jelentkeznek.

— A Knauf Ceiling önhordó álmennyezeti kínálatában az ásványszálas panelek mellett megtalálható a fagyapot Heradesign és perforált fém álmennyezeti rendszer is.

Volkov Alexandra műszaki területi képviselő,
Knauf Ceiling Solutions Kft., Vecsés

- 01 Bluewater Energy Services, Hoofddorp, Hollandia
02 Felhasznált anyagok: MF Thermatex Acoustic 19 mm, Adagio HD+ 19 mm, Armstrong Perla OP 19, Metal F-H 600, F-H 601, Heradesign folyosói termékek

AKUSZTIKAI ÉPÍTŐLEMEZ

AZ IGÉNYES TÉRALAKÍTÁSHOZ

A NAGYOBB TÖMEGŰ, KEMÉNY FELÜLETŰ LAPOK
AKÁR ÍVES FELÜLETEKHEZ IS ALKALMAZHATÓK



01



02

A Knauf Diamant tűzvédelmi építőlemezrel biztonságos, jó mechanikai tulajdonságú falszerkezetek készíthetők – ráadásul egy lakás belső térelválasztásában igényes hangszigetelést is nyújt: meglévő falszerkezet elé szerelt „előtétfalként” jelentősen emeli az eredeti fal hanggátló képességét.

—A szárazépítést sokszor éri alaptalan vád, hogy jó hangszigetelés nagyobb tömegű falakkal valósítható meg igazán és nem szerelt szerkezetekkel. Az állítás nem pontos, mert magas hangoknál kiválóan teljesítenek az általános gipszkarton építőlemez választfalak vagy álmennyezetek. Lakásbelsőben persze a nappali és a hangos gyerekszoba között az elvárások szigorúbbak: a dübörgő mély hangokat is szeretnénk kiszűrni a békés egymás mellett létezés érdekében. De ez igaz lehet kisebb lakások fürdő- és szomszédos helyiségei között, vagy akkor is, ha egy mindig csendes, elvonulásra alkalmas szobára, olvasó- vagy épp dolgozóhelyiségre vágyunk. A mélyen zengő hangokkal szemben valóban hatékonyabb a négyzetméterre vetítetten nagyobb súlyú építőlemez, és ha ez emellett az általános 12,5 mm-es vastagságban készül, akkor még csak nem is okozza a szerelt szerkezetek vastagítását sem. A Knauf Diamant egy ilyen tűzvédelmi építőlemez, amely nagyobb tömegén túl még kemény felülettel is rendelkezik, ami a falakra szerelhető polcok, nehezebb tárgyak hordására is képessé teszi. Szerelése megegyezik az általános gipszkarton szerelés módjával.

—A Diamant a lakás belső térelválasztásában igényes hangszigetelést is nyújt, meglévő falszerkezet elé szerelt „előtétfalként” jelentősen emeli az eredeti fal hanggátló képességét. Megállja a helyét álmennyezetre szerelve is, ahol főként a két szint között a födémen átjutni akaró hangok csökkentésében tölt be fontos szerepet. A hangszigetelési követelmények teljesítéséhez a többrétegű szerkezetek mindig előnyösebbek az egyrétegűekkel szemben, de finomhangolási lehetőség, hogy a Knauf a Diamant

építőlemez 12,5 és 15 mm vastagságban egyaránt gyártja, ez utóbbit 15 kg/m² tömeggel. Álmennyezet esetén természetes elvárás, hogy a Knauf Diamant hajlítható legyen – íves fal és álmennyezet gond nélkül építhető a lemezből.

—Gyakran előfordul, hogy a falakra helyezett és függesztett nagyobb súlyú tárgyak, polcok és egyéb berendezések pozíciói rövid időn belül változnak, vagy a kivitelezés során helyük még nem véglegesített. Ilyenkor nyújthat megoldást az acéllemez kasírozású Diamant Steel lemez. A Diamant hátoldalára kerülő 0,4 mm vastag acéllemez lehetővé teszi, hogy szabadabban legyenek választhatók és változtathatók a rögzítés pontjai. Az acéllemez viszont többlet felület súlyt is eredményez, másodlagosan a hangszigetelés további javulását okozva. Az acéllemez kasírozás lakások és szomszédos ingatlanok közötti falak áttörésgátlásában is hasznos tulajdonság.

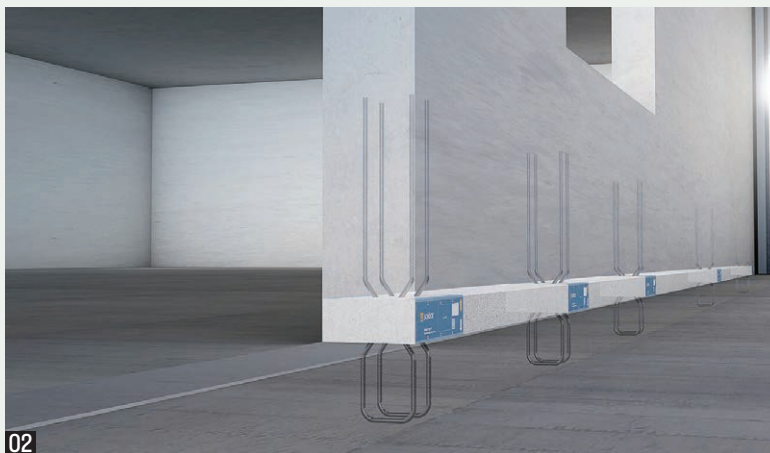
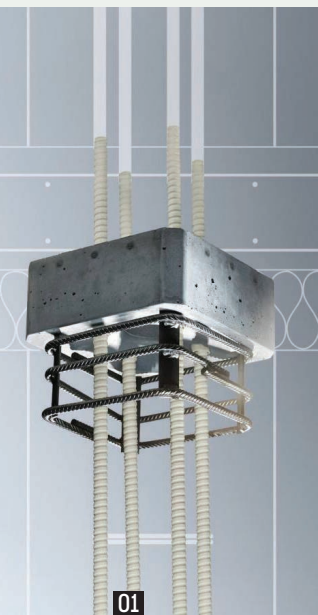
—A Knauf Diamant termékcsaláddal biztonságos, jó mechanikai tulajdonságú, kiváló hangszigetelő képességű szerkezetek készíthetők – a termékek átgondolt kiválasztásával az építetők, beruházók elképzelések nagyon pontosan teljesíthetők. Az igények sokszínűsége természetes, épp ezért szerteágazóak a műszaki megoldások is. A Knauf munkatársai szívesen állnak rendelkezésre konzultációs segítséggel – telefonon, e-mailben, de igény esetén építéshelyen vagy tervezői asztalnál is nyújtanak személyes szaktanácsadást.

Knauf Kft., Budapest

- 01 A Diamant tűzvédelmi építőlemez nagyobb tömegén túl még kemény felülettel is rendelkezik, ami a falakra szerelhető polcok, nehezebb tárgyak hordására is képessé teszi
- 02 A hátoldalán 0,4 mm vastag acéllemezrel kasírozott Diamant Steel lemezek – a fokozott hangszigetelésen túl – a lakások és szomszédos ingatlanok közötti falak áttörésgátlásában is fontos szerepet játszanak

A HATÉKONY ÉPÍTÉS ÚJ SZINTJE

FOLYTONOS HŐSZIGETELŐ ÉPÜLETBUROK EGY TERMÉKCSALÁDDAL



- 01 A Sconnex termékcsalád tagjaival a vasbeton falak és pillérek függőleges hőhídjai csökkenthetők
02 A Sconnex W fal-hőhídme szakítót a statikus tervező által meghatározott kiosztásban kell beépíteni
03 Az elemek elhelyezhetők a födém felett vagy a födém alatt is

A Schöck aktuális „Intelligens építés” kampánya a cég innovációit sorakoztatja fel, bemutatva a közelmúlt fejlesztéseit és betekintést engedve a közeljövőben bevezetésre kerülő újdonságok és termékfejlesztések szerteágazó választékába. Mire hívja fel a figyelmet ez a kampány? Arra, hogy az épületeket gyorsabban és gazdaságosabban kell megvalósítani és ehhez új szemléletre van szükség – tehát: magasabb szintre kell emelni az építési hatékonyságot.

—Az építőipar átalakulása megfelelő környezetet teremt ahhoz, hogy ezek a változások állandósulhassanak. Tapasztható például, hogy évről-évre emelkedik az épületszerkezetek üzemi előregyártásának részaránya. Az előregyártott födémek és lépcsők mellett egyre inkább teret nyer a falszerkezetek, attikák és erkélyek gyártóüzemi megvalósítása is. Ennek oka, hogy az időfaktor egyre fontosabb az építkezésben. Ami gyorsan épül fel, az olcsóbb, mint ami sokáig készül, hiszen a díjköltség részaránya évről évre emelkedik az épületek bekerülési összegének számításakor. A gyors és hatékony építés az új „olcsó”. Így az előregyártás növelése és a gyors összeszerelhetőség együtt versenyelőnyt teremt a piacon az azokat alkalmazó cégeknek. A Schöck egy olyan vállalat, amelyik már felismerte ezt és az innovációiban tetten érhető ez a hatékonyságközpontú gondolkodás.

—Az új kampány egyik alappillére a Schöck Sconnex termékcsalád. Nem véletlenül, hiszen egy nagy, korábban szőnyeg alá söpört épületfizikai problémára nyújt megoldást. A többlakásos lakóépületek hőtechnikai elemzése világossá tette ugyanis, hogy az erkélyeknél sokkal nagyobb hőveszteséget okoznak az alulról hűlő szerkezeteknél található pillérek és falak. A vizsgálatok azt mutatták, hogy egy átlagos méretű társasházon ezek a hőhidas szerkezetek 3-5-ször nagyobb hosszt képviselnek, mint a – hőhídme szakítóval

megoldható – erkélyvonalak, így az erkélyekhez viszonyítva 2-3-szor több hőveszteséget okoznak. Erre a problémára dolgoztak ki megoldást a Schöck fejlesztő mérnökei. 2021-ben jelent meg a Sconnex termékcsalád, amely vasbeton falak és pillérek függőleges hőhídjait csökkenti le. A bevezetés évében azonnal el is nyerte a termék az Architects’ Darling (Építészek Kedvence) díjat, a „szerkezetépítés innováció” kategóriában. Magyarországon 2023 augusztusában kapott műszaki engedélyt a Sconnex (NMÉ A-77/2022), így azóta már hazánkban is megoldható a falak és pillérek hőhídme szakítása, ezáltal folytonos hőszigetelő burok hozható létre az épületeken a Schöck termékek alkalmazásával.

—Tekintsük át a Sconnex termékcsalád tagjait. A Sconnex W típus egy fal-hőhídme szakító, amely a statikus tervező által meghatározott kiosztásban kerül beépítésre. Az elemek elhelyezhetők a vasbeton fal alján, tehát a födém felett, vagy a fal tetején a födém alatt is, így folytonosítható a mennyezetre szerelt és a födémre (padlóba) helyezett hőszigetelési vonal is. A korábbi Isokorb termékekhez hasonlóan a W típus is Neopor hőszigetelő testtel, UHPC (speciális, acélhaj-erősített beton) nyomóbetétrel és átmenő betonacél nyíró vasalással rendelkezik.

—A Sconnex P típus pillérfejbe kerülő hőhídme szakító könnyűbeton maggal és átmenő Combar (üvegszál-műgyanta kompozit anyag) betonacél-helyettesítő rudakkal rendelkezik. Ennél a terméknel idén több újítás is várható: érkezik a pillér alsó övébe elhelyezhető elem (Sconnex P-U) és megkezdődik a kör keresztmetszetű pillérek Sconnex szerelvényeinek gyártása is.

—Ha áttekintjük a Sconnex termékcsaládot és szembesülünk az alkalmazásuk egyedülálló előnyeivel, akkor világossá válik, hogy mennyire érvényes ezekre a szerelvényekre is az Intelligens építés kampány jelmondata: „a hatékony építés új szintje”.

Schöck Hungária Kft., Budaörs

TÖBB MINT SZIGETELÉS:

ÉPÍTÉSZETI MINŐSÉG

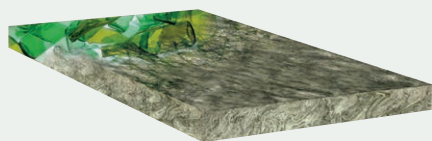
VÁLASZ AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI, KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS KIVITELEZÉSI KIHÍVÁSOKRA



Az építetők és a tervezők egyre inkább integrált rendszerekben gondolkodnak, amelyek nemcsak kiváló műszaki paraméterekkel rendelkeznek, hanem gazdaságilag fenntarthatók és hosszú távon megbízhatók. Az elmúlt évek lakossági felújítási hulláma során az építetők körében egyértelműen felértékelődött a környezettudatos anyaghasználat. A fenntarthatóság ma már nem kiegészítő szempont, hanem a tervezési folyamat egyik kiindulási alapja.

—Az Ursa BiOnic ásványgyapot (üveggyapot) szigetelések úgy illeszkednek ebbe a gondolkodásba, hogy közben nem kényszerítenek kompromisszumra sem műszaki teljesítmény, sem kivitelezhetőség terén

—Az Ursa BiOnic termékek gyártásához közel 80 százalékban újrahasznosított üveget használnak fel, ami már önmagában is jelentősen csökkenti az anyag környezeti terhelését.



—Beépítés után a kiváló hő- és hangszigetelő tulajdonságok mérhetően csökkentik az épület fűtési és hűtési energiaigényét. Ez nemcsak az üzemeltetési költségekben jelenik meg,

Az Ursa legújabb generációs szigetelőanyagai, különösen az Ursa BiOnic termékcsalád a klasszikus hőszigetelési funkción túl valódi épületszerkezeti minőséget képvisel

hanem az épület teljes életciklusa során realizálódó CO₂-kibocsátás csökkenésében is.

PONTOS KIVITELEZÉS - TARTÓS SZERKEZET

—A tervezett minőség csak akkor válik valósággá, ha a kivitelezés is precíz. Az Ursa BiOnic szigetelések ezen a ponton is kézzelfogható előnyt kínálnak. Kis önsúlyuknak köszönhetően nem terhelik feleslegesen az épületszerkezetet, ugyanakkor a kivitelezők számára is könnyen kezelhetők. Könnyű vághatóságuk és rugalmas szerkezetük lehetővé teszi a gyors, pontos illesztést, mivel tökéletesen idomulnak a falakhoz, tetősíkokhoz és installációkhoz, maradéktalanul kitöltik az apróbb hézagokat és elősegítik a valóban hőhídmentes szerkezetek kialakítását.

—Mindez nem csupán energiahatékonysági kérdés, hanem az épület szerkezeti tartósságának kulcsa is. A jól kivitelezett szigetelés kevesebb utólagos javítást, kevesebb reklamációt és hosszabb élettartamot jelent. A kivitelezők időt és kockázatot, a beruházók pedig munkadíjat és fenntartási költséget takarítanak meg.

PÁRATECHNIKA - CSENDES, DE DÖNTŐ TÉNYEZŐ

—Az üveggyapot természetes páraáteresztő képessége hozzájárul ahhoz, hogy az épületszerkezet hosszú távon is száraz maradjon. Ez a „láthatatlan” tulajdonság alapvető szerepet játszik a szerkezeti problémák megelőzésében: csökkenti a páralecsapódás, a penészesedés és az ebből fakadó károsodások kockázatát. Egy jól megválasztott szigetelőanyag tehát nem csak energiát takarít meg, hanem megelőzési funkciót is betölt.

—Az Ursa BiOnic típusú modern szigetelőanyagainak használatával a szakemberek megbízhatóbb épületszerkezeteket adhatnak át, kevesebb hibalehetőséggel, gyorsabban és hosszabb élettartamra tervezve. Ezekkel a szigetelésekkel könnyebb teljesíteni a jelenlegi építőipari előírásokat, miközben a háztulajdonosok kevesebb energiaköltséggel és egészségesebb beltéri komforttal számolhatnak.

KÖRNYEZETBARÁT ≠ KOMPROMISSZUM

—A korábbi vélekedés, miszerint a környezetbarát megoldások szükségszerűen minőségi engedményeket követelnek, mára idejéért múlt. A korszerű gyártástechnológiák lehetővé teszik, hogy a fenntarthatóság és a csúcsteljesítmény ne egymás alternatívái, hanem egymást erősítő szempontok legyenek. A sokszínű Ursa BiOnic termékcsalád jó példája annak, hogy a modern építészet már képes egyszerre választ adni energiahatékonysági, környezetvédelmi és kivitelezési kihívásokra.

Ursa Salgótarján Zrt.
www.ursa.hu



BÁRMILYEN VÍZTERHELÉSNÉL HASZNÁLHATÓ

ALÉPÍTMÉNY-SZIGETELÉS

A VONATKOZÓ IRÁNYELVNEK MEGFELELŐ BITUMENES BEVONATSZIGETELÉS



- 01 A gépi szórhatóság úgy teszi lehetővé a napi több száz négyzetméteres haladási sebességet, hogy mindehhez csupán 2,3 kg/m² anyagfogyás társul talajnedvesség elleni szigetelés esetén
- 02 A felhordás egyik legfontosabb szabálya az aljzat maradéktalan előkészítése: a megengedett síkfogasság nem haladhatja meg a 0,5 cm-t
- 03 A folytonosság érdekében minden bevonatszigetelést legalább két munkamenetben kell felhordani

Az alépítmények védelmében alkalmazott bevonatszigetelések olyan speciális anyagok, amelyeket a kivitelezés helyszínén, képlékeny állapotban juttatnak fel a fogadófelületre. A bevonatszigetelés lehet modifikált bitumenes vastagbevonat, cementkötésű ásványi szigetelőhabarcs, valamint folyékonyan feldolgozható műanyag alapú bevonat. A legszélesebb körben alkalmazott technológia a műanyaggal módosított bitumenes vastagbevonat (PMBC - Polymer Modified Bituminous Thick Coating). Ilyen termék a Mapei PMBC technológiájú Plastimul termékcsaládja.

— Mind a terminológia és a technológiai követelmények, mind az alkalmazhatósági szabályok irányelvi előképe a DIN 18533 szabvány, amely Németországban a talajjal érintkező szerkezetek szigetelését szabályozza a terhelési osztályok függvényében.

— Gyakorlatilag minden vízterhelésnél, úgy talajnedvesség és talajvíz, mint réteg- és torlaszvíz esetén is használható a PMBC technológia. A vonatkozó irányelv szigorúan rögzíti, hogy a PMBC rendszerek nem alkalmazhatók vízszintes falszigetelésként, vagyis a falazat alatti, nagy nyomóigénybevételnek kitett síkokban. Talajnedvesség elleni védelemhez legalább 3 mm, míg talajvíz vagy hidrosztatikai nyomás esetén minimum 4 mm száraz rétegvastagság elérése kötelező, utóbbi esetben a rétegek közé kötelezően erősítő betétet kell beépíteni. Az irányelv maximum 3 méteres bemerülési mélységben korlátozza a technológia alkalmazhatóságát, ilyenkor a Plastimul bevonatszigetelésbe kötelező beágyazni a Mapenet 150 erősítő betétet.

— A bedolgozási folyamat egyik legfontosabb szabálya az aljzat maradéktalan előkészítése. A megengedett síkfogasság nem haladhatja meg a 0,5 cm-es határértéket.

A bitumenes bevonatok felhordása előtt a száraz aljzatot legalább egy rétegben vagy a Plastimul Primer vagy a Plastimul C rendszeralapozók egyikével kell kellősíteni a tapadás optimalizálása érdekében. A szigetelés készítése előtt meg kell várni az aljzat teljes száradását, a bedolgozási hőmérséklet pedig igazodjon az adatlapokban előírt, jellemzően +5 °C és +30 °C közötti tartományhoz. A folytonosság érdekében minden bevonatszigetelést legalább két munkamenetben kell felhordani. A kivitelezés során a nedves rétegvastagságot folyamatosan mérni kell: az irányelv 100 négyzetméterenként legalább 20 mérési pontot és a mérések szakstervező dokumentálását írja elő a minőségbiztosítás részeként.

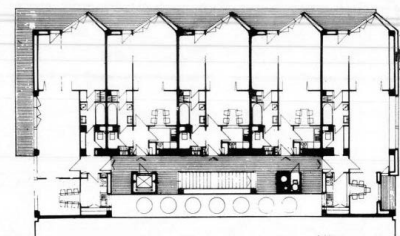
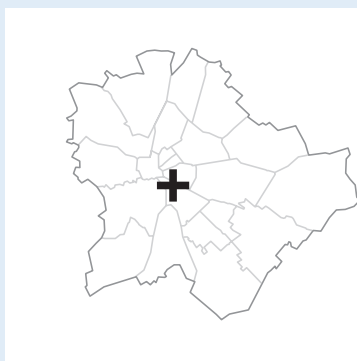
— A haladási sebesség és a kiadósság tekintetében a kínált termékek közül kiemelkedik a Plastimul 1K Super Plus egykomponensű, oldószermentes, alacsony zsugorodású töltött bitumenes bevonatszigetelés.

— Az elkészült szigetelés védelme kiemelt figyelmet igényel. A függőleges szigetelést a földvisszatöltés előtt védő- és elválasztó rétegekkel kell ellátni, amely a mai építési gyakorlatban jellemzően hőszigetelő táblák (például XPS) vagy dombornyomott védőlemezek használatát jelenti. Különös figyelmet kell fordítani a földmunkákra. A szigetelést védeni kell a visszatöltött talaj súrlódó és nyíró hatásától, ezért a PMBC szigetelések esetén csúsztató réteget kell beépíteni, amely megakadályozza, hogy a süllyedő talaj lerántsa a falról a szigetelést.

— Ha további szakmai cikkek érdeklík, olvassa be a QR-kódot, és iratkozzon fel a mérnököknek, tervezőknek szóló hírlevelünkre – mi pedig rendszeresen tájékoztatjuk a szakmai újdonságokról!

Mándity Zoltán mérnök tanácsadó, Mapei Kft.





AKKOR / A budai Vár déli lábánál húzódó egykori Tabán dunai rakpartjának palotasora a metropolisszá fejlődő székesfőváros századfordulóján épült ki. A világháborús ostromban romba dőlt épületek helyén lassan haladt a romtalanítás, a rehabilitációk mellett a terület részleges átstrukturálásában gondolkodtak, egykoron beépített telkek felhagyásával parkot alakítottak ki. Már a forradalom után járunk, amikor megépülhetnek a modern beépítések. Az északi térfalat féltelenlyi mélységű OTP-társasházzal zárják, mely a helyreállított épületek karakteréhez alkalmazkodik, a tűzfalal csatlakozó házhoz viszonyul, annak tetőmagasságához igazodik, s arányait veszi figyelembe ötemeletes tömegének komponálásakor. A park és a Duna közelsége kézenfekvővé teszi a loggiák, erkélyek és a tetőterasz kialakítását. A keleti homlokzaton induló vékonylemezes erkély átfordul a déli oldalra, s ott loggiává alakul át egy konzolosan kinyúló épülettömeg által. A loggiák falainak a merőleges rendszerből való elfordítása tektonikus hatást kelt, a Duna felé orientálja a lakószobákat, e zárt felületei egyben védik a lakótereket a nyugati napsütéstől, és meggátolják a szomszédos lakások felőli áttekinthetést. A harmadik oldali, keleti homlokzat pedig egyöntetű tömörségével a csatlakozó eklektikus homlokzathoz idomul. Nem úgy az anyaghasználatban, melyben a strukturális elemek kőburkolata vonalazza a nagyméretű klinkerburkolatú felületeket. A tűzfaltól enyhén eltartva végighúzott közlekedőmag tört vonalú egykarú lépcsővel és lifttel kialakított, hosszanti közlekedője a gerinctartóval gyámolított, lebegő hatású lépcső üvegtégla falán kellő megvilágítást kap, e köré csoportosul ötfogatosan szintenként három másfél szoba-étkezőhallos lakás, és a rövid oldali részeken egy-egy két és fél szobás lakás.

MAI SZEMMEL

TÁRSASHÁZ A RAKPARTON, BUDAPEST I. (1972-1979)

ÉPÍTÉSZ | **Vedres György (1934-1987) / BUVÁTI** | SZÖVEG | Tóth Ágnes és Vukoszávlyev Zorán | FOTÓ | Tóth Ágnes | ARCHÍV | MÉ 1962/3. 38-39.

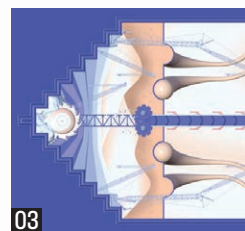


ROVATSZERKESZTŐ |
Vukoszávlyev Zorán

MOST / Az épület változatlan az átadás óta, szignifikáns felújításra nem került sor, (szerencsésen) még mindig hordozza kora csendesen illeszkedő, de karakteres stílusjegyeit. Időtállósága jó anyagválasztásai-
ban, környezethez alkalmazkodó léptékhelyes kompozíciójában és kellő használati mélységű loggia-erkélyeivel jól élhető lakásaiban érhető tetten. A gondoskodó praktikum és a nemes komponálású esztétikum több részletben is tetten érhető: a homlokzati síktól visszahúzott bejárat modernista kapumotívuma praktikus esőbeálló funkcióval bír; az üvegfalakkal határolt előtér-közlekedő a mennyezetről felülvilágítókat kap; a lépcsőtér a keskeny légudvar felől az üvegtégla falon keresztül plasztikus játékoságú fénnel átjár. A lépcsőkar egy, a kar tengelyében futó gerendával van gyámolítva, amely külön karaktert ad az épület belső terének – mérnöki nyersességét oldani kívánja a fapallókból rótt mellvédkorlátja, mely azért kissé esetlennek hat kézzel fogható melegségével. A közlekedőfelület (mettlachi) tört kerámia burkolata vörös-fekete-fehér színeivel, a nagy üvegajtók feketére (újában fehérre) mázolt acélkeretei az alumínium szorítópálcákkal, a lécburkolatos ajtók vagy nemes furnéros lakásbejáratok szerény esztétizálása mind-mind korszakimázs jegyeket alkotnak. Mi sem természetesebb, hogy e trendiség a külső megjelenés esetén még inkább megfogható: a homlokzat domináns anyaga az a klinkertégla burkolat, mely nemcsak időtállóságával, de kiselemes rakásmódjából adódóan finom plasztikusságával előszeretettel alkalmazott ekkortájt az igényesebb köz- és társasépítkezéseken, de itt mesteri párosításban találjuk a lábazati zónát teljességgel és a földemek magasságát burkoló travertinnel és a loggia-mellvédek drótüvegével. Kitüntetett helyen kimért eleganciával megalkotott ház.

A FÖLD GYOMRA | Pokol Júlia

A ROTHADÁS MINT ÖKOLÓGIAI ÉS ALKOTÓI GYAKORLAT



„Komposzt vagyunk, nem posztumánok” - Donna Haraway | Az **A_pro'** mostani számának főszereplői Gedeon Tekla és Sebastian Gschanes, illetve kutatásalapú kreatív praxisuk, a Fuzzy Earth, amely az építéset, a dizájnt, a művészetet, a mezőgazdaságot, a kertészetet és az ökológiai kutatás határterületein mozog. Tekla és Basti munkája távolról sem a klasszikus építészkarrier ívét követi, ugyanakkor pontos lenyomata annak, hogy milyen kérdések és problémák foglalkoztatják ma az alkotó közösséget, és milyen fókuszok rajzolódnak ki napjaink káoszában.

— Saját meghatározásuk szerint a Fuzzy Earth keretében olyan tereket, tárgyakat és eseményeket hoznak létre, amelyek újragondolják a természettel való együttélés lehetőségeit. Munkájuk egyszerre épít a kézzel végzett kísérletezésre és a kritikai gondolkodásra; a Fuzzy Earth számára a tér nem pusztán formai vagy funkcionális kérdés, hanem ökológiai viszonyrendszer, amelyben emberi és nem emberi szereplők, látható és láthatatlan anyagáramok egyaránt meghatározó tényezők.

— Ez a szemlélet különösen erősen jelenik meg a komposzthoz, rothadáshoz és anyagcseréhez kapcsolódó projektjeikben. A tervezői attitűddel szemben, amely az emberi testet többnyire térben mozgó, elkülönült egységként kezeli, valamint a modern kultúrák gyakorlatával szemben, amelyek a bomlást és az emésztést higiéniai vagy esztétikai tabuként elrejtik, a Fuzzy Earth a testet porózus entitásként, az anyagi körforgás részeként értelmezi. Ebben a megközelítésben a bomlási folyamatok nem zavaró mellékkörülmények, hanem az élet fenntartásának alapvető folyamatai. Alkotásaikban a rothadás nem

végpontként, hanem átalakulásként jelenik meg: olyan állapotként, amelyben a hulladéknak tekintett anyag új kapcsolatokat, termékenységet és régi-új közösségi gyakorlatokat hoz létre. Ezzel együtt a környezetünk részévé válnak a bomláshoz kapcsolódó szagok, látványok és azok a terek is, ahol az átalakulás zajlik.

— Ennek egyik legizgalmasabb példája a KunstHaus-Wienben bemutatott *The Belly Knows Before the Brain* (A has előbb tudja, mint az agy) című installáció. A projekt az emésztést nem csupán testi működésként, hanem bolygóléptékű anyagcsereként értelmezi. A kiállítás egy béli rendszerszerű, organikus teret hoz létre, ahol a fermentáció, a komposztálás és a tápanyagkörforgás egyszerre válik érzékileg és fogalmilag megtapaszthatóvá. A belső installáció kerámiaelemeihez egy udvari komposzt is kapcsolódott, amely a látogatók gondoskodása révén érett, majd a kiállítás végén humuszként visszakerült a közösséghez. A komposzt itt nem bemutatódarab, hanem párhuzam: az emberi test, a talaj, a mikrobiális élet és a bolygó anyagcsereje közötti összefüggések kézzelfogható formája. Fontos



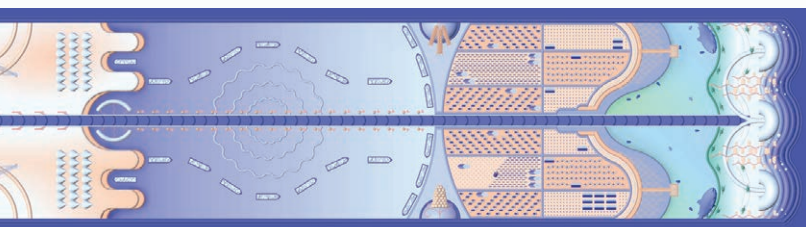
04



05



06



- 01 A Fuzzy Earth otthona, stúdiója
- 02 Emésztőrendszer-installáció a Kunsthaus Wienben
- 03 Fertile Land textilterv
- 04 Future Materials konferencia workshop
- 05 Belső földem workshop
- 06 Közösségi komposztáló a Kunsthaus tárlatán

tudatosítanunk, hogy a rothadás minden esetben lezajlik, akár hulladéklerakóba kerül a szerves anyag, akár a közvetlen környezetünkben gyűlik össze; a folyamat minősége és ökológiai lábnyoma azonban korántsem azonos a különböző kimenetek esetében.

—A komposztálás ugyanis nem egy tőlünk függetleníthető, az élettértől elválasztható technológia, hanem a körforgásosság eleme, így egyben kulturális, fizikai és politikai kérdéskör is. A Fuzzy Earth munkája arra hívja fel a figyelmet, hogy az ökológiai válság nem független a testünkől, az étkezésünkől, a termelési rendszereinktől és attól, ahogyan a lebomláshoz viszonyulunk, akár egyénként, akár tervezőként. Az emésztés és a komposztálás párhuzama nem egyszerű metafora: azt mutatja meg, hogy mi magunk is ugyanazon körforgások részei vagyunk, amelyeket a modern életforma hajlamos külső, kellemetlen vagy eltakarandó folyamatként kezelni. Ebben az építészetnek is nagy szerepe van, hiszen ha nincs hely otthonunkban vagy az épületek környezetében a bomlás számára, akkor azt szükségszerűen máshol kell tárolni és kezelni, így a társadalom egy része teljesen eltávolodik a lebomlás szükségszerűségének tapasztalatától.

—Ehhez szorosan kapcsolódik a Fertile Land (Termékeny föld) című kutatásuk is, amely a Balaton-felvidék mezőgazdasági gyakorlatait és a foszforhasználat ökológiai következményeit vizsgálta. A projekt tudósokkal és agrárszakemberekkel együttműködésben talajvizsgálatokra, helyi megfigyelésekre és térbeli installációra épült. A fókusz itt is azon van, miként tehetők érzékelhetővé azok a háttér folyamatok, amelyek a termékenységet, a talaj állapotát és végső soron az élet fenntarthatóságát meghatározzák; ugyanakkor ebben az esetben az eltávolodás helyett

inkább a túlgondoskodás, az eltúlzott műtrágyahasználat problémái kerülnek előtérbe. Ezekben a munkákban a befogadó nem kész válaszokat kap, hanem olyan helyzetekben találhatja magát, ahol a tudományos ismeret, az anyaggal való kísérletezés és a személyes vagy közösségi tapasztalat összekapcsolódhat, és ezáltal új megközelítések születhetnek.

—A stúdió munkásságának egyik legszimpatikusabb vonása, hogy az ökológiai gondolkodás náluk nem absztrakt nyelv, hanem érzéki és közösségi gyakorlat, amelyet kreatív és esztétikus formában osztanak meg. Installációik, workshopjaik és kutatásaik rendre arra törekednek, hogy a látogatót ne pusztán informálják, hanem bevonják az anyagok megismerésébe, miközben ők maguk is folyamatos kíváncsisággal és nyitottsággal viszonyulnak a helyzetekhez – kijelentések helyett inkább felvetések formájában. A komposzt, a humusz, a fermentáció, a rothadás vagy nagy általánosságban az ökológiai működés így nem lehangoló végállapotként jelenik meg, hanem a közös cselekvés és az újrakapcsolódás lehetőségeként.

—A Fuzzy Earth munkái nemcsak művészeti vagy kutatási projektek, hanem arra is emlékeztetnek, hogy a lakhatóság nem választható el a talaj egészségétől, a tápanyagkörforgások működésétől, és azoktól a sokszor eltakart folyamatoktól, amelyekből minden élet táplálkozik. A bomlás náluk nem a rend felbomlása, hanem a kapcsolatok helyreállítása és az új dolgok termőtalaja. Ebben az értelemben a komposzt nem pusztán szerves hulladék, hanem világkép: annak belátása, hogy az öregedés, az emésztés és az átalakulás nem rajtunk kívül történik; a földfelszínt mindennél a romlás virágai borítják.

- 01 Téglatömbök felett „lebegő” tömegek a Vágóhid utca felől
- 02 A beépítés belső udvart formáló koncepciója
- 03 Az elkészült első ütem az udvartól nézve, balra az azóta már épülő befejező ütem helye

Author: SZABÓ, Levente

Title: IN PRAISE OF NOT-SO-SO = NEM-VALAMILYEN DICSÉRETE

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 14-21, DOI: 10.33268/Met.2026.2.1

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.1>

Received: 09 January 2026

Accepted: 26 March 2026

Published: 23 April 2026

METRODOM APARTMENTS, BUDAPEST, HUNGARY; ARCHITECTS:

Péter Kendelényi and Zsolt Hajnal

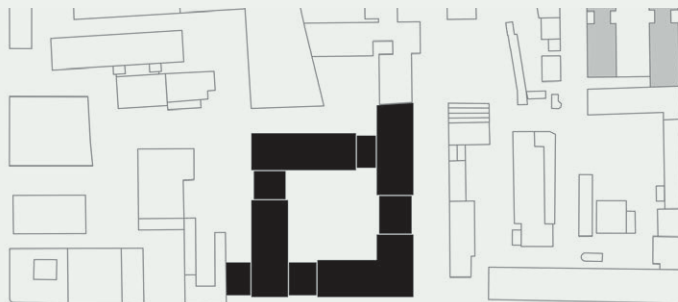
The Metrodom residential complex, located in Budapest's 9th district, presents a contemporary interpretation of industrial heritage with its "megastructure" architectural approach. The development features a four-story brick-clad base that firmly integrates the building into the surrounding streetscape, supporting elevated upper volumes and a centrally positioned courtyard intended to encourage urban community engagement. The project exemplifies superior architectural quality and offers community-oriented amenities such as an expansive four-story lobby, a rooftop terrace, and advanced green facade technology.

01

A NEM-VALAMILYEN DICSÉRETE

AZ ÚJ METRODOM TÁRSASHÁZRÓL | BUDAPEST, VÁGÓHÍD UTCA

Előre kell bocsátanom, hogy épületünket műfaja kiemelkedő példájának tartom, az építésziroda praxisában megszokott színvonalúnak. [1] Respektálandó erőnye az ingatlanfejlesztés és a majdani lakók, no meg a város néma megrendelői iránt éppúgy felelős építész - egymással aligha harmonizálható, meglehetősen egyenlőtlen erőviszonyok között megmérkőző - szempontjai, törekvései között húzó-dó merev határ feloldásában, nyomvonalának finom áthelyezésében érhető leginkább tetten.





03

A Budapest IX. kerületében, a Millenniumi Városcsopont közelében megvalósuló Metrodom Green jól érzékelhetően a kortárs nagyvárosi lakóépítészeti nemzetközi gondolkodásmódjához kapcsolódik. A földszinti kialakítás és a homlokzat horizontális tagolása olyan sűrű, mégis jól szervezett városi struktúrát idéz, amelyet New York, Szingapúr vagy a japán nagyvárosok lakóépítészete régóta következetesen alkalmaz. Különösen fontos, hogy ez a szemlélet ma már a hazai lakóépítészeti szemléletben is egyre tudatosabban jelenik meg. Az épület szemmagasságban is meggyőzően működik. Az utcaszinten kialakuló lépték, a homlokzat ritmusa és arányrendszere emberközeli karaktert ad a háznak, amely így valódi városi jelenléttel bír. Az erkélyek kialakítása igényes építészeti gondolkodásról tanúskodik: nem monoton sávként futnak végig a homlokzaton, hanem tagolt, kompozícióba szervezett elemekként formálják azt. A beugró loggiák külön értéket jelentenek, mert valóban használható, védett kültéri életteret biztosítanak a lakók számára. Ez a megoldás jól illeszkedik a TÉKA új szabályozási szemléletéhez is, amely kifejezetten ösztönzi a valóban használható, megfelelő méretű loggiák és tagolt erkélyek alkalmazását a városi lakóépületekben. A tetőszinten kialakított közösségi funkciók fontos szemléleti fordulatot jeleznek a lakóépítészeti szemléletben. A lakóház ma már nem pusztán lakások együttese, hanem a közösségi élet egyik lehetséges tere is. A közös használatú funkciók – a gyermekfelügyelettől a sport- és találkozási terekig – hozzájárulnak ahhoz, hogy az épület valódi közösséget hordozó lakóhellyé váljon. A homlokzaton megjelenő zöldfelületek pedig nemcsak esztétikai értéket képviselnek, hanem az épület környezeti minőségét is erősítik. A Metrodom Green jó példája annak, hogy a városi sűrűség és az élhető lakókörnyezet nem egymást kizáró, hanem egymást erősítő minőségek. Az ilyen projektek hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar városok lakóépítészete egyre tudatosabb, emberközelibb és magasabb minőségű irányba fejlődjön. | Lánszki Regő, Építési és Közlekedési Minisztérium, építészeti államtitkár

01

03

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Kendelényi Péter, Hajnal Zsolt

FOTÓ | PHOTO
Juhász Norbert

SZERZŐ | AUTHOR
SZABÓ, Levente

—Az Olgyay testvérek által tervezett, 1943-ban átadott, a Vaskapu utca túloldalán álló ötszintes épület nagy erejű ipari öröksége még tartja magát. Különleges homlokzata, alacsonyabb és magasabb, síkba helyezett sávablakainak változása olyan feszességet és építészeti karaktert kölcsönöz a Vágóhid utcai frontnak, amelynek időtlen igazsága igazodási pont e kakofóniában.

02

—Mert a környező utcákon sétálva az ember nem is tudja hirtelen, merre jár. Milyen ország milyen kultúrájának lenyomatai ezek a – tisztelet a kivételnek – genius locit fel nem ismerő, azt nem is kereső, egy üdülőtelep hamis illúzióját keltő, a földszinti, azaz az utcákat élővé tevő funkciókat, nyitottságot csak nyomokban mutató, az örökségvédelmet néhány faldarab megtartásával hazudó épületmonstrumok?



04



05

A lakóegyüttes Budapest újonnan átfarmálódó iparit területén, a Középső-Ferencváros déli peremén épült fel. A Vágóhíd utca környékén többféle minőségben készülnek új és új lakóépületek – a már több helyen remekül együttműködő fejlesztő és tervező új épülete a legjobbak közé tartozik. A sarokház alkotói a magas színvonalú építészeti minőséget magas igény-szintű szolgáltatásokkal párosították. Nem általános Budapesten, hogy egy lakóház bejárata négy emelet magas előcsarnokba érkeznek, ahol recepciós pult, kávézó és igényes belsőépítészeti eszközökkel kialakított környezet fogadja a belépőt. A lakók az edzőterem és a földszinti közös rendezvényszoba mellett a tetőteraszt is kedvükre használhatják, de a csomagszállító futárok útja is gondosan kidolgozott. Az épület tömege a környék léptékváltását tükrözi: Az alsó négy szint téglaburkolatos architektúrája az egykori ipari épületeket idézi, míg erre a tömegre könnyedebb további hat emelet fellazított tömbjei kerülnek. A két struktúrát sötét, visszahúzott szint választja el. Újszerű – de az alkotók szerint ígéretes – megoldás a felső szintről a homlokzat elé feszített zöldhomlokzat. A ma sok helyen alkalmazott középfolysós elrendezés is áttörésekkel, tagolással válik érdekessé. A lakások egyik érdekessége a térrendszer szerves részévé tett nagyméretű patio. Szokatlanul igényes, progresszív megoldásainak elismeréseképpen az épületegyüttes 2025-ben Budapest Építészeti Nívódíja Dicséretet kapott. | Erő Zoltán, Budapest főépítésze

12

11

„Épületünk már ebben a kontextusban is kiemelkedő. És más egyéb rétegeiben is figyelemre méltó példája a lakóház-építészet e nagy léptékű műfajának – ezek mellett szeretnék írásomban érvelni.

BEÉPÍTÉS

„Az egyelőre félig elkészült együttes egésze mind a Vágóhíd, mind a Vaskapu utcákban szomszédjaihoz zártan csatlakozik, ám e zártaságot csak az alsó négy szint biztosítja, hiszen az udvari szárnyak által alkotott keret minden szinten elhúzott a telekhatároktól. Éppen annyira, hogy a négyzetes tömegbe írt középfolysós térbeli képlet kifelé – két oldalon az utcákra, két oldalon az oldalkertekre nyílóan – és befelé – az udvar

hamarosan bezáruló négy oldalán – is lakások homlokzatává válhasson.

„Inkább szabadon álló, semmint zárt sorú habitusú beépítéssel van dolgunk, ami annyiban logikus, hogy ebben a léptékben a zártaság aligha lenne értelmezhető. Pontosabban e kettő együttes jelenlétéről, frappáns integrációjáról beszélhetünk.

„De a félig megépült kompozícióról megítélhető-e a majdani teljes egész? Hiszen itt egy részben építés közbeni művet értékelünk. Ugyanakkor az a transzparens játékszabály, logikus szerkesztési alapelv, amelyből minden sarka, porcikája, fordulata levezethető az együttesnek, épp az teszi jó értelemben kiszámíthatóvá, megítélhetővé azt az építészeti tartalmat hordozó stratégia mentén

06



06

04-05 A belső udvar milióját jól egészíti ki a növényfuttatta felső szintek világa

06 A földszint alaprajza. Értékelendő, hogy a kedvezőtlen tendenciaként elterjedt, földszintet elfoglaló parkolók itt csak az udvari szárnyakba kerültek

elgondolt téri-architektonikus felépítést, amit látunk. Talán ez a legmegnyugtatóbb, ami történhet velünk a spekulációs lakásépítés műfajában.

MEGASTRUKTÚRA

—Architektúrát formálni a lakóegységek homlokzati kivételésének homogén masszájából, építészeti, utcafép szerepet, jelentést adni e repetitív tartalomnak a műfaj egyik fő kérdése. Hullámzó erkélyek, ki- és beugráló

tömegformák, színek és anyagok kavalkádja, egymással össze nem tartozó téri egységek összetartozónak mímélése – jól ismertek azok az építészetnek maszkírozott csomagolási kísérletek, amelyek egyre nagyobb és jóvátehetetlenebb méretekben öltönek városképileg is jelentős dimenziójú testet.

—A négy szint magas tömbökre egy szint magas „árnyékfugával” ráhelyezett hatszintes, alaprajzilag a lentiek-től elforgatott, azokon átlapoló tömbök koncepciója egy

04
05



megastruktúra egymással hierarchikus viszonyban lévő elemeire bontja, vagy ha tetszik, azokból építi fel a tizenegy szint magas, ismétlődő téri tartalom tömegét és homlokzati megjelenését. A téglaburkolatos, összefogott nyílásokkal tagolt alsó részt nem nehéz lábazatként értelmeznünk, egy nagyra nőtt, léptékváltó városi ház lábazataként. Valójában a téglaburkolatos zóna, szilikátanyagával, zárt sorú viselkedésével tapad, igazodik, értelmezi ezt a hagyományos beépítési formát a pesti városszövetben.

—Az osztópárkány átirataként felismerhető elválasztószint egy tömegformálási dramaturgia didaktikus gesztusa, amelyen a kompozíció befejeztével négy hasábra szakadó beépítés önálló, a lentiektől mind formailag, mind anyagában, mind hatásában elütő zárlat ül. Négy olyan tömeg, amelyek egyenként minden oldalukon azonos értékű homlokzattal bírók, függetlenek mindattól, ami a városhoz, az utcahálózathoz, a telektörténethez kötődik, s ami ahhoz kapcsolja a lenti szintek világát. De mégsem: a sarki hófehér tömeg odafent alaprajzilag elsőre anomáliaként is hathat, hiszen L alakú, eltérően a másik három hasábtól. Ugyanakkor nem nehéz értenünk az épületsarkot kiemelő városi, térfalakotási gesztust ebben az apró kibiccentésében a szerkesztés kérelhetetlen szigorának.

(VÁROS)LAKÓK

—A legkomolyabb merényletet a soklakásos, sokszor nem is teleknyi, hanem tömbnyi méretű épületek nem is annyira léptékükkel, városképi hatásukkal, hanem legtöbbször süketített fölszintjükkel követik el a város ellen. A hatalmas földszinti területek nehezen kihasználható

menntisége mellett a kötelező parkolók olcsóbb megépíthetősége találkozódik abban a jövőt feléző gyakorlatban, amely a gépjárműveket nem vagy nem teljesen a pince-szinten, hanem a földszinten helyezi el. Komolyabb szellemvárosrészek alakultak és alakulnak ki Budapesten, amelyeket bejárni már a street view segítségével is ijesztő. —Esetünkben jó kompromisszumról beszélhetünk, mert a két utcai homlokzaton, azaz az épületegyüttes várossal, a gyalogos zónával érintkező határvonalán kialakított bejáratok mellett szolgáltatások, üzletek kaptak és kapnak majd helyet, míg a gépkocsiparkoló a két udvari földszinti szárnyat foglalja csak el.

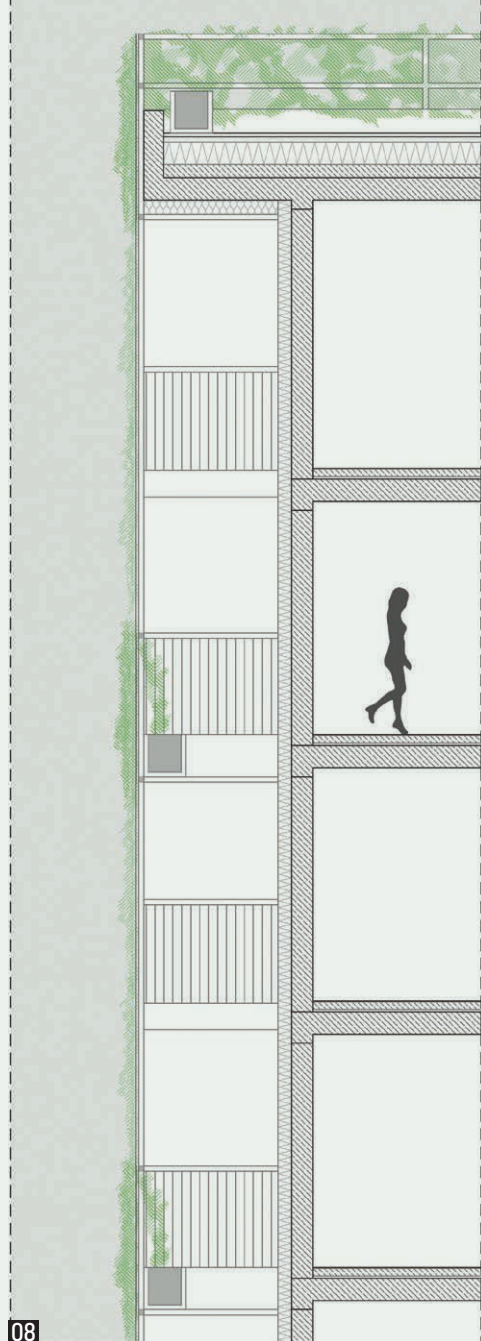
—A lakások minőségi sztenderdekét követnek. Igazi innovációt az amúgy nem épp előnyös helyzetű, 4. emeleti „árnyékfuga”-szint nagyméretű fedett terasszal, kvázi félatriummal bíró lakásai jelentenek, no meg a felső szintek hatalmas, növényfuttatta rácsokkal intimmá tett teraszkapcsolatos otthonai. A fehér, perforált rácsokat már mostanra is befutó növényzet valóban zöldvezeti életérzést ígér.

KÖZÖS TEREK

—A főbejáraton belépve négy szint magas előcsarnokba érkezünk. Olyan belső téri nagyvonalúságot vetít előre ez az entrée, amely persze nem tud sajátja lenni a minden négyzetméterét tekintve szükségképp kimért kompozíciónak. Mintha egy szálloda, abból is egy elegánsabb fajta előterébe léptünk volna be a Vágóhid utca félreérthetetlen valóságából. A közlekedőterek kijózanító valósága egy lépésnyi átmenetet sem enged, a középfolysókról jobbra és balra nyíló lakások megszokott világába érkeznek az itt lakók. A közösségi terek minősége határfeszegető:

07
08
09
10

12



07 A növényfuttatott homlokzat részlete a mély loggiákkal

08-09 Zöldövezeti életérzés ígérete és gesztus a város felé. Az időben izgalmasan alakuló, változó zöldhomlokzat a projekt fontos műszaki és az építészeti karaktert befolyásoló eleme

nemcsak az udvar, de a tetőkertek, a közös használatú helyiségek, tetőteraszok, szolgáltatások terei is mind egy magasabb komfortszintet testesítenek meg.

—A lehető legpragmatikusabb, leginkább gazdaságos, legjobb pénzügyi mutatókat produkáló középfolysós elrendezés szinte kötelezővé vált, s ha fogatolt vagy oldal-folysós lakóházprojektekkel találkozunk tervtanácsokon vagy a valóságban, azokat ritka és üdítő kivételekként üdvözljük. Esetünkben a középfolysós-végek homlokzati kapcsolataival, az itt-ott kialakított szintbeli áttörésekkel, a szükségesnél szélesebb kialakítással, s főképp a szerkesztés tisztaságával áttekinthető, relatíve rövid szakaszok valósultak meg, amely helyzetet a felsőbb szintek

oldott tömegalakítása is segítette. Ugyanakkor a középfolysós elrendezés eredményezte, hogy az utcai, udvari vagy oldalkerti, alapvetően eltérő tájolású homlokzatok, megnyitások építészeti értelemben nincsenek, mert nem lehettek egymástól megkülönböztetve. Azokat az ingatlanpiac kereslet-kínálat összefüggése parametrizálja, azaz helyezi el a lakásmix és az árazás diagramjaiban. [2]

FEJLŐDÉSTÖRTÉNET [3]

—A '80-as és '90-es évek fordulóján született kevés számú jó hazai lakóberuházás egyik izgalmas példája az 1990-ben megépült Petrezselyem utcai együttes, amelyet Hajnal Zsolt Wéber Józseffel közösen jegyez. A hosszanti telket



10

átmenő jelleggel, hosszában feltáró belső udvar ott nem csupán a lakások világához hozzájáruló egyedi, félprivát téralakulat, de a két utcáról felszakadó térfal mögött feltáruló udvar látványa valódi városi téri többlettartalmat is hordoz. A mű ott úgy kontextualista, hogy közben autonóm állításokat is megfogalmaz, fogatolt lakásai minőséget képviselnek mai fogalmaink szerint is. Sőt.

—Eltelt harmincöt év. A '80-as években fogant, s a rendszerváltozáskor megépült példa építésének idején bizonyosan merészebb álmaink voltak, lettek volna az akkori jövőre, a mára nézve. Átugrom fázisokon, vakfoltomon mérhetetlenül sok megépült ház e műfajból is, s mire ezt a mondatot leírtam, bizonyosan újabbakat adott gyártásba az aktuális lakásépítési üzletág társadalmi szerepvállalásnak álcázott lendülete. Írásomat azzal a céllal is írtam, hogy essék kis figyelem azokra is, akik ebben a szembeszélben [4] hoznak létre építészeti minőséget, hiszen e nagy lépétkű lakóházak életminőséget meghatározó hatása kiemelkedően jelentős.

—Hunyorítva nézve a homlokzatra a vízszintes tagolás hierarchiáját, a lábazati szinteken összefogott nyílások rendjét, lábazatot, osztópárkányt, kapualjat, zárópárkányt, mint a történeti építészet fordulatainak átiratait láthatjuk. Ugyanakkor a nagy tömbök hierarchikus dramaturgiáját, a transzparencia, az ellebegtetés gesztusát, a tetőteraszok, -kertek világát, az alaprajzi szerkesztés

nyers funkcionalitását inkább a modernista hagyományba ágyazottan tekinthetjük.

—Nem felülértékelni, sokkal inkább annak az üdítő természetességét szeretném kiemelni az épületünkön jól látható és értékelendő építészeti fordulatoknak, amelyek leginkább felelősek azért, hogy az együttest nézve azon szemünk ne megakadjon, attól riadtan ne elforduljon, hanem nyugtázva az arányosság e műfajban ritka jelenlétét, tűnődjön el annak okain.

—Egyre inkább a valamilyen az érték. Az „olyan, mint(ha)”, a meghökkentő, a mindenáron hatást gyakorló, a gesztusokkal operáló, az építészet határait műfaji értelemben feszegető, a folyton megszülető kortárs másikat túlbeszélni törekvő, az ikonikus, az építészeti képként kimerevítő, jól fogyasztható, mert látványos, ezért könnyen emészthető, az illuzionista alapállású, a mindenáron valamilyennek lenni akaró egymásra folyton rálicitálva vesz körbe mindannyiunkat.

—Jóleső látni, hogy mindazokon túl, amelyeket írásomban értéként elismerni törekedtem, vagy talán épp azokból következően, amit látunk, azt sokkal inkább azonosíthatjuk nem-valamilyenként. [5] Mintha nem is itthon lennénk: a Vágóhid utcai Hajnal–Kendelényi-féle épület mértéktartó bizakodásra ad okot.



- 10 Az évszakok váltakozásával együtt változó homlokzat részlete
 11 Az utcai fasor és a zöldhomlokzat együttállása
 12 Az előcsarnok reprezentatív, négy szint magas belső tere

Ingatlanfejlesztőként mindig örülünk annak, ha egy teljesen új építészeti elképzelést valósíthatunk meg. Örömmel fogadjuk az egyedi, nem szokványos elképzeléseket, az új gondolatokat, a különleges építészeti megoldásokat. A Hajnal Építész Irodától mindig ezeket kapjuk, nem ez volt az első közös munkánk Hajnal Zsolttal és Kendelényi Péterrel, így már a legelején tudtuk, hogy ismét valami újdonságra számíthatunk. De itt, a főváros IX. kerületében, a Metrodom Green projektben egy új, még magasabb szintre léptünk. A tervezést 2021-ben kezdtük, és az akkor bemutatott koncepcióba azonnal beleszerettünk. Nem volt kérdés,

hogy bár az élő homlokzatképzéssel ismeretlen terepre lépünk, ezt a gondolatot meg kell valósítanunk. Kifejezetten örömteli kihívás volt a lakópark építészeti és növénytelepítési koncepciójának megvalósítása, és büszkén mondhatom, hogy a homlokzati élő növények ilyen mértékű alkalmazása közös gondolkodásunk, világnézetünk eredménye. Láttuk, hogy az épületben rengeteg érték van, kezdve az építészeti megoldásoktól, a tervezett terek arányain, az épület belsőépítészetén át a közösségi terek meglétéig. Mégis a ház lelke a homlokzaton elhelyezett mintegy 7000 m²-nyi élő futónövény. Különös hangsúlyt fektettünk mi is

arra, hogy az mind műszakilag, mind technológiailag alkalmas legyen a hosszú távú fenntarthatóságra. Mivel ilyen rendszer korábban még nem épült, járatlan úton haladtunk, ezért óriási szakmai kihívás volt ennek műszaki megvalósítása, minden apró részlet és technológia kitalálása. Bízom benne, hogy ezzel a fejlesztéssel nemcsak egy különleges épületet alkottunk, hanem új utat kínálunk a szakma számára, és példát mutatunk a növények széles körű alkalmazására, az épített környezetet még élhetőbbé, természetközelibbé téve. | Pongrácz Tamás fejlesztési igazgató

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Torma, Tamás: „Bértömb x Lakópark = apartmanház, A Flatco apartmanháza Ferencvárosban”, *Metszet*, Vol 13, No 2 (2022), pp 14–21.
 [2] Bán, Dávid: „Nem a szigorúan mérlegre tett ár-érték-terület arány uralja ezt a ferencvárosi lakóparkot”, *Octagon*, 2025/8.
 [3] Nagy, Iván: „Kritikus lépték - Nagy Iván az újpesti Metrodom Panoráma Lakóparkról”, *Építészfórum*, 2020-09-04, hozzáférhető: <<https://epiteszforum.hu/kritikus-leptek--nagy-ivan-az-ujpesti-metrodom-panorama-lakoparkrol>> [utolsó elérés: 2026-02-03].
 [4] Hajnal, Zsolt - Kendelényi, Péter: „Kötöttfogású sziluett, Beruházók, építések, nagy budapesti lakóprojektek”, *Építész Közlöny*, 2022/6, pp 10–12.
 [5] Janáky, István: „Valamilyen és nem-valamilyen”, *Magyar Építőművészet*, Vol 85, No 6 (1994), pp 34–36.

ÉPÍTÉSZ TÁRSZERVEZŐ: Csiha András, Farkas Péter, Makovi-Hadházi Ágnes, Nguyen Péter, Schadl Zoltán, Szabó Gergő, Szalántzy Kolos, Szász László, Tomasák Gergő, Tóth Csaba, Veres Ilona | BELSŐÉPÍTÉSZ TERVEZŐ: Imre Katalin, Zvolenszky Blanka | TÁJ- ÉS KERTÉPÍTÉSZ TERVEZŐ: †Balogh Péter István PhD, DLA, Major József | STATIKUS TERVEZŐ: Méri Tamás | ÉPÜLETGÉPÉSZETI TERVEZŐ: Hivessy Géza, Domina András | VILLAMOS TERVEZŐ: Mátyus Kornél | ÉPÜLETSZERKEZETI TERVEZŐ: Horváth Sándor, Foglászinger Ildikó | TŰZVÉDELMI TERVEZŐ: Csuba Bendegúz, Makai Attila | AKUSZTIKA ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI TERVEZŐ: Csott Róbert | KÖZÚTCSATLAKOZÁSI ÉS GARÁZSTECHNOLÓGIAI TERVEZŐ: Pach Dániel | AUTOMATA ÖNTÖZŐHÁLÓZAT TERVEZŐJE: Karlócai Péter | FELVONÓTERVEZŐ: Sütő Ferenc



01

Author: SZABÓ, Árpád; PIRITY, Ádám

Title: SPATIAL AND SOCIAL PATTERNS = TÉRI ÉS SZOCIÁLIS MINTÁZATOK

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 22-27, DOI: 10.33268/Met.2026.2.2

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.2>

Received: 14 September 2025

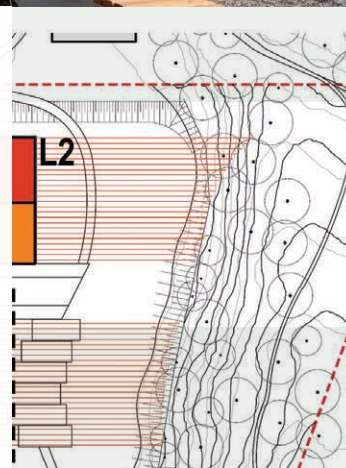
Accepted: 02 April 2026

Published: 23 April 2026

BRICK NEIGHBOURHOOD SOCIAL HOUSING COMPLEX, LJUBLJANA, SLOVENIA;

ARCHITECTS: Aljoša Dekleva, Tina Gregorič

The Novo Brdo 2 & 3 social housing complex in Ljubljana offers nearly 500 units on a former clay quarry, featuring modular buildings and "Z" blocks to minimise noise. The project includes accessible housing, shared spaces, and public parklands, promoting local identity and transforming social housing into a vibrant urban community.



Kőlépcső sétány

TÉRI ÉS SZOCIÁLIS MINTÁZATOK

BRICK NEIGHBOURHOOD,

NOVO BRDO 2 & 3 SZOCIÁLIS LAKÓÉPÜLET-EGYÜTTES | LJUBLJANA

„A jelenlegi kormány egyik fő elkötelezettsége, hogy olyan humán szolgáltatásokról gondoskodjon, amelyek a társadalmi szolidaritáson alapulva mindenki számára biztosítják az élet alapvető szükségleteit, függetlenül attól, hogy hol élünk, honnan származunk, és mennyi pénzünk van a pénztárcánkban” – mondta Simon Maljevac, Szlovénia szolidaritáson alapuló jövőért felelős minisztere 2023 júniusában egy Ljubljanában megvalósult non-profit céllal épült szociális bérlakáseggyüttes átadási ünnepségén. [1]

- 01 Az S5 jelű épület homlokzata, Novo Brdo 3 (fotó: Miran Kambic)
- 02 Ortogonális telepítési koncepció
- 03 Az S2 és L3 jelű épületek által körülvett pump track pálya, Novo Brdo 2 (fotó: Miran Kambic)



03

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Aljoša Dekleva, Tina Gregorič

FOTÓ | PHOTO
 Miran Kambic

SZERZŐ | AUTHORSZABÓ, Árpád;
 PIRITY, Ádám

—A fenti idézet jól tükrözi Szlovénia és fővárosa elvi álláspontját a szociális lakásépítés terén, melyhez valós eredmények is társíthatók. Ljubljana szociális lakásállományát a Szlovén Köztársaság Lakásalapja (SSRS) kezeli, amely megfizethető bérlakásokat épít és tart fenn. A lakásalap több mint 30 éve működik. Kezdetben lakásbankként működött, és lakásközvetítéssel foglalkozott, majd később lakásépítéssel egészült ki a tevékenységük. 2015-től kezdve felhagytak a lakásértékesítéssel, helyette a bérlakásállomány fokozatos bővítését tűzték ki célul. Ennek finanszírozását (lakásvásárlások, új lakóépületek megvalósítása) eleinte önkormányzatokkal együttműködve oldották meg, 2022 óta a lakásalap állami, európai uniós (Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv) forrásból, valamint az Európa Tanács Fejlesztési Bank hitelszerződéseinek keresztül több mint 20 lakásépítési projekt előkészítésén vagy megvalósításán dolgozott, amelynek eredményeképpen 2025-ig 5000 új közösségi bérlakást hoztak létre, és pár éven belül több ezer további lakóegységet terveznek megépíteni. A fejlesztések megvalósítása során kiemelt szerepet kap a társadalmi

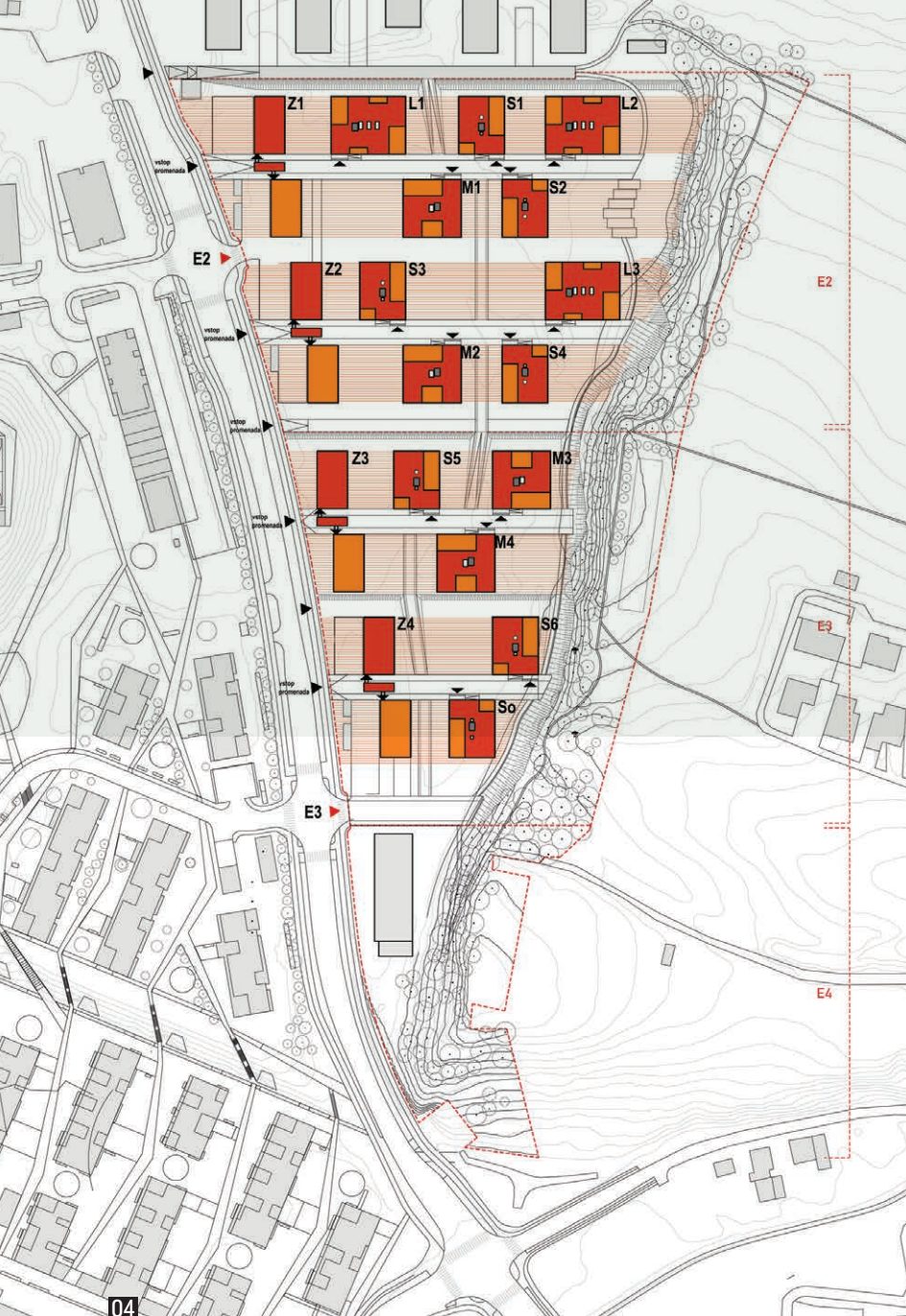
szolidaritás: egyes projektek kiemelt célcsoportjai az idősek és a mozgáskorlátozottak, míg minden beruházás esetében a lakások legalább 10%-át akadálymentesítik. [2]

—Az elmúlt években a lakásalap egyik kiemelt projektje Ljubljánában, a Vrhovci városrészben a Novo Brdo városrész megvalósítása volt. A több ütemben megvalósuló 1300 lakóegység elsősorban fiatalok és családok számára biztosít lakhatást. A folyamatot a város is támogatta azzal, hogy közvetített a lehetséges bérlők felé. Ez a beruházás a független Szlovénia első olyan jelentősebb szociális célú lakásfejlesztése, melynek keretében különböző épülettipusok megvalósításával sokszínű, új városrészt hoztak létre. Az SSRS által kidolgozott tervezési programok alapján a tervezőket nyilvános építészeti tervpályázatokon választották ki.

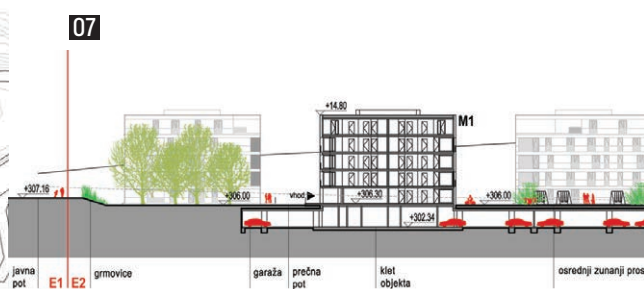
—2003-ban a lakásalap tulajdonába került a Ljubljana városközpontjától 4-5 km-es távolságra nyugatra, a Vrhovci téglagyár bezárásának köszönhetően a korábbi agyagbánya és zagyatározó területén felszabadult összefüggő földterület. Már ekkor megfogalmazódott egy átfogó beépítési koncepció megvalósításának lehetősége.

01
03

02



05



07

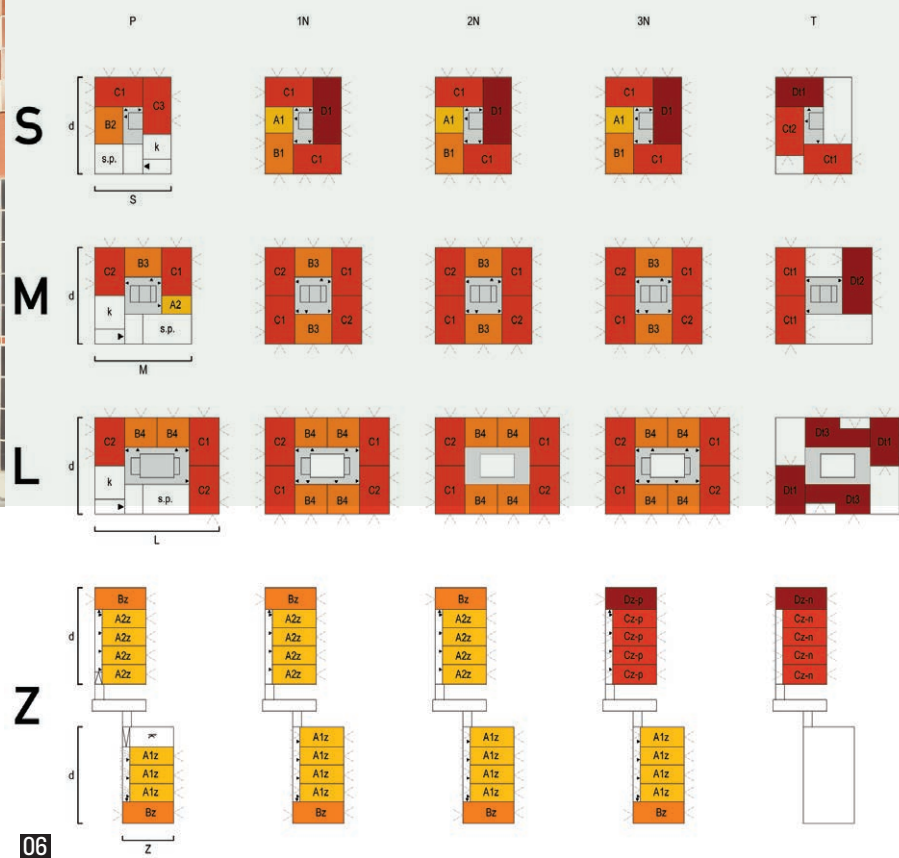
—Az agyagbánya egyedülálló elhelyezkedése a zöld környezetben és a több mint 20 hektáros építési telek lehetőséget kínált egy olyan városias beépítés létrehozására, ahol többféle lakás, munkahelyi és rekreációs funkció fonódik össze, egy integrált, környezettudatos lakónegyed modelljét követve. Vrhovci tágabb területeinek identitását minőségi, parkosított és természetes növényzettel rendelkező nyílt terek és családi házas beépítések adják. Az új beépítés is ezt a laza, zöld hálózathoz szervezett térstruktúrát követi, azonban családi házak helyett a minőségi, 3–5 szintes társasházak csoportjait igényes és teljesen közhasználatú zöldfelületek veszik körül. A beépítés legfontosabb morfológiai szervező elve az észak–déli irányban húzódó Vöröskereszt út, amelynek keleti és nyugati oldalán nyolc ütemben valósult meg a teljes beépítés Szlovénia jelentős építészirodáinak közreműködésével (Bevk Perović építészroda [3]; Aleš Vodopivec, Tadej Glažar, Janez Koželj, Jurij Kobe; Dekleva Gregorič Építésziroda; Multiplan építésziroda). [4]

—A fejlesztés egyik legfontosabb és legnagyobb üteme a 2017-ben elindított és a Dekleva Gregorič Építésziroda

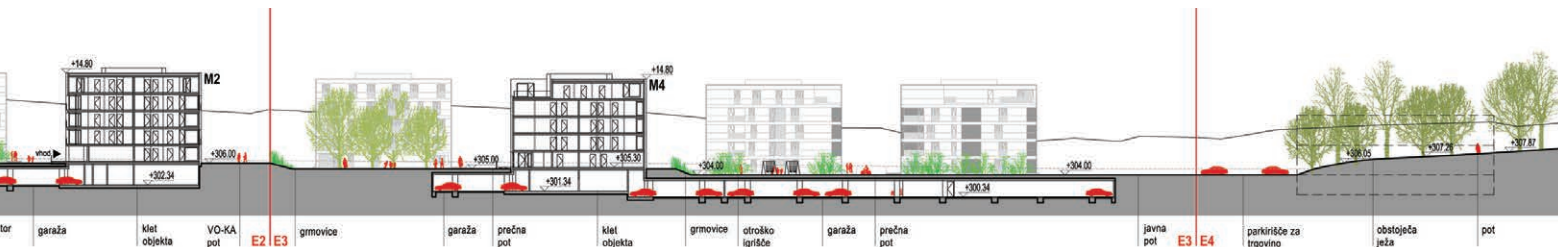
által tervezett Novo Brdo városrész második és harmadik ütemének megvalósítása volt. [5] Az E2 és E3 jelű egységekben összesen 498 bérlakás épült meg, összesen több mint 36 ezer m² nettó alapterülettel, 48 mozgássérültek és 25 idősek számára optimalizált lakással és 522 fedett, terepszint alatti parkolóhellyel. Az ütem telepítésének elsődleges elve az volt, hogy a szükséges számú lakóegység kapcsolódjon a meglévő Brick Neighbourhood 2016 és 2021 között megvalósult első üteméhez, [6] másrészt pedig reflektáljon a terület tágabb kontextusában jellemző, önálló egyedi épületek tipológiájára, és egy sokszínű, biztonságos, áramló szabad terek által strukturált városrész jöjjön létre.

—Az építészeti koncepció nagy rugalmasságot biztosít az egyes funkcionális egységek elrendezésében. A struktúrán belül meghatározó a szabadon álló és kompakt épületek pontszerű elhelyezése, melyek egy beépített és közlekedési sávokra osztott térbeli rendszerbe illeszkednek. A kompakt épülettípusok (S, M, L) egységes szélességgel rendelkeznek, hosszúságuk azonban az adott épülettípus funkcionális igényeihez, illetve a köztes

06



- 04 A Novo Brdo 2 & 3 lakóépület-együttes helyszínrajza
- 05 Épületek között húzódó sétány, Novo Brdo 3 (fotó: Miran Kambic)
- 06 Épülettípusok lakáselrendezési szintekre bontva
- 07 A beépítés hosszmetsete



szabad terek kívánt méretéhez igazodik. Az épületek funkcionális logikája azonos – központi közlekedőmag köré szervezett lakásegységek, – de méretük, befogadó-képességük, illetve a belső közlekedő mérete eltérő. Az épülettömegeket különböző karakterű, méretű és funkciójú nyitott terek választják el egymástól, amelyek a lakók és az egyes használói csoportok igényeihez igazodnak. Az út mentén elhelyezett, hosszanti tömegformálású épületek (Z) tipológiája kapcsolódik a negyed morfológiájához, követi az út vonalvezetését, és kijelöli az új városrész beépített határát, miközben az elemek léptéke és telepítése összhangban áll a tervezett negyed belső beépítési struktúrájával is. A mélygarázs rendszere lehetővé tette a városi szövet rugalmas alakítását és különböző méretű és típusú lakóépületek megvalósítását. A garázs peremének mozgatásával olyan föld alatti, beépítetlen zónák jöttek létre az egyes épületek között, ahol gazdag, magas fákkal tagolt növényzet is meg tud jelenni. Ennek köszönhetően a szigorú rendbe szervezett ortogonális telepítési koncepció változatosabbá, sokszínűbbé, élhetőbbé válik.

07

A lakóépületek alaprajzi rendszere feszesen szerkesztett, annak érdekében, hogy a belső közlekedőterek hossza a lehető legkisebb legyen. Az épületekben egy-egy lépcsőházhhoz minimum 21, maximum 44 lakóegység kapcsolódik, amely az építészek elmondása szerint még az a lépték, amely elősegíti a jól működő lakóközösségek kialakulását. A cél az volt, hogy az ott élők ne csak használják az épületet, hanem magukénak is érezzék azt; valódi, működő közösségek is létrejőjenek, ami alapvető szerepet kaphat a lakók és családok kötődésének kialakításában. Ugyanezt a célt szolgálja a minden egyes lakóépület földszintjén kialakított kisebb, közösen használható helyiség is. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a lakók identitástudata és az adott terekhez való kötődése jelentősen hozzájárul az épületek és közösségi helyek minőségi, felelősségteljes használatához. Ez különösen fontos egy bérlakásprogramban, ahol a hagyományos tulajdonosi szemlélet nem, vagy csak hosszabb idő után alakul ki. A beruházó által előírt lakásösszetételnek megfelelően a lakások méretükben és belső elrendezésükben enyhén eltérnek egymástól. Minden épületben több



08

különböző méretű lakóegység is helyet kapott, elősegítve a társadalmi sokszínűség létrejöttét az egyes közösségeken belül is.

—A terület nyugati határán sajátos kialakítású, hosszanti elrendezésű épületek (Z típusú) helyezkednek el, amelyek akusztikai védőfalat képeznek a Vöröskereszt út és a terület csendesebb belső része között. A közúti zaj csillapítását a Z típusú épületek és az út közé telepített, sűrű növényzettel és fasorokkal kialakított, tagolt és kiterjesztett zöldsávok is segítik. A szükséges felszíni parkolóhelyeket itt az épületek mentén helyezték el. Az épületek földszintjének egy részén kaptak helyet a fedett rámpák, melyek az együttes mélygarázsába vezetnek. A lakások megközelítése az épületek út felőli oldalán elhelyezett fedett függőfolyosóról történik, miközben minden lakóegység keleti irányba, a környék nyugodtabb része felé tájolt.

—A terek differenciálásának elve érvényesül a nyitott zöldfelületek kialakításánál is: a zöldterek jól körülhatárolható részekre tagolódnak és az egyes lakóegységekhez kapcsolódó, konkrét használói csoportokhoz rendelhetők. Az áramló szabad terek rendszere egy összefüggő szabadter-hálózat mellett személyesebb léptékű terek sorozatát is létrehozza. A beépített területeken belül eltérő léptékű és karakterű, egymást váltó nyílt terek jönnek létre: nagy-, közép- és kisméretű közösségi terek, valamint az utak és

08

a Vöröskereszt út felé orientált, speciális határ menti nyitott terek. A központi nyílt tér változatos térhangulatokból épül fel, ahol fák és cserjecsoportok tagolják a környezetet, irányítják a gyalogos közlekedést, illetve elválasztanak vagy hangsúlyoznak egyes területeket. A környék nyílt terei kollektív, több generációt kiszolgáló találkozó- és gyülekezőhelyként, valamint szabadtervi tevékenységek színtereként is működnek.

—Az együttes okos és takarékos térszervezésén túl, erősen meghatározó az az építészeti karakter is, mely a korábbi téglagyár emlékezetére épít, de Josef Plečnik téglalapítását is megidézi. Plečnik a Nemzeti és Egyetemi Könyvtár homlokzatán használt kőburkolat elemeivel a helyén korábban álló és az 1895-ös földrengéskor romba dőlt Auersperg-palota emlékét hívja elő, így szimbolikusan létrehozva egy folytonosságot a hely, annak története és emlékezete között. [7] A Vrhovci „téglanegyed” Dekleva Gregorič Építésziroda által tervezett épületei a klinkertégla homlokzat karakterével Plečnik épületeire is utalnak, de identitásképző játékoságukkal és vidám kompozíciójukkal a korábbi téglagyár emlékét is pozitív identitássá formálják át. Ezzel erős, helyhez kötődő karaktert is adnak az épületegyüttesnek, amely bizonyára a helyiek identitásába és kötődésébe is beépül.

09



08 S6 és So épületek által közrefogott játszótér, Novo Brdo 3 (fotó: Pirity Ádám)

09 Tégla homlokzatburkolat mintázata (fotó: Szabó Árpád)

IRODALOM / REFERENCES

- [1] „Ljubljana gets new public housing”, *Slovenia Times* [online], 2023-06-14, hozzáférhető: <<https://sloveniatimes.com/38763/ljubljana-gets-new-public-housing>> [utolsó belépés: 2026-03-23].
- [2] Housing Fund of the Republic of Slovenia / SSRS [honlap], hozzáférhető: <<https://ssrs.si/en/>> [utolsó belépés: 2026-03-23].
- [3] Ware-Nagy, Orsolya: „A visszakapott városi tér, Új galéria és kazamaták, Új bástya; Bécsújhely, Ausztria”, *Metszet*, Vol 15, No 1 (2024), pp 36-41.
- [4] Ivanič, M - Kuhar, Š: *I live in an attractive and modern neighbourhood*, Select Housing Projects of Housing Fund of the Republic of Slovenia, Public Fund, hozzáférhető: <<https://www.housingeurope.eu/wp-content/uploads/2025/01/I-live-in-a-Beautiful-and-Modern-Neighbourhood-1.pdf>> [utolsó belépés: 2026-03-23].
- [5] Housing Brdo 2 / Dekleva Gregorič arhitekti [honlap], hozzáférhető: <<https://www.dekleva-gregoric.com/housing-brdo-2/>> [utolsó belépés: 2026-03-23].
- [6] Novo Brdo - Stanovanjska sojeska E1 / Nava Arhitekti [honlap], hozzáférhető: <<https://www.navaarhitekti.com/novo-brdo>> [utolsó belépés: 2026-03-23].
- [7] Klein, Rudolf: *Jože Plečnik*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1992.

TERVEZŐ: Dekleva Gregorič Architects | TERVPÁLYÁZATI TERVEZŐK: Aljoša Dekleva, Tina Gregorič, Lea Kovič, Martina Marčan, Naia Sinde, Vid Zabel, Martin Kruh, Ana Riesco | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSÁK: Aljoša Dekleva, Tina Gregorič, Lea Kovič, Andi Koder, Martin Kruh, Martina Marčan, Naia Sinde, Tina Špat, Vid Zabel, Anamarija Fink | ÉPÍTETTŐ: SSRS - National Housing Trust | TÁJÉPÍTÉSZET: Andrej Strgar, Pro Horto



Author: LAMERS, Emiel

Title: URBAN POROSITY AS A DESIGN INSTRUMENT =
VÁROSI POROZITÁS MINT TERVEZÉSI ESZKÖZ

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 28-33,

DOI: 10.33268/Met.2026.2.3

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.3>

Received: 24 March 2026

Accepted: 01 April 2026

Published: 23 April 2026

REPUBLICA, AMSTERDAM, HOLLAND; ARCHITECTS:

Marc Koehler Architects + Loer Architecten (Block 3)

Marc Koehler Architects and Loer Architecten's Republica project in Amsterdam offers a new approach to urban densification, replacing closed blocks with a porous, multi-volume design. It combines 300 homes with workspaces and hospitality, incorporating courtyards and unique facades for social and climate adaptability. The project transforms an industrial site into a modular, collective city extension.

01



A VÁROSI POROZITÁS MINT TERVEZÉSI ESZKÖZ

BRICK NEIGHBOURHOOD,

REPUBLICA | AMSTERDAM

Amszterdam keleti kikötői területein egykori ipari övezetet alakít át nagy intenzitású, vegyes funkciójú városi együttessé a Republica projekt. A komplexumot nagyobb részt amszterdami és lisszaboni irodáiban a Marc Koehler Architects tervezte, amely a „Superlofts” néven ismert moduláris, rugalmas lakhatási koncepciójáról vált ismertté. [1] A Republica a városi intenzív és a vegyes funkciójú beépítés szélesebb európai diskurzusába illeszkedik [2], azt vizsgálva, miként tudja az építészet összekötni a különböző léptékeket.

04

*A terv szakít
a hagyományos,
zárt keretes beépítési
tipológiával, és helyette
különálló tömegeket
komponál egybe*

01 A levegőből jól áttekinthető
az épületek és udvarok
komplex rendszere

ÉPÍTÉS | ARCHITECT
Marc Koehler

FOTÓ | PHOTO
Sebastian van Damme,
Maikel Samuels (drónfelvételek)

SZERZŐ | AUTHOR
LAMERS, Emiel

—A terv szakít a hagyományos, zárt keretes beépítési tipológiával, és helyette különálló tömegeket komponál egybe. Ezek az elemek olyan módon szerveződnek, hogy átjárható városi szövetet képezzenek, ahol átjárók, udvarok és rejtékutak folyamatos nyilvános-félnyilvános térhálózatba rendeződnek. Az így létrejövő porozitás nem csupán térbeli minőséget hoz létre, hanem társadalmi eszközként is működik: a komplexum nem zárványként viselkedik, hanem a környező városszövetbe integrálódik.

—A tömegformálást sokrétű homlokzatképzés erősíti. Az egyes épületelemek önálló karaktert kapnak az anyaghasználat, a raszter és szintek kezelésének különböző módjain keresztül. Ugyanakkor a fragmentációt egy átfogó rend kontrollálja, biztosítva, hogy az együttes koherens építészeti rendszerként maradjon értelmezhető. Az autonómia és a koherencia közötti feszültség a projekt egyik központi témája.

—Programját tekintve a Republica hibrid, vegyes funkciójú beépítésként működik. A különböző piaci szegmenseket lefedő lakófunkciók munkahelyi terekkel, vendéglátással és közösségi szolgáltatásokkal kapcsolódnak össze; az egyik épületen szabadtéri tetőmedence is található. A szigorú hierarchikus rend helyett

01
02

03
04
05
06



02



03

laza keveredés jön létre, amelyben a funkciók átfednek és kölcsönösen élénkítik egymást. Ennek eredménye az időalapú használati diverzitás, amely lehetővé teszi, hogy az együttes a nap és a hét különböző időszakában eltérően működjön.

—A nyitott terek szervezése kulcsszerepet játszik ebben a stratégiában. Az udvarok nem privát zárványokként jelennek meg, hanem közös használatú környezetként, ahol a nyilvános és a privát terek között fokozatos átmenetek alakulnak ki. Ezek az átmeneti zónák lehetővé teszik a terek egyéni igények szerinti használatát és a kötetlen interakciókat, hozzájárulva a projekt társadalmi fenntarthatóságához. Egyúttal klímaadaptív eszközként is működnek, zöldfelületekkel és vízviasszatartó rendszerekkel javítva a helyi mikroklimát.

—Műszaki szempontból a Republica számos fenntartható megoldást alkalmaz, [3] [4] beleértve az energiahatékony rendszereket és a növényzettel borított tetőket. Ennél is jelentősebb azonban, hogy a fenntarthatóság itt nem pusztán technológiák kombinációjaként jelenik meg, hanem térbeli és programbeli elemek összességéeként.

07
08



- 02 Minden épület más funkcióval, más megjelenéssel és karakterrel rendelkezik, középen a Superloft
- 03 Ipari épület maradt az irodaház
- 04 A Superloft a legmagasabb, kétszintes, vegyes használatú lakóterekkel

04

A hangsúly a mobilitási igény csökkentésén, a megosztott használat ösztönzésén és a hosszú távú adaptálhatóság biztosításán van.

—A Republica így a kortárs városfejlesztés egy lehetséges prototípusaként értelmezhető, amelyben az építészet az objektumközpontú megközelítés helyett viszonyközpontú kísérletté alakul. A porozitás, a hibriditás és a léptékváltások hangsúlyozásával a projekt alternatívát kínál mind a zárt város-tömb, mind az izolált építészeti objektum modelljével szemben. Ebben az értelemben illeszkedik ahhoz a tágabb európai tendenciához, amely a várost rétegzett és adaptív rendszerként értelmezi újra.



05

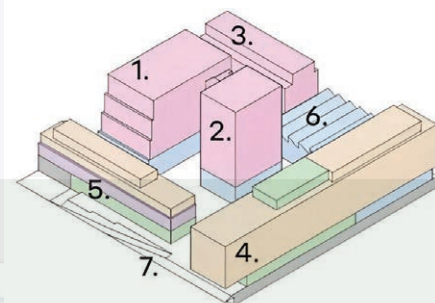


06

05 A létrejött zöldfelület nem sok, de minőségi

06 A tetőuszoda

07-08 Alaprajz, metszet és tömegvázlat



Közterületi és tájépítészeti elemek (A-G)

- A | Rendezvénytér
- B | Kávézó és „spanyol lépcsők” (ülőlépcsős közösségi tér)
- C | Éttermi terasz
- D | Lakóudvar (belső közösségi tér)
- E | Zöldfelületi ülőbútorok / zöld padok
- F | Két új híd
- G | Zöld sáv / intenzív növényzeti zóna

Funkciók és épületrészek (1-7)

- 1 | Eladásra szánt lakások (öröklakások)
- 2 | „Superloft” típusú, rugalmas alaprajzú lakóegységek
- 3 | Középkategóriás bérlakások
- 4 | Bob W hotel (rövid távú tartózkodásra optimalizált szállás)
- 5 | Irodák
- 6 | Vendéglátóegységek (horeca: hotel-restaurant-café funkciók)
- 7 | Mobilitási csomópont (parkolás, mikromobilitás, közlekedési kapcsolatok)

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Jenniskens, Daan; de Witte, Justin: „Ideals in a changing world: a conversation with Marc Koehler”, Archiprint : *Journal for Architecture, Eindhoven University of Technology*, Vol 4, No 2 (2015), pp 17-20, hozzáférhető: <https://issuu.com/anarchi/docs/archiprint_vol4_issue2/16>, [utolsó belépés: 2026-04-02].
- [2] Sugano, Keisuke; Lu, Simo; Hooimeijer, Fransje; Van De Ven, Frans: „A Collaborative Hybridity Design Approach: Enhancing Urban Water Resilience and Spatial Legibility”, *Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability*, March, 1-25, 2024, hozzáférhető: <<https://doi.org/10.1080/17549175.2024.2333528>>, [utolsó belépés: 2026-04-02].
- [3] Lamers, Emiel: „Fenntarthatósági kiáltvány mészbén, kenderben és betonban?” / „Sustainability proposal in lime, hemp and concrete?”, *Metszet*, Vol 16, No 3 (2025), pp 20-25, hozzáférhető: <<https://doi.org/10.33268/Met.2025.3.2>>, [utolsó belépés: 2026-04-02].
- [4] Lamers, Emiel: „Nyolc pációnház, Amsterdam” / „Eight patio homes”, *Metszet*, Vol 12, No 2 (2021), pp 26-33, hozzáférhető: <<https://doi.org/10.33268/Met.2021.2.3>>, [utolsó belépés: 2026-04-02].

MEGREDELŐ: Republica VOF (Banlieu BV & Vink Bouw), Machiel Brautigam, Bernlef de Vries | KREATÍV IGAZGATÓ / MEGBÍZÓ: Machiel Brautigam | PROJEKTÉPÍTÉS: Marc Koehler (Marc Koehler Architects) | PROJEKTVEZETŐ: Eric Thijssen | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS: Carlos Moreira | KORÁBBI ÉPÍTÉS MUNKATÁRS: Andrea Verdecchia; David Klinkhamer; Satoru Muneda; Michiel Kroese; Robbie Neijzen | 3. BLOKK: PROJEKTÉPÍTÉS: Frank Loer | ÉPÍTÉS MUNKATÁRS: Jesús Macías; Tijs Niessen | KIVITELI TERV: Lea Olsson (Loerakker Olsson) | KIVITELEZŐ: Vink Bouw (Kapcsolat: Bas Kok, Ronald Berger, Sven Veenboer, Dick Haak és Erwin Wahle) | ÉPÜLETFIZIKA: Cauberg Huygen | ÉPÜLETSZERKEZETEK: Pieters Bouwtechniek | GÉPÉSZET: Innax, Spectral, Techniplan | BERENDEZÉSEK: Schoonderbeek / van Dorp projecten / Jonker / Klaver / Blankestijn | TŰZVÉDELME: DPA | KERTTERVEZÉS: Machiel Brautigam, Dakdokters | RENDERELÉSEK: A2 Studio. Project Visuals



Author: CSÉPKE, Tamás

Title: FROM CONTEXT TO DETAILS =
A KONTEXTUSTÓL A RÉSZLETEKIG

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 34-39,

DOI: 10.33268/Met.2026.2.4

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.4>

Received: 09 March 2026

Accepted: 17 March 2026

Published: 23 April 2026

INTERVIEW WITH BRITISH ARCHITECT JOE MORRIS,
FOUNDER OF MORRIS+COMPANY

Joe Morris, founder of London-based Morris+Company, promotes a contextualist design methodology, positioning architecture as an analytical and socio-political instrument for improving urban environments. His portfolio, including prominent projects such as the Camden Hub Hotel, integrates modern architectural practices with regional historical context. Employing off-site prefabrication techniques, Morris achieves facades of exceptional quality, meeting contemporary standards for sustainability and operational efficiency.

01

A KONTEXTUSTÓL A RÉSZLETEKIG

BESZÉLGETÉS JOE MORRIS BRIT ÉPÍTÉSSZEL,
A MORRIS+COMPANY ÉPÍTÉSZIRODA ALAPÍTÓJÁVAL

A 2026-os londoni RIBA építészeti díjra összesen hetvenkét projektet jelöltek shortlistre. A munkák között négy projekttel is szerepel a londoni székhelyű Morris+Company építésziroda. [1] Munkáik között jellemzően nagyobb léptékű épületeket találunk, amelyek magukon hordozzák a város gazdag épített örökségének nyomait az általuk megfogalmazott sajátos nyelvezettel. [2] Az esélyesek listáján megtalálható négy épület között szerepel a Camden High Street-i Camden Hub Hotel, ami a kereszteződést élénk központtá alakítja át, magában foglal egy 80 szobás szállodát, három szociális bérlakást, valamint felújított üzlethelyiségeket. A Camden Town megőrzendő védett területén található projekt egy rossz állapotú, 20. század végi üzlethomlokzatot vált fel, és kelti új életre azt. [3] Sajátos, kortárs kialakítása a városrész építészeti jellegéből merít ihletet, a helyi utcakép részletes tanulmányozása alapján. A tördelt motívumokkal díszített dinamikus homlokzat és a földszinti üzletfront kialakítása a környékbeli viktoriánus és edwardiánus épületek jellemzőiből idéz és illeszkedik kortárs nyelvezete által. A tervezői szemléletről és a munkamódszerről, az építészeti reprezentációról és a díszítés szerepéről doktori kutatásom kapcsán készítettem interjút Joe Morris alapítóval.

02



- 01 A homlokzati részletképzések kapcsán készült makett-tanulmányok fontos tervezői eszközként jelennek meg az iroda módszerében
- 02 Az épülettömeg komponált mozgalmassága keretet ad a homlokzati részletképzések rendszerének

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Joe Morris

FOTÓ | PHOTO
Jack Hobhouse

SZERZŐ | AUTHOR
CSÉPKÉ, Tamás

■Kezdjük azzal, hogy írd le, kérlek, milyennek látod azt a kontextust, ahol dolgoztok. Gondolok ezalatt arra a társadalmi, kulturális, akár politikai közegre, amelyben nap mint nap navigálnotok kell, és érvényre juttatnotok az építészeti meggyőződésed. A munkáitokat látva számomra kiolvasható egyfajta analitikus megközelítés, amit kiteljesít az építész koncepciózus víziója. Mi a ti megközelítésetek, mondanivalótok a munkáitokkal?

—Nagyon összetett az, ami körülvesz bennünket, és ami hat ránk, ha a tágabb világban végbemenő változásokra gondolok. Ha szigorúan a mi irodánk működésére vetítem a dolgot, akkor, azt gondolom, gyakorló építészként szerencsés helyzetben tudhatom magam. Londonban,

Hackney-ben egy olyan közegben dolgozunk, amely nagyon szabad kulturálisan és gazdaságilag is. Ebből adódóan rengeteg energiát fektethetünk a párbeszédbe, ami fontos, mert így van visszajelzés, hogy mit társítanak az emberek egy-egy házhoz. Azt gondolom, hogy az építészetet csak olyan kontextusban szemlélhetjük, ahol egy összetett kapcsolatrendszer részeként létezik, amiben egyszerre politikai, kulturális, gazdasági közreműködő eszköz és nem önmagáért való alkotói folyamat. Hasonlóan, mint egy kutatás, amely során azt próbálnám felfejteni, hogy miképpen lehet egy hely élhető amellet, hogy megfelel ennek a rengeteg különböző szükségletnek.



03

■ Ez ebben a formában valóban komplex. Mit tartasz kifejezetten nehézségnek?

— Azt hiszem, a legnehezebb az építészetben jelenleg az, hogy valóban magas minőséget érjünk el. Persze ennek több formája van, de lényegében egy irányba mutatnak. A munkáink többnyire városi közegben (London) készülnek, azon belül is sokszor történeti múlttal, hangulattal rendelkező városi szövetben. Ebből adódóan az a legnehezebb kérdés számomra, hogy hogyan definiálható a magas minőség. Milyen legyen az épület, hogy a közösség, a város magáénak érezze, és megbecsült részévé váljon? Itt szakmán belül is húzódik egy komoly ellentét. Emellett ma mindent áthat a klímaválság kérdése,

nehezen tudunk bármit érvényre juttatni, ha létjogosultsága nem igazolható annak hatékonysága, alacsony környezeti terhelése által is.

■ Mit értesz pontosan a szakmán belül jelen lévő ellentét alatt?

— Ahogy mi dolgozunk, az egyfajta kontextualista megközelítés. Ezzel szemben a nemzetközi építészetnek van egy megközelíthetetlen, konceptualista vonala is, amely egyfajta helyteremtő erőként tekint magára. Mi ellentétes irányból közelítjük meg ezt, a hely már ott van, létezik, és amit csinálunk, a meglévő bővítése, fejlesztése. Az a szemléletünk, hogy hozzáadunk és kiegészítő módon javítjuk

03
04



03 A tervezők a környező történelmi homlokzatokból merítettek inspirációt, amit a téglaváltozatok használata által kortárs építészeti nyelvezetbe ültettek át

a környezetet, így katalizálunk pozitív változást. Ebben az értelemben egy új épület a közösség életét is befolyásolja, és fontos, hogy illeszkedjen és természetes része legyen az adott helynek. Ez nem zárja ki azt, hogy mi is megfogalmazzunk koncepciózus állításokat. Fontosnak tartom, hogy valamiféle kapcsolódási lehetőséget teremtünk, amely összeköti az embereket az adott hellyel. Önmagukban a tradíciók ma már nehezen értelmezhetők, de fontos, hogy a munkánk során legyenek kapcsolódási pontok, és legyenek eszközeink, amelyekkel ezeket érzékeltetjük.

■ Említetted, hogy kontextualista építészként tekintesz magatokra. Feltételezem, ez meghatározza ezeknek a kapcsolódási pontoknak a mikéntjét is. A doktori kutatásomban korábban foglalkoztam az ornamentika helyi identitást képző szerepével, amely kapcsolatteremtő eszköznek tűnik az alkotó építész kezében.

— Az embereknek mindig vannak asszociációik a helyről és a hagyományokról, történelemről. Ebben az összefüggésben értelmezve a díszítés és a narratíva egy épület és hely viszonyában rendkívüli értéket képvisel. Mert nagyon közvetlen módon kapcsolódik ahhoz a történethez, amely lokálisan kialakult, függetlenül annak minőségétől. Lehet az gazdag kulturális múlt vagy szegényes,

jó vagy rossz. Caruso St. John vagy David Kohn próbálják megjeleníteni az építészeti gondolatot a textúrák, színek, díszek által, ami nemcsak kifejeződést, inkább egyfajta pozitív kötődést eredményez az adott helyhez. De ez nem feltétlen általános nézet. A legtöbb építészeti iskola a modernizmus alapjaiból építkezik, amely ebből a szempontból egyfajta kritikai narratívát közvetített, és százéves gondolatok vezérlik. Kevésbé szól kézműves-ségről vagy arról, hogy egy hely történetét megértsük és kötődjünk hozzá. Lehet, ahogy a mi viselkedünk a poszt-modernhez hasonló állapot, de ezt be lehet mutatni a megrendelőknek és elmagyarázni a jelentőségét.

■ Sok dolgot említettél, de ami talán ma egyetemesen áthatja az építészetet, azok a fenntarthatósági kérdések. Ezt te is kiemelted, feltűnik a munkáitokon és munkamódszerekben is, de emellett van egy finoman részleteképző megközelítések is. Látható, hogy sokat kísérleteztek modelleken, és a kivitelezés során is előregyártással. Ez valamiféle egysége az esztétika és a technológia kettősének?

— A beruházói oldalról érkező nyomás, a bekerülési költség, az időráfordítás olyan nézőpontok, amelyek kulcsfontosságúak. A helyszíni munkák minimalizálása által ezek optimalizálható tényezők, és visszautalva a korábbi gondolatokra, ezzel az épített minőség is jobban biztosítható. Ez a módszer nemcsak optimalizáció, hanem összességében jobban átgondolhatók a szerkezeteket, homlokzatokat. Gyári körülmények között rendkívül hatékonyan lehet építeni, hisz minden testközelen van, a földön vagy munkaasztalon fekszik. Ezen a ponton ér össze az esztétikai vonal, a kézműves hozzáállás és az építési rendszerben történő megvalósítás. Könnyebben ismételhető ilyen körülmények között valami reprezentatívabb elem, mint állványon. Ezáltal a díszítés is egyre inkább lehetségessé válik, mert rendszerszinten beépíthető és optimalizálható, ami nagyszerű dolog.

■ Próbáltam megfogalmazni egy szóban, amit a munkáitokban látok, főleg a homlokzatok kapcsán, és ez a szó a részletgazdagság. Feltételezem, összefügg azzal, amit az előregyártásról mondtál. De mi a forrása? Hogyan hat ez a gondolkodásotokra? a kicsiből a nagy felé vagy inkább ellenkező irányból közelítetek?

— Fontos, hogy annyi időt szánunk ezeknek a részleteknek a felfejtésére, amennyit csak lehet, de alapvetően gyűjtjük az ingereket, értelmezzük és beépítjük őket a koncepcióba, egészen a határidő végéig. A folyamat lényege a gyűjtés-elemzés. A tervezés általában egy programmal indul, amit megkapunk, és célunk, hogy jobbá tegyük. De annak a módja már a mi kezünkben van, és itt játszik fontos szerepet a megismerés, mert kontextusba tudod helyezni a programot. Az információkból összeáll egyfajta rendszer, egy taxonómiai tanulmány. Munka közben sokat fotózunk, összegyűjtjük az adottságokat, vizualizáljuk a kontextust, mintha pixelek lennének egymás mellett, amelyek felépítik a képet. Ez sok mindentől áll, színek, textúrák, kompozíciók, formák, amelyekből hangsúlyt adunk bizonyos dolgoknak, hogy a tervezés során támpontot jelentsenek és irányba állítsák a folyamatot. Fokozatosan építjük fel egy-egy hely narratíváját ezekből az elemekből.

■ Hogyan fogadja ezt a megközelítést egy megrendelő? — A megrendelő, ha tehetné, másnapra már látni szeretné az épületről készült rajzokat. Mint mondtam, kapunk egy programot, és amikor mi hozzátesszük a magunkét, elindul az oda-vissza adogatás. De az általunk készített anyagoknak köszönhetően kiegészül a tervezési program az építészeti többlettartalommal, és végül ebből a folyamatból keletkezik a végeredmény. Ami, ha a londoni munkáinkra gondolok, nagyon fontos, mert rengeteg ember él itt, és emiatt kifejezetten súlyossá válnak a döntések abból a szempontból, hogyan hat egy program megvalósulása az adott környezet szereplőire.

■ Az építészetet érzelmi és mérnöki oldala közötti finom egyensúlynak szokás tekinteni. Fenti szavaidból is ez olvasható ki számomra. Hogyan jellemeznéd te ezt a folyamatot?

— Ha ez tisztán tudományos elemző megközelítés lenne, akkor meglehetősen lelketlen lenne. Az irracionális oldal is fontos. Mivel, ha bemutatod az ötletet az emberek előtt, folyamatosan visszajelzéseket kapsz a reakcióik alapján. Ez általánosan egy idegenkedés az új dolgoktól, főleg, ha ez egy új építkezés a szomszédjában. Őket valamilyen formában meg kell győzni arról, hogy az, amit létrehozunk jó lesz. Ebben a folyamatban ugyanolyan fontos a karbonlábnyom minimalizálásnak érthetősége és az identitás vagy a helyi kontextus kötődési formájának megmutatása.

■ Az elmondottakból számomra a kontextus válik hangsúlyossá, ahogy te is említettél. Gyakorlatilag beburkoljátok az épületeket, amelyek ezáltal inkább a környezethez kapcsolódnak, míg a belső tartalom kevésbé fontos. Értem ezt, főleg irodaházak, többlakásos épületek, nagyléptékű feladatok esetében.

— Igen, beburkoljuk a házakat, amihez alapvetően a környezetből merítjük a forrásokat, és azzal alakítunk ki kapcsolatot. Ez az apró részletektől kezdve a tömegalakításig befolyásolja a tervezést. A technológia adta lehetőségek pedig szorosan összefonódnak a koncepcióval és megvalósítással ebben a folyamatban, ahol a már említett előregyártás kulcskérdés.

■ Ez azt jelenti, hogy a részletek is a kontextusból erednek?

— Abszolút, felfoghatjuk őket a helyi tényezők kombinációjaként. Egy tervező kezei alatt az évek során összeáll egy eszköztár. A téglá, a habarcs kialakítása, a textúrák, ezek mind alapvető eszközök, amelyek az előregyártás során kapcsolódnak nagyobb egységgel. De az, hogy azok pontos kialakítása vagy kombinációja milyen, rendkívül kontextusfüggő. Londonban a téglá hagyományos építőanyag, jelentős épített örökség társul hozzá, még az üzleti negyedekben is megjelenik és ez igazán sajátossá tudja tenni az épületeket. Ezt azért is hangsúlyozom, mert ez az építőanyag olyan elem, amely kapcsolódik a helyhez, ezáltal az emberek azonosulni tudnak az újjal, kötődni hozzá.

■ Milyen formában?

— Abban, ahogy a város identitásához kötődik. Vegyük a példákat, amelyeket már említettél: az irodaházak, társasházak szinte globális irányelvek mentén alakíthatók ki. Vannak persze helyi sajátosságok, de a méretek, raszterek hasonló nagyságrendeken lapulnak. A tájolás, benapozás mind tudományos elvek mentén meghozható



04 A földszinti homlokzati szakasz kialakítása követi a tördelt vonalvezetésű koncepciót, és szintén a történelmi előképekre reflektál

döntésekből születnek. De a külső burok és annak a megjelenése a városban sok lehetőséget rejt. Ha egy példát kellene említenem, az R7 irodaépület jut eszembe, amely különleges helyzet, mert fémburkolatú épületről beszélünk, amely csak szín-textúra szinten kötődik a helyhez. Az épület egy végletekig optimalizált másfél méteres raszterrel készült irodaház. A városi kontextus, a Kings Cross és a viktoriánus vasútépítés történetisége nagyban hatott ránk. Az állomás jelenti a kaput Európa felé. A vágányok, a pályák mind visszaköszönnek valamilyen interpretáció nyomán. A homlokzat színe a St. Pancras pályaudvar viktoriánus téglafelületéhez hasonló. Ez által a szín által, amely lényegében néhány mikronos dekoráció, jut kifejezésre a kontextushoz való kapcsolódás. Talán így bezárul a kör, és a racionalitás, a logika, a tiszta képlet kiegészül a kontextus adta narratívával.

A Doktoranduszi Kiválósági Ösztöndíj Program (DKÖP) által támogatott projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott, valamint a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem közös támogatásával, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatallal kötött támogatási szerződés alapján valósult meg.

IRODALOM / REFERENCES

- [1] „RIBA International Awards 2026 Shortlist announced”, Riba [honlap], hozzáférhető: <<https://www.riba.org/news/riba-international-awards-2026-shortlist-announced/>> [utolsó belépés: 2026-03-16].
- [2] Wu, Cai - Wang, Jiong - Wang, Mingshu - Biljecki, Filip - Kraak, Menno-Jan: „Formalising the urban pattern language: a morphological paradigm towards understanding the multi-scalar spatial structure of cities”, *Cities*, Volume 161, (2025), 105854, DOI: <10.1016/j.cities.2025.105854.> [utolsó belépés: 2026-03-16].
- [3] Camden London Borough Council: , Camden [honlap], hozzáférhető: <<https://www.camden.gov.uk/camden-town-conservation-area>> [utolsó belépés: 2026-03-16].

ÉPÍTETŐ: Demar Holdings | ÉPÍTÉS: @axiomarchitects; Morris+Company | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK: Joe Morris, Tania Marques Perez, Mario Barrientos, David Storrington, Nick Cooper | PROJEKTMENEDZSER: JLL | URBANISZTIKA: Gerald Eve | LÉGTECHNIKAI TERVEZŐ: Phlorum | AKUSZTIKA: 24 Acoustics | STATIKA: @clancyconsult | GÉPÉSZET ÉS VILLAMOSSÁG: PSH | GENERÁLKIVITELEZŐ: Gilbert Ash | MŰEMLÉKI SZAKÉRTŐ: KM Heritage



Author: KOVÁCS-D., Barna; WESSELÉNYI-GARAY, Andor
Title: LAYERS AND TRANSITIONS = RÉTEGEK ÉS ÁTMENETEK

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 40-45,

DOI: 10.33268/Met.2026.2.5

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.5>

Received: 09 March 2026

Accepted: 10 April 2026

Published: 23 April 2026

FAMILY HOUSE, FELSŐÖRS, HUNGARY;

ARCHITECT: Barna Kovács Dobák

Navigating the balance between traditional Balaton-upland architecture and modern needs, this project reimagines the "porch" (tornác) and "veranda" as functional spatial layers. The T-shaped layout separates a forecourt and a private garden, with shaded corridors created through additive and subtractive design. By combining red sandstone, white plaster, and exposed concrete, the house connects historical logic with today's digital lifestyle, offering a thoughtful model for contemporary architecture that emphasizes spatial experience and adaptability over imitation.



01

02

RÉTEGEK ÉS ÁTMENETEK

CSALÁDI HÁZ | FELSŐÖRS

A Balaton-felvidék kortárs családiház-építészetében a vernakuláris formák gyakran pusztán stiláris idézetként jelennek meg. A felsőörsi lakóház ezzel szemben a hagyomány mögött álló térhasználati logikát értelmezi újra. A tornác és a veranda rétegzett átmeneti tereit kortárs térszervezési eszközzé alakítva a ház a helyi építészeti tapasztalat és a mai életforma között keres kapcsolatot.

- 01 Kerti homlokzat. Hatalmas terrasszal nyílik a nappali-étkező-konyha a kert felé
- 02 Kerti homlokzat. A T alakú elrendezés rövid szárába került a földszinten a szülői háló. Jól látszik, hogy a nappali egységénél a hozzátétel, a hálók esetében pedig az elvétel gesztusával alakult ki a tornác



ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
KOVÁCS-D. Barna

FOTÓ | PHOTO
Homoki István

SZERZŐ | AUTHOR
KOVÁCS-D., Barna;
WESSELÉNYI-GARAY, Andor

NORMÁK ÉS ARCHETÍPUSOK

—A Balaton-felvidék kortárs családiház-építészetében ma két jól felismerhető irány rajzolódik ki. Az egyik a parasztház archetipikus alakzatát emeli kiindulóponttá, a másik inkább a késő modern villaépítészet urbánus hagyományából táplálkozik. A két tendencia mögött azonban nem pusztán esztétikai döntések állnak, hanem intézményi és kulturális mechanizmusok is.

—Az előbbi elterjedésében jelentős szerepet játszottak a Települési Arculati Kézikönyvek. A Balaton-felvidék építészetét bemutató első kiadványok még értelmezni próbálták a táj építészeti logikáját: azt a néhány visszatérő tömeg- és arányviszonyt, amely a Kárpát-medence falusi építészetében újra és újra felbukkan. A későbbi TAK-ok azonban – szükségképpen – normatív eszközzé váltak. Az

értelmező diagramokból szabály lett, a szabályból pedig az a formai készlet, amelyet ma gyakran a „hagyományos magyar ház” képleteként használunk.

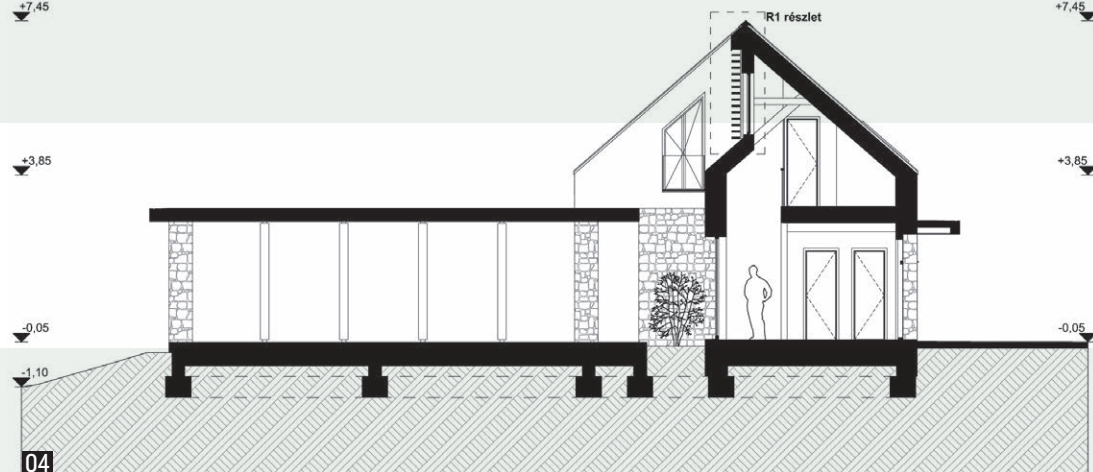
—Mint minden norma, a TAK is kettős természetű. Képes volt visszafogni a legesetlenebb építészeti kísérleteket, és sok esetben valóban javította a középszerű megoldásokat. Ugyanakkor a szabályozás erejével hajlamos lett nivellálni az építészeti gondolkodást – még akkor is, amikor egy-egy váratlan, de a helyhez érzékenyen illeszkedő megoldás született volna. A normák ritkán szeretik a meglepetéseket; az építészet viszont időnként kifejezetten ebből él. [1][2]

—Felsőörsön a Települési Arculati Kézikönyvet 2017 végén fogadták el. Az azóta eltelt idő elegendő volt ahhoz, hogy az építészek és a megrendelők egyaránt afféle



03
+7,45

+7,45



04

zsinórmértékként tekintsenek rá: olyan előzetes keretként, amely már a tervezés első pillanataiban képes preformálni az elképzeléseket. [3]

VÁLTOZÓ ÉLETFORMÁK

—Mindeközben az életformák gyorsabban változnak, mint az építészeti normák. A digitális munkavégzés és a globális mobilitás következtében egyre többen költöznek kisebb településekre úgy, hogy közben munkájuk továbbra is nemzetközi térben zajlik. A Balaton-felvidék falvai különösen érzékenyen reagálnak erre a folyamatra.

—A felsőörsi ház lakói is hosszabb külföldi időszak után tértek vissza Magyarországra, miközben a norvégiai munkakapcsolatok továbbra is meghatározóak maradtak számukra. Az ilyen helyzetekben az építészeti feladat nem pusztán formálási kérdés. Különböző kulturális és életmódbeli horizontokat kell közös térbeli rendszerbe rendezni.

—A hagyományos falusi életforma eszköztára – gazdasági udvar, állattartáshoz kapcsolódó melléképületek

– sokszor már hiányzik az újonnan épülő házakból. Az építés technológiai eszköztára viszont radikálisan bővült: vasbeton, acél, többretegű üveg és korszerű hőszigetelt szerkezetek ma már magától értetődő elemei egy vidéki háznak is. A kérdés ezért nem az, hogy a kortárs technika használható-e falusi környezetben, hanem inkább az, miként illeszthető össze a helyi építészeti tapasztalattal. Az építészeti értelemben vett fejlődés egy szerves út, amelynek „többidejűségében” a hely szellemiségének ismerete, a kortárs gondolkodás és műszaki megoldások vegyülnek. A felsőörsi ház ennek az útnak a tervezési szempontjait kívánja felderíteni.

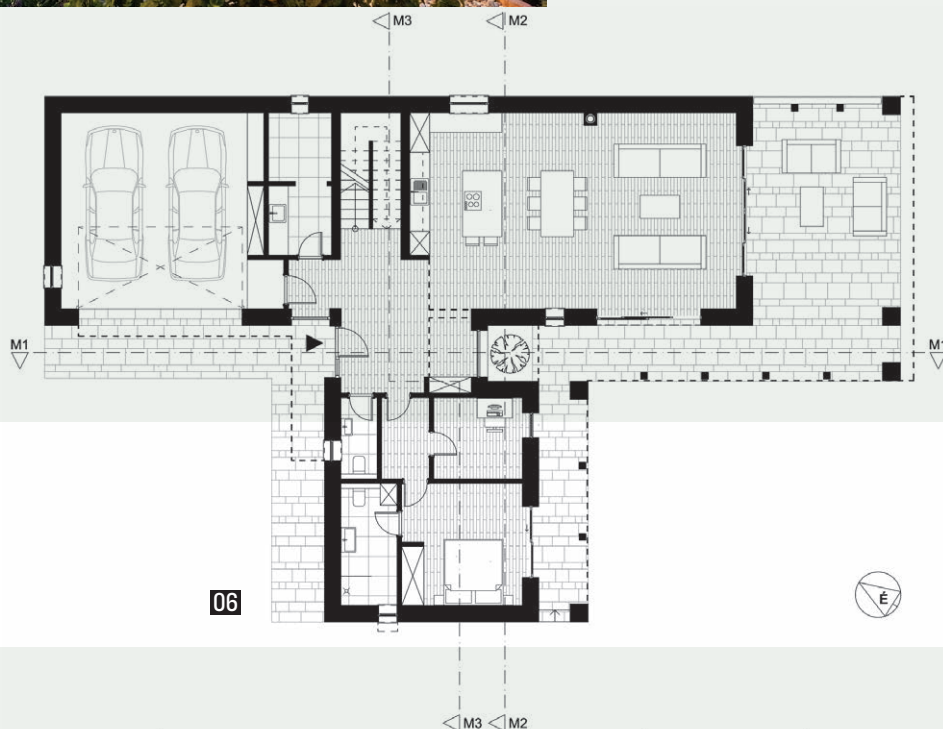
A TELEPÍTÉS LOGIKÁJA

—A telek Felsőörs új parcellázású részén található. Az utóbbi években több új utcát is nyitottak a településen, ahol egymás mellett épültek fel a városból kiköltöző családok háza. Az új beépítés már nem követi az ösközség oldalhatáros parasztházak struktúráját: a házak szabadon



05

- 03 Bejárat homlokzat. A visszafogott lyukképzés külön hangsúlyozza a helyi vörös kő architektúraformáló szerepét
- 04 Metszet a ház egyik legérzékenyebb csomópontjáról, a T-kompozíció csuklójáról a hálóblokk felé tekintve
- 05 A hátsó kert felé tekintő átmeneti tér, tornác
- 06 Földszinti alaprajz: a bejárat a kilátás irányába felnyílik, a nappalhoz illesztett tornác pedig a belépéskor feltáruló látványtengelyt folytatja. A földszinten lévő hálósobablokkba került a távoli munkavégzést lehetővé tévő dolgozószoba is



06

állnak a telkek közepén, és léptékük, térszervezésük is inkább az agglomerációs lakóházak világát idézi.

—Ebben a környezetben alakult ki a felsőörsi ház tömege is. Az épület két egymásra merőleges szárnyból szerveződik, T alakú elrendezésben. A kompozíció a telkek használatát is kettéválasztja: az utca felől egy előkert fogadja az érkezőt, míg a hátsó kert védettebb világában a családi élet tere alakul ki.

—A keresztirányú épületszárny határvonalat húz a két kertrész között, de a homlokzati megnyitások vizuális kapcsolatot tartanak fenn köztük. A hátsó kert gyümölcsfái között jelennek meg a mindennapi élet helyei – a játék, a pihenés és a közösségi együttléti terei –, miközben a távolban a Balaton-felvidék lankás dombjai rajzolódnak ki.

AZ ÁTMENETI TEREK RENDSZERE

—A Balaton-felvidék parasztházainak egyik legfontosabb sajátossága az átmeneti terek gazdag rendszere. A tornác vagy a veranda nem csupán formai elem volt,

hanem a klíma és az életmód finom szabályozója. A belső és külső terek közötti fokozatos átmenetek lehetővé tették, hogy a ház használata az évszakok és a napszakok változásaihoz igazodjon. A hagyományos építészeti alakzatok sokrétű átmeneti terei remek lehetőséget nyújtanak. A tériséget adományozó veranda, az oszlopos tornác, ami lehet beépített, térdfalas, oszlopai lehetnek domborúak, karcsúak, esetleg részletgazdag faragványok vagy öntvények, jól működő másodlagos réteggént megőrzendő építészeti elemek. A téri réteggépzés a működés tág felhasználhatóságát biztosítja, illetve amikor ilyen réteggépződésként értelmezzük hagyományos átmeneti alakzatokat, eszünkbe juthat szimbolikus példaként a Sou Fujimoto tervezte koncepciózus N ház, mint egy elvont térben álló letisztult elméleti képződmény. [4]

—Ugyanakkor Felsőörsön nem egy elvont térben vagyunk. A központi közösségi tér fedett teraszon keresztül nyílik a kert felé, míg a déli és délnyugati homlokzat előtt fedett külső közlekedő fut végig, amely egyszerre árnyékoló és használható kültéri tér.

01



—A különböző rétegek – kertecske, árnyékolt közlekedő, fedett terasz és a tömegből visszahúzott tornác – egymás után következnek. A ház és a kert között így nem éles határ, hanem fokozatos térbeli átmenet alakul ki.

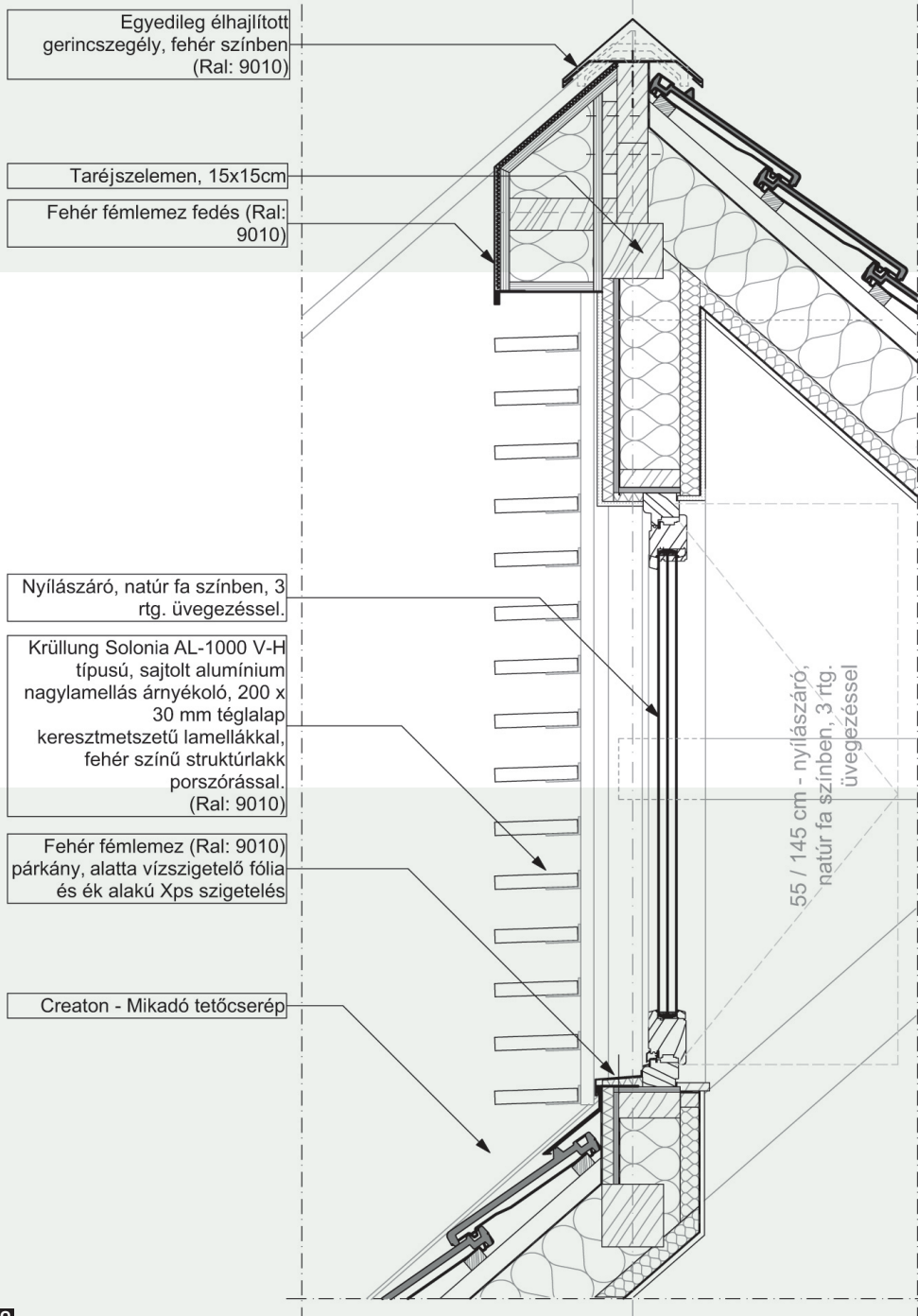
—A tornác a T alakú kompozíció nappali szárnyában addícióként jelenik meg, míg a beforduló hálóblokk esetében inkább a tömegből történő elvétel gesztusaként formálódik. A két eltérő szerkesztési mód ugyanahhoz a térbeli tapasztalathoz vezet: a belső és külső terek közötti átmenet nem egyetlen vonalként, hanem egymásra rétegződő zónák soraként jelenik meg.

—Az anyaghasználat is ezt a kettősséget erősíti: a vörös homokkő, a fehér vakolat és a fa a táj építészeti hagyományaira utalnak, miközben a látszóbeton felületek egyértelműen kijelölik az építés jelenidejét.

KORTÁRS HÁZ EGY VÁLTOZÓ TÁJBAN

—A Balaton-felvidék falvai ma már nem pusztán mezőgazdasági települések, hanem a városi életforma kiterjesztett terei. Ebben a változó környezetben a hagyomány és a kortárs építészet viszonya sem értelmezhető egyszerű stíluskérdésként.

—A felsőörsi ház nem új formaképletet kínál. Inkább egy visszafogott állítást fogalmaz meg: a táj építészete nem akkor marad életben, ha változatlanul ismétljük, hanem ha képes alkalmazkodni az új életformákhoz. A hagyomány ebben az értelemben nem minta, hanem működési elv.



09

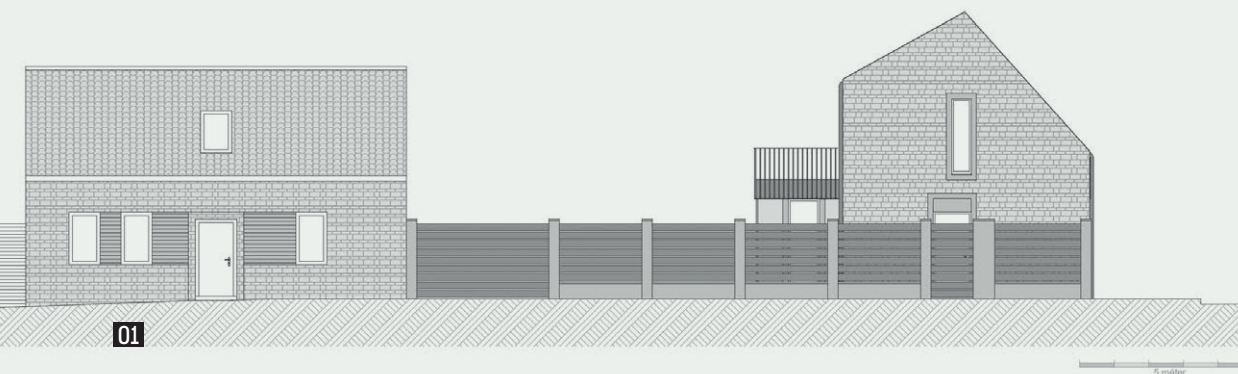
1:20

- 07 A T csatlakozás csuklójában kis gáléria nyílik a nappali-étkező terére
- 08 A konyha irányából a szülői háló. Fenn a gáléria a ház egyik szerkezetileg is érzékeny pontját mutatja, ahol a tető-összemetsződések oszlopok nélkül kellett megoldani
- 09 Részletmetszet a gáléria kert felé néző nyílásán keresztül. A csomópont pozícióját az előző oldalpáron publikált nagyobb léptékű metszet mutatja

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Turi, Attila: „Példák egy főépítész gyakorlatából” / „Examples from a chief Architect's Experience”, *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 38-43, DOI: <10.33268/Met.2019.5.4> [utolsó belépés: 2026-03-10].
- [2] Fülek, Zsolt: „Településképi arculati kézikönyvek” / „Townscape design guides”, *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 54-56, DOI: <10.33268/Met.2019.5.7> [utolsó belépés: 2026-03-10].
- [3] Kolossa, József: „Arculati kézikönyvek - A következő generáció” / „Design Guides - Next Generation”, *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 57-59, DOI: <10.33268/Met.2019.5.8> [utolsó belépés: 2026-03-10].
- [4] Zubreczki, Dávid: „A tökéletes illúzió” / „The Perfect Illusion”, *Metszet*, Vol 13 No 1 (2022), pp 20-27, DOI: <10.33268/Met.2022.1.2> [utolsó belépés: 2026-03-10].

ÉPÍTÉSZ: Kovács-D. Barna (Barna Architects Kft.) | TARTÓSZERKEZET: Horváth Beáta, Böhm Csaba | GÉPÉSZET: Bagó Barnabás | ÉPÜLETVILLOMOSSÁG: Füleki Gábor | KIVITELEZÉS: Tech-Service Industrial Kft.



01

Author: WESSELÉNYI-GARAY, Andor
Title: FRAGMENTED WALL = TÖREDÉKES TÉRFAL

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 46-51,

DOI: 10.33268/Met.2026.2.6

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.6>

Received: 09 March 2026

Accepted: 16 March 2026

Published: 23 April 2026

FAMILY HOUSE, BUDAFOK, HUNGARY;

ARCHITECT: Richárd Gyula Pethő

The building is located on a sharply angled plot in a historic wine cellar district. It masks a neighbouring firewall and maintains the area's low-density character. The interior floor plan aligns with the adjacent property's grid, creating a subtle setback that improves the corner's public space. The façade combines structured frontage on the main street with an asymmetrical side entrance, reflecting the neighbourhood's heritage. The project blends contemporary villa architecture with Swabian simplicity, filling a gap in the streetscape and respecting the hillside's organic form.



02

TÖREDÉKES TÉRFAL

HÁZ AZ ALSÓ SAS UTCA ÉS A VÁR UTCA SARKÁN | BUDAFOK

A budafoki szőlőhegyből kinövő városszövet nem egységes térfalakból, hanem megszakításokból, tűzfalakból és visszahúzódó homlokzatokból áll. Pethő Richárd Gyula sarokházának feladata ezért nem az utcakép folytatása, hanem annak korrekciója: lezárni egy hiányt úgy, hogy közben a hely laza szerkezete megmaradjon.

- 01 Vár utcai bütühomlokzat a szomszédossal
- 02 Alsó Sas utcai homlokzati, egy késő nyolcvanas, korai kilencvenes éveket idéző motívummal a tető a homlokzatra fordul, ezzel pótolva a hiányzó párkányt
- 03 Vár utca-Alsó Sas utca sarok: a fő utcai nézet a polgáriassodó házak hangulatát idézi, a rövid homlokzat „talált” aszimmetriája inkább rurális jellegű



03

ÉPÍTÉS | ARCHITECT
Pethő Richárd Gyula

FOTÓ | PHOTO
Tóth Dávid

SZERZŐ | AUTHOR
WESSELÉNYI-GARAY, Andor

PROMONTOR MORFOLÓGIÁJA

—Budafok régi neve, Promontor, nem pusztán történelmi emlék, hanem a városszövet értelmezésének kulcsa. A Duna fölé emelkedő lösz- és karsztdombokba vájt pincerendszer és a fölötté kialakuló kisvárosi utcák együtt formálták azt a települést, amely valójában két szinten működött: egy látható és egy rejtett városként. [1][2]

—Ebben a rendszerben érthető meg az Alsó Sas utca szerepe is. A mai szem számára talán csak egy keskeny budafoki utca a sok közül, valójában azonban a promontori település egyik korai gerince. A beépítés jellegzetesen kisvárosi: keskeny telkek, az utcavonalra húzott földszintes vagy alacsony emeletes házak, mögöttük udvar, gazdasági épületek, és gyakran a löszfalba vájt pincelejárát. A felszíni épület sok esetben csupán bejárata annak a sokkal nagyobb világnak, amely a föld alatt húzódik.

06

BORVÁROSI EMLÉKEZET

—Az utca egyik ilyen történelmi pontja kissé lejjebb az a ház, amelyet a helyi emlékezet Dietzl-házként – olykor torzult alakban Fitzl-házként – emleget.

—A név a Dietzl családhoz köthető, akik a 19. század közepén a budafoki boripar korai vállalkozói közé tartoztak.

—Dietzl József 1849-ben alapította itt borkereskedését, az Alsó Sas utca 34. szám alatt. A vállalkozás rövid idő alatt jelentős kereskedelmi szereplővé vált, később császári és királyi udvari beszállítói rangot is szerzett. Az épület tehát nem egyszerű lakóházként működött, hanem egy olyan kereskedelmi telephely részeként, amelynek felszíni tere raktárként vagy üzletként szolgált, miközben a tényleges érték a mögötte és alatta húzódó pincékben rejtett.

—Budafok városszerkezete ebből a gazdasági modellből érthető meg. A felszínen fokozatosan kialakult sváb



04

polgárvárosi réteg a borászat és a kereskedelem különböző ágaiból élt; a település német eredetű családnevei – Dietzl, Törley, Sacelláry, Haggenmacher – őrzik ennek a társadalmi szerkezetnek az emlékét.

A SZŐLŐHEGYBŐL KINÖVŐ TELEPÜLÉS

—Az Alsó Sas utca és a Vár utca sarka Budafok felső részének abba az átmeneti övébe tartozik, ahol a településszerkezet nem klasszikus lakóterületként jött létre, hanem az egykori termelési táj lassú lakóvá alakulásának eredményeként.

—A környék eredetileg a promontori szőlőhegy része volt: a mai girbegurba utcák egykori dűlőutak, a telkek hosszú, keskeny parcellák, amelyek a szőlőművelés logikáját követték. A beépítés alapegysége nem lakóház, hanem pince és présház volt; a tartózkodás szezonális, a lakhatás másodlagos. A lakófunkció később települt rá erre az infrastruktúrára, ezért a házak nem újrászervezték a teret, hanem alkalmazkodtak hozzá.

—A mai, korántsem egységes – mégis sajátos hangulatú – morfológia ebből az adaptációból olvasható ki: változó padlószintek, megtört utcavonalak, támfalak, eltérő házmélységek és olyan telkek, amelyek osztása szemmel láthatóan nem geometriai rend, hanem organikus aprózódás eredménye.

—A terület közvetlenül kapcsolódik a budafoki pincerendszer felszíni zónájához. Itt már nem a reprezentatív pinceépítészeti jelenik meg, hanem annak mindennapi, „dolgozó” felszíne. A lakóházak jelentős része eredetileg gazdasági épületből alakult ki, illetve gazdasági rendet

őriz; a ház mögötti tér inkább egykori udvarként, mint kertként értelmezhető.

SAROKHELYZET

—Pethő Richárd Gyula háza hegyesszögű saroktelekre került, egy olyan szakaszon, ahol az utca nem klasszikus térfallal, hanem megszakításokkal, tűzfalakkal és visszahúzódo homlokzatokkal szerveződik.

—Az új ház zárt sorúan csatlakozik a szomszédhoz, eltkarva annak tűzfalát, így kipótolv egy foghíjat. Ezzel – ha nem is egységes utcaképpé – de viszonylagosan zárt térfallal áll össze a rövid szakasz. Ez az egység azonban nem folytonos szerkezeti adottság, hanem helyi állapot: a következő telken már felbomlik, ezért a beépítés inkább töredékek rendezéseként értelmezhető.

—A csatlakozás módja ugyanakkor nem pusztá illeszkedés. A homlokzat finoman beljebb fordul az utcavonaltól, és a saroknál egy hegyesszögű telekrész vizuálisan átnegy a közterületnek. A ház így, miközben lezár egy tűzfalat, nem semlegesíti annak geometriáját, és ezzel nem folytatja, hanem korrigálja az utcavonalat.

ALAPRAJZI LOGIKA

—A megoldás háttérében alaprajzi megfontolás áll. Pethő Richárd Gyula a merőleges szerkesztési rendszert a szomszédos tűzfalhoz igazította, hogy az épület belső tereiben elkerülje a szabálytalan, hegyes- vagy tompaszögű helyiségeket.

—Az utcai visszahúzás tehát nem pusztán kompozíciós gesztus, hanem annak következménye, hogy a belső tér

01
02
03

06

05

- 04 A kerti homlokzat kétszintessé válik, teljes használati értéket adva a tetőtér ezen szakaszának
- 05 A belső elrendezés a kivitelezés folyamán rögzült a későbbi tulajdonosok elképzelése szerint
- 06 A helyszínrajzon jól látszik, ahogy a telepítés elfogadja a szomszédos tűzfal által kínált merőleges koordináta-rendszert, és ezzel kis teresedést hoz létre a sarok felé
- 07 Metszet. A belsőépítészeti egyik dísze a falba fokanként fogott konzolos lépcső



05



rendje elsőbbséget kapott a telek geometriájával szemben. A ház így egyszerre reagál a szomszédos beépítésre és korrigálja a sarkot: miközben lezárja a tűzfalat, a közterület felé enyhén táguló térhelyzetet hoz létre.

BEJÁRAT ÉS HOMLOKZATI REND

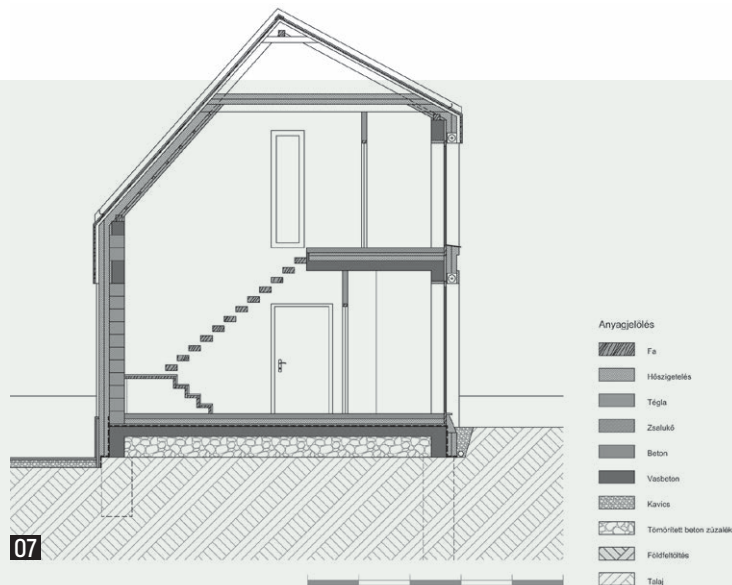
—A bejárat a rövidebb homlokzaton, a mellékutca felől nyílik, ami sajátos kettősséget hoz létre a főutca felőli homlokzat reprezentativitását illetően. A ház így nem frontálisan fordul a hangsúlyosabb irány felé, hanem oldalról közelíthető meg, követve a környékre jellemző használati logikát.

—Azáltal, hogy a szerkesztési rend és a megközelítés iránya szétválnak – vagyis a beléptetés az előlépcsővel, előtetővel, kaputelefonnal és a mindennapi használat kellékeivel együtt nem a főutcai homlokzatszakaszon történik –, az épület városi arca magától értetődő egyértelműséggel érvényesül.

—A főhomlokzat fegyelmezett rendben szerveződik: a földszinten három-, a tetőtérben négytengelyes kiosztás jelenik meg, amely finoman elmozduló ritmust ad a főutcai látványnak. A hangsúly nem a külsőhelyzeten, hanem a nyílásrend arányain és a tömeg kiegyensúlyozott szerkesztésén van.

—Figyelemre méltó, ahogy a házban megismétlődik a környékbeli homlokzatok hordalékjellege. A fő utca felé feszes polgárház, a szűk mellékutcai bejárat irányába szótlan, aszimmetrikus bütü, mintha Karácsony Tamás rajzolta volna a kilencvenes évek végén. [3] A kert felé

03



07

„emeletessé” való elrendezés pedig a sváb szuburbiák kissé generikus villahomlokzata.

04

TÖMEG ÉS TETŐ

—A főépület tömege egyetlen testként jelenik meg: zárt, egységes forma, egyfajta monolitikus jelenlét, amely mégsem válik idegenné a környezetben. Ennek oka, hogy egyszerre két helyi logikát egyesít: az oldalhatáron álló oromfalas ház és a kertbe visszahúzott villa modelljét.

—A tetőformálás szintén a környezeti alkalmazkodás eszköze. Az utcai oldalon csak tetősíklablakok jelennek meg, a tető visszafogott marad, míg a hátsó kert felé az ereszt megemelkedik. Az aszimmetrikus nyeregtető lehetővé

07



08

teszi, hogy a kert irányába két teljes értékű szint jöjjön létre.

—A tömeg így a közterület felől alacsonyabb és zártabb, a belső tér felé magasabb és nyitottabb — a ház nem az utcára, hanem a telek belsejére növekszik.

ÉPÍTÉS

—Az Alsó Sas utca és a Vár utca sarkán álló ház nemcsak térbeli értelemben átmeneti helyzetű, hanem létrejöttének módjában is. Nem megrendelői programból indult, hanem egy előre megfogalmazott építészeti elképzelésből, amelyhez Pethő Richárd Gyula utólag keresett lakót.

—A projekt megvalósulását, jelentős részben, önerőből finanszírozta: a beruházás érdekében saját lakását adta el. Szándéka az volt, hogy az épület – a belső burkolatok kivételével – pontosan úgy valósuljon meg, ahogyan eredetileg elképzelte.

—A mintegy másfél évig tartó építkezést nemcsak személyesen felügyelte, hanem aktív kétkezi munkával is részt vett benne. Számos munkafolyamatot saját maga végzett el, gyakran teljesen egyedül.

—Az egész történet az építész mint mesterépítő régről eredő archetípust rajzolja. Ennek Budafokon különös helyi rezonanciája is van, hiszen a promontori település szerkezete eleve olyan épített világra épült, amelyben a felszíni ház és a föld alatti munka szorosan összetartozott. A lösz- és karsztrétegekbe vájt pincék, járatok és kamrák nem csupán háttérinfrastruktúrát jelentettek, hanem egy olyan termelési és építési kultúra lenyomatát, amelyben az építés nem vált el élesen a használattól, a fenntartástól és a kétkezi munkától. Ebben az

08

értelemben a ház létrejötte nem csupán egyéni teljesítmény, hanem egy régi budafoki építési magatartás kortárs visszhangja: annak a világnak az emléke, ahol a hely alakítása nem absztrakt tervként, hanem közvetlen fizikai munkaként ment végbe.

VISSZAFOGOTT HISTORIZÁLÁS

—Figyelemre méltó, ahogyan Pethő Richárd Gyula – talán öntudatlanul – játékba hoz egy olyan építészeti elemet, amely a kilencvenes évek elején az új-rózsadombi építkezések egyik jellegzetes attribútumává vált.

—A homlokzatra lefuttatott fémlemez fedés, a mészkö lábazat, valamint a nyesett könyöklőkkel kialakított ablakok a főutcai homlokzaton együtt hozzák létre azt a szelíd historizálást, amely a környék architektúrához hasonlóan a városi és a falusi viselkedések határán egyensúlyoz.

09
10

02

MORFOLÓGIAI KORREKCIÓ

—A budafoki saroktelekre épült ház nem egyszerűen egy új lakóépület, hanem egy helyzet értelmezése. Pethő Richárd Gyula épülete a promontori városszövet töredékes logikájához igazodik: lezár egy tűzfalat, rövid szakaszon térfalat hoz létre, miközben a sarok megnyitásával megőrzi a környék laza, átmeneti karakterét.

—Az épület egyszerre reagál a szőlőhegyből kinőtt településszerkezetre, a budafoki pinceváros rejtett infrastruktúrájára és a kortárs családi ház tipológiájára. Ebben az értelemben nem látványos gesztussal, hanem apró morfológiai korrekciókkal válik a hely részévé.



09

- 08 A telken található félnyereggtetős építmény a korábban kiépített gombászpince lejárata. Külön nehézséget jelentett a telekhatáron álló elektromos oszlop
- 09 Berendezés előtt: szemben a bejárat, hátunk mögött a hálószoza, balra a nappali, jobbra a konyha-étkező
- 10 A kerti homlokzat részlete a leendő hálószoza kertkapcsolatával

IRODALOM / REFERENCES

- [1] **Szentirmai, Tamás:** „Geometrikus elfordulás” / „Geometric rotation”, *Metszet*, Vol 6, No 2 (2015), pp 54-57.
- [2] **Takács, Viktor:** „Remiz újra gondolva” / „Rethinking the tramshed”, *Metszet*, Vol 8, No 6 (2017), pp 12-17.
- [3] **Wesselényi-Garay, Andor:** „A homlokzat mint ornamentika” / „The elevation as ornamentation”, *Metszet*, Vol 6, No 2 (2015), pp 42-45.

ÉPÍTÉSZ: Pethő Richárd Gyula (Artana Design Studio) |
 STATIKA: Freund Péter | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Rosza Csaba
 | ÉPÜLETVILLAMOSSÁG: Kánai Barnabás | GEOTECHNIKA:
 Vásárhelyi Balázs | GENERÁLKIVITELEZŐ: Danubian
 Investments Kft. (Pethő Richárd Gyula)



10



01

Author: VADÁSZ, Bence

**Title: RICHARD MEIER QUOTED IN BUDAPEST WHITE HOUSE
= RICHARD MEIER-IDÉZETEK FEHÉR HÁZ BUDÁN**

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 52-57,

DOI: 10.33268/Met.2026.2.7

<https://doi.org/10.33268/Met.2026.2.7>

Received: 02 February 2026

Accepted: 18 March 2026

Published: 23 April 2026

WHITE HOUSE, BUDAPEST, HUNGARY;

ARCHITECT: László Mikó

The "White House" embodies Richard Meier's philosophy by favouring minimalist design over ornamentation, using white surfaces to let light and shadow shape its character. Its unified form and clear spatial logic make the building a functional work of art, described as an architectural "epigram" with a straightforward, minimalist approach.

02



RICHARD MEIER-IDÉZETEK FEHÉR HÁZ BUDÁN

Mottó:

„A fehér a legcsodálatosabb szín,

mert a szivárvány összes színét magában foglalja.

A fény pedig minden nap változtatja a fehér felületek karakterét.”

(R. M.) [1]

- 01 Utca felőli főbejárat
- 02 Metszet a garázs-nappali-tetőterasz tömegén és a medencén keresztül
- 03 Kert felőli nézet



03

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Mikó László

FOTÓ | PHOTO
Szentiváni János

SZERZŐ | AUTHOR
VADÁSZ, Bence

— Olyan kevés van már ilyen.

— Pedig olyan nagyon sokféle megközelítés volt már. Mindenféle volt mindenhol. Archaizáló, kortárs, modern, de másképp, minimál, transzparens, vernakuláris, parametrikus, brutalista, posztmodern, eklektikus... Kifejezések. Szavak. Lehet, hogy jelentenek valamit. Talán igen. Néha nem. Elemzések, elméletek. Szabályok, kötöttségek. És jajj, az „üzenetek”... Szlogenek.

— Csak olyan van kevés, hogy: „Ház a hegyen”.

— Ahol van egy egyszerű képlet, egy vizuális „használati utasítás”, miszerint „így működik ez a ház” [2]. Ezt persze le sem kell írni, mert látszik. Mert magától értetődő. És hát szép. Azért szép, mert jó. Középen lépcső – szép lépcső –, látod mindenhol, tudod, honnan hová vezet. És az egyik oldalon egy hosszúka fekvő hasáb, benne szépen sorolva a kisebb helyiségek két szinten, a másik oldalon egy tömzsi doboz „kalappal”, a mindennapi élet közös tereinek, és persze egy könnyű, karcsú, külső csigalépcső. Tiszta építészeti hang, monokróm felületek, humánus kubista kompozíció. Egyszerre védett és intim kívülről, ugyanakkor nyitott és áramló belülről.

02 03 05

06
07
08
09



04

—Ahogy Richard Meier mondja: „Az építészet célja a terek formálása, amelyekben az emberek kényelmesen, inspirálóan és funkcionálisan élhetnek, miközben a szerkezet maga is műalkotás.” [3]

—És hát fehér. Mert van, hogy nincs szükség segítségre, vizuális bővítményekre, építészeti jelzőkre és határozókra – csak a tömondatokra. A költői kép tömondatokból is kirajzolódik. Miként itt is, Mikó Laci házá-nál. Nincs anyagváltás, homlokzati dísz, színdinamikai kompozíció; nincsenek kiugrások és bemetszések. Itt a jó épületfotóhoz sem kell külső, hozott hangsúly, mondjuk egy piros ruhás lány... (Mátrix). [4] Az őszinte tömeg, a funkció-forma-szerkezet hármas egysége, a fehér szín és a fény megold mindent.

01
04



—„Szeretem a fényt és a fehéret, mert a fényben a színek változnak. A fehér felületek lehetővé teszik, hogy a fény és az árnyék játéka érvényesüljön, ami a legfontosabb számomra.” (Richard Meier) [5]

—Talán ilyen inspirációkból született meg ez a fehér ház Budán.

—Mikó László építészeti alkotása nem hősi eposz.

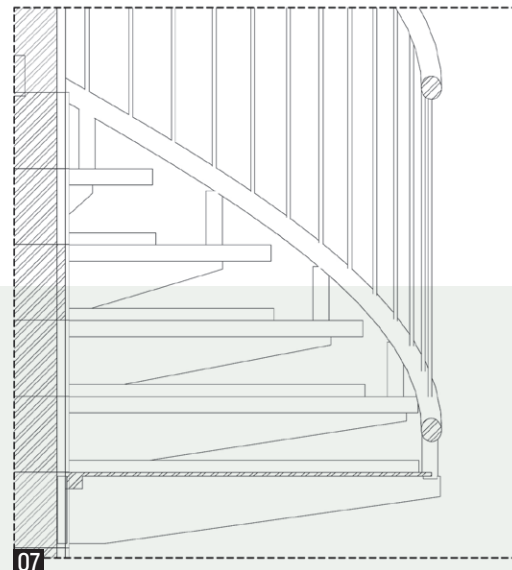
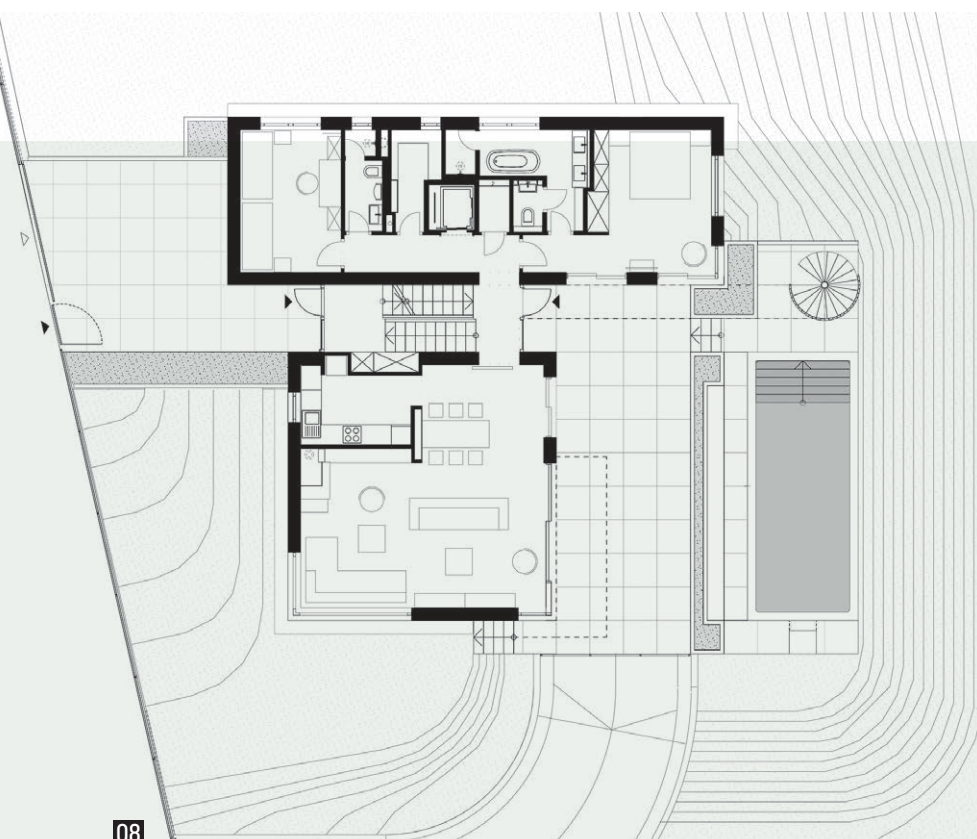
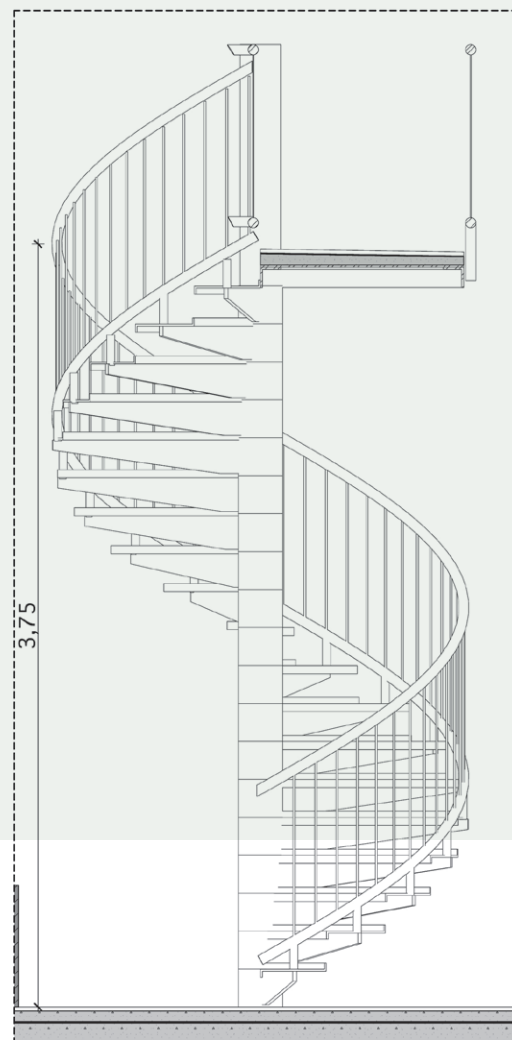
—Epigramma.

—De elmond mindent.

—Nincs kérdés.

04 Az utca lejtését követő, lépcsőzetesen lebomló tömegek

05 Helyszínrajz



- 06 A két tömeg közötti transzparens lépcsőház a medence felől
- 07 Kültéri csigalépcső terve
- 08 Földszinti alaprajz
- 09 Az L alakú beépítés védett teraszt és medencét zár közre



09

IRODALOM / REFERENCES

- [1] **Meier, Richard:** *Laureate Ceremony Acceptance Speech*, 1984 Pritzker Architecture Prize, National Gallery of Art, Washington DC, May 15, para 4 (negyedik bekezdés), hozzáférhető: <https://www.pritzkerprize.com/sites/default/files/inline-files/Richard_Meier_Acceptance_Speech_1984.pdf> [utolsó belépés: 2026-03-04].
- [2] **Vikár, András:** „Balaton, te csodálatos... – Nyaraló”, Tihany, *Metszet*, Vol 1, No 2 (2010), pp 58–61.
- [3] **Meier, Richard:** *Laureate Ceremony Acceptance Speech*, 1984 Pritzker Architecture Prize, National Gallery of Art, Washington DC, May 15, para 10 (tizedik bekezdés), hozzáférhető: <https://www.pritzkerprize.com/sites/default/files/inline-files/Richard_Meier_Acceptance_Speech_1984.pdf> [utolsó belépés: 2026-03-04].
- [4] **Wachowski, L - Wachowski, L:** *The Matrix: Screenplay*, 1999, hozzáférhető: <www.dailyscript.com> [utolsó belépés: 2026-03-04].
- [5] **Meier, Richard:** *Laureate Ceremony Acceptance Speech*, 1984 Pritzker Architecture Prize, National Gallery of Art, Washington DC, May 15, para 4 (negyedik bekezdés), hozzáférhető: <https://www.pritzkerprize.com/sites/default/files/inline-files/Richard_Meier_Acceptance_Speech_1984.pdf> [utolsó belépés: 2026-03-04].

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK:
Miklós Zsófia, Urbán
Sarolta

MÚZEUM A JORDÁN PARTJÁN

A NÍALL MCLAUGHLIN ARCHITECTS NYERTES TERVE A BETÁIAI VILÁGÖRÖKSÉGI HELYSZÍNE



— Jordánia nyugati részén, a Jordán folyó keleti partján található az al-Maghtas néven ismert régészeti terület, amely az UNESCO világörökségi listáján is szerepel. A keresztény hagyomány szerint ezen a helyszínen keresztelte meg Jézust Keresztelő Szent János. A terület már a 4. századtól zarándokhelyként működik. A jordán állam a 2030-ra esedékes kétezres éves jubileumhoz kapcsolódóan új múzeum létrehozását határozta el, melynek tervezésére nemzetközi, meghívásos építészeti tervpályázatot írt ki. A verseny eredményeként a londoni székhelyű Níall McLaughlin Architects nyerte el a megbízást, és folytathatja a tervek kidolgozását.

— A győztes terv egyik legkiemelkedőbb értéke a környezethez való érzékeny kapcsolódás. A pályázati kiírás alapvető elvárása volt, hogy az épület minél inkább beleilleszkedjen a táj karakterébe a terület kiemelt jelentősége miatt. A múzeum koncepciója a narratív térszervezésre épül. A látogatói útvonal kelet felől indul, majd nyugat felé halad, ezzel egy szimbolikus utazást létrehozva. A kelet-nyugat tengely nem csupán funkcionális szervezőelem, hanem egyben a szakrális építészetben megjelenő egyik fő hagyomány visszaidézése.

— A térsor egyik legfontosabb motívuma a víz megjelenése, melyet a tájépítészeti koncepció is erősít. A látogatók egy száraz, sivatag jellegű környezetből érkeznek az épületbe, majd egy vízzel kísért



hasadékon haladnak át, mely a Jordán folyót jelképezi. Végül egy növényzetben gazdag területre jutnak, így a szárazságból a vízre át a termékeny táj felé vezető úttal szimbolizálja az épület a látogatók számára a keresztelés és újjászületés történetét. Az épület tömegformálása szintén a tájhoz való illeszkedést segíti. A múzeum részben a terepbe van süllyesztve, így egy lépcsőzetesen kialakított

SZERZŐ | Fényes Kitti



TERVPÁLYÁZAT

járható tető válik elérhetővé a látogatók számára, ahonnan remek kilátás nyílik a Jordán völgyére és a zarándokútvonalra.

—Az anyaghasználat meghatározásánál a helyi építési hagyományokat vették figyelembe, miután behatóan vizsgálták a helyi vernakuláris építészetet. A tervezők döngölt földfalakat és helyben elérhető követ alkalmaztak. A helyi anyagok használata és a lokális munkaerő bevonása a fenntarthatósági koncepció része, ezzel is kevésbé terhelve a környezetet és segítve a helyi ipar fellendülését.

—A pályázatot nemzetközi, számos szakterületet képviselő zsűri bírálta el, amelyben építésszek, művészettörténészek és örökségvédelmi szakemberek is helyet kaptak. A győztes tervet elsősorban a tájjal való finom kapcsolat, a narratív térszervezés és az alkalmazott szimbolikus építészeti eszköztár emelte ki a többi pályamű közül. A tervezési folyamat az UNESCO irányelvei és szakmai egyeztetései mellett folyik tovább, azzal a céllal, hogy a helyszín globálisan is jelentős kulturális és edukatív központtá váljon, nem kizárólag zarándokok, hanem a szélesebb, nemzetközi közönség számára is.

AMIKRE ÉRDEMES FIGYELNI

KÖZELEDŐ HATÁRIDŐVEL LEADHATÓ PÁLYÁZATOK:

Békéscsaba - Helyközi tömegközlekedési csomópont kialakítása - építészeti tervpályázat

Beadási határidő | **2026. május 6.**

Kiíró | Építési és Közlekedési Minisztérium

A LAKÓÉPÜLET-ÁLLOMÁNY MINT KLÍMASTRATÉGIAI KULCSTÉNYEZŐ

Az építészet fenntarthatósági diskurzusában egyre világosabban kirajzolódik, hogy a klímasemlegességi célok elérésének valódi terepe nem az új építések világa, hanem a meglévő lakóépület-állomány kezelése. Míg az új épületek esetében a technológiai és szabályozási feltételek már nagyrészt adottak, addig a lakóházak – különösen a társasházi állomány – átalakítása továbbra is rendszerszintű kihívásként jelenik meg. A kérdés nem csupán építészeti, hanem társadalmi, gazdasági és döntéshozatali probléma is: hogyan lehet egy rendkívül heterogén, sokszor széttagolt tulajdonosi struktúrával rendelkező épületállományt olyan irányba terelni, amely összhangban áll a zéró karbon célokkal?



EPBD: A LAKÓÉPÜLETEK FELÚJÍTÁSA, MINT KÖTELEZŐ PÁLYA

—Az Európai Unió épületenergetikai irányelvének (EPBD) legújabb módosítása egyértelmű választ ad erre a kérdésre: a meglévő lakóépületek felújítása nem opcionális lehetőség, hanem elkerülhetetlen pálya. Az irányelv középpontjába a legrosszabb teljesítményű épületek fokozatos kivezetése és a mélyfelújítások ösztönzése került.

—A szabályozás egyik legfontosabb üzenete, hogy a lakóépületek energiahatékonyságának javítása nem oldható meg egyedi, elszigetelt beavatkozásokkal. A minimum energiahatékonyági követelmények bevezetése azt jelenti, hogy a teljes állomány szintjén kell elérni egy meghatározott minőségi küszöböt, miközben a tagállamok számára kötelezővé váló felújítási stratégiák a hosszú távú, rendszerszintű beavatkozásokat helyezik előtérbe.

—A hazai helyzetet vizsgáló legfrissebb elemzések is ezt támasztják alá: a MEHI 2026-os anyaga rámutat arra, hogy a magyar lakóépület-állomány döntő része energetikai szempontból elavult, és a jelenlegi felújítási ráta messze elmarad attól a szinttől, amely a klímacélok teljesítéséhez szükséges lenne. A tanulmány szerint különösen problémás, hogy a felújítások többsége nem éri el a mélyfelújítás szintjét, így a beavatkozások nem eredményeznek tartós és rendszerszintű kibocsátáscsökkenést.

—Ez a megközelítés különösen releváns a társasházi épületek esetében, ahol a döntéshozatal komplexitása önmagában is jelentős akadályt jelent a mélyfelújítások előtt.

A LAKÓÉPÜLETEK MINT ÖSSZETETT RENDSZEREK

—A lakóépületek felújítása sajátos tervezési helyzetet teremt. Egy társasház nem csupán fizikai struktúra, hanem tulajdonosi, használati és működési rendszerek összessége. A beavatkozás így nem korlátozódhat a szerkezetek vagy gépészeti rendszerek korszerűsítésére, hanem a teljes működési logika újragondolását igényli.

—Az energetikai teljesítmény javítása például csak akkor lehet tartós, ha az összhangban áll az épület használatával, a lakók komfortigényeivel és a közös terek működésével. Ugyanígy a szerkezeti beavatkozások – homlokzat, tető, nyílászárók – nem választhatók el a városképi és építészeti kontextustól. A felújítás tehát egyszerre technikai, térbeli és társadalmi folyamat.

KULTURÁLIS ÉS KÖZÖSSÉGI DIMENZIÓ

—A lakóépületek esetében a kulturális fenntarthatóság különös jelentőséget kap. Ezek az épületek nem csupán városi szövetet alkotnak, hanem a mindennapi élet elsődleges terei. A felújítás során ezért nemcsak az építészeti karakter megőrzése a kérdés, hanem az is, hogy hogyan tarthatók fenn azok a használati minták és közösségi viszonyok, amelyek az adott épülethez kötődnek.

—A beavatkozás így egyfajta újratárgyalása a közös térhasználatnak: mit jelent ma egy lépcsőház, egy udvar, egy erkély vagy egy közös kert? A jól megtervezett felújítás képes ezeket a tereket nemcsak megőrizni, hanem új minőséggel is felruházni.

KLÍMAREZILIENCIA A LAKÓÉPÜLETEKBEN

—A klímaváltozás hatásai különösen érzékenyen érintik a lakóépületeket, hiszen ezek az épületek közvetlenül befolyásolják a lakók komfortját és egészségét. A felújítás során ezért kiemelt szerepet

kapnak azok a passzív és aktív megoldások, amelyek képesek kezelni a hőterhelést, a csapadékváltozásokat és a levegőminőségi problémákat.

—A meglévő épületek gyakran rendelkeznek olyan rejtett potenciálokkal – például nagy hőtároló tömeg, árnyékolt udvarok, átszellőztethető alaprajzok –, amelyek megfelelő tervezéssel újra aktiválhatók. A reziliencia ebben az értelemben nem új technológia beépítését, hanem sok esetben a meglévő építészeti logikák újraértelmezését jelenti.

NEMZETKÖZI PÉLDA: A TÁRSASHÁZI FELÚJÍTÁS MINT RENDSZER

—A társasházi felújítások komplexitására több európai ország már rendszerszintű válaszokat adott. Olaszországban a Green Building Council Italia által kidolgozott GBC Condomini minősítési rendszer kifejezetten a lakóépületek – különösen társasházak – fenntartható felújítására fókuszál.

—A rendszer egyik legfontosabb sajátossága, hogy nem kizárólag energetikai szempontokat vizsgál, hanem integrálja az építészeti minőséget, a környezeti teljesítményt, a komfortot és a közösségi használat kérdéseit. A minősítés így nem csupán technikai ellenőrzőlista, hanem olyan keretrendszer, amely segíti a különböző szereplők – tervezők, kivitelezők, tulajdonosok – közötti koordinációt. Ez a megközelítés különösen tanulságos a magyar helyzet szempontjából, ahol – a MEHI elemzésével összhangban – a felújítások egyik legnagyobb akadálya éppen az, hogy hiányzik az integrált, teljes épületre kiterjedő szemlélet.

MAGYARORSZÁGI KIHÍVÁSOK

—Magyarországon a lakóépületek felújítása jelenleg még döntően részleges beavatkozások formájában valósul meg. A teljes épületet érintő, összehangolt felújítások ritkák, ami részben a finanszírozási feltételek, részben a társasházi döntéshozatal nehézségeiből fakad.

—A tulajdonosi struktúra fragmentáltsága, a rövid távú megtérülési szemlélet és a szakmai koordináció hiánya mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a mélyfelújítások ne váljanak általánossá. Ugyanakkor az EPBD által kijelölt irány, valamint az energiaárak és a finanszírozási követelmények változása egyértelműen ebbe az irányba tereli a gyakorlatot.

KÖVETKEZTETÉS: A LAKÓÉPÜLETEK FELÚJÍTÁSA STRATÉGIAI KÉRDÉS

—A lakóépületek felújítása nem csupán energetikai korszerűsítés, hanem a városi életminőség, a társadalmi működés és az építészeti kultúra újragondolása. A zéró karbon átállás ebben az értelemben nem technológiai projekt, hanem kollektív átalakulási folyamat, amelyben az építészet közvetítő szerepet tölt be.

—A kérdés így nem az, hogy szükség van-e felújításokra, hanem az, hogy képesek vagyunk-e ezeket integrált, építészeti minőséget létrehozó beavatkozásként kezelni.

KITEKINTÉS

—E komplex kérdéskör jelentősége indokolja, hogy a szakmai diskurzus kiemelt figyelmet fordítson a lakóépületek felújítására. A HuGBC idei Green Future konferenciája ezért fókuszál a lakóépület-állomány átalakítására, különös tekintettel a társasházi felújítások rendszerszintű kérdéseire, valamint azokra a nemzetközi példákra – így a GBC Italia gyakorlatára is –, amelyek iránymutatást adhatnak a hazai átalakítás számára.



02

- 01 Felújított társasház (Építész: Sandwell UDBS, fotó: Tony Hisgett/Wikimedia Commons)
- 02 Felújított lakóház (Építész: Vandkunsten és Witraz & Wissenberg, fotó: Triplecana/Wikimedia Commons)

ROVAT Szerkesztő



SZERZŐ |
Kolossa József DLA
vezető fenntarthatósági
tanácsadó / HuGBC

www.hugbc.hu

ABSTRACTS

SZABÓ, Levente: IN PRAISE OF NOT-SO-SO

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 14-21, DOI: 10.33268/Met.2026.2.1

METRODOM APARTMENTS, BUDAPEST, HUNGARY | Architects: PÉTER KENDELÉNYI AND ZSOLT HAJNAL

The Metrodom residential complex, located in Budapest's 9th district, presents a contemporary interpretation of industrial heritage with its "megastructure" architectural approach. The development features a four-story brick-clad base

that firmly integrates the building into the surrounding streetscape, supporting elevated upper volumes and a centrally positioned courtyard intended to encourage urban community engagement. The project exemplifies superior

architectural quality and offers community-oriented amenities such as an expansive four-story lobby, a rooftop terrace, and advanced green facade technology.

SZABÓ, Árpád; PIRITY, Ádám: SPATIAL AND SOCIAL PATTERNS

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 22-27, DOI: 10.33268/Met.2026.2.2

BRICK NEIGHBOURHOOD SOCIAL HOUSING COMPLEX, LJUBLJANA, SLOVENIA | Architects: ALJOŠA DEKLEVA, TINA GREGORIČ

The Novo Brdo 2 & 3 social housing complex in Ljubljana offers nearly 500 units on a former clay quarry, featuring modular

buildings and "Z" blocks to minimise noise. The project includes accessible housing, shared spaces, and public parklands,

promoting local identity and transforming social housing into a vibrant urban community.

LAMERS, Emiel: URBAN POROSITY AS A DESIGN INSTRUMENT

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 28-33, DOI: 10.33268/Met.2026.2.3

REPUBLICA, AMSTERDAM, HOLLAND | Architects: MARC KOEHLER ARCHITECTS + LOER ARCHITECTEN (BLOCK 3)

Marc Koehler Architects and Loer Architecten's Republica project in Amsterdam offers a new approach to urban densification, replacing closed blocks with

a porous, multi-volume design. It combines 300 homes with workspaces and hospitality, incorporating courtyards and unique facades for social and climate adaptability.

The project transforms an industrial site into a modular, collective city extension.

CSÉPKE, Tamás: FROM CONTEXT TO DETAILS

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 34-39, DOI: 10.33268/Met.2026.2.4

INTERVIEW WITH BRITISH ARCHITECT JOE MORRIS, FOUNDER OF MORRIS+COMPANY

Joe Morris, founder of London-based Morris+Company, promotes a contextualist design methodology, positioning architecture as an analytical and socio-political instrument for improving urban

environments. His portfolio, including prominent projects such as the Camden Hub Hotel, integrates modern architectural practices with regional historical context. Employing off-site prefabrication

techniques, Morris achieves facades of exceptional quality, meeting contemporary standards for sustainability and operational efficiency.

KOVÁCS-D., Barna; WESSELÉNYI-GARAY, Andor: LAYERS AND TRANSITIONS

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 40-45, DOI: 10.33268/Met.2026.2.5

FAMILY HOUSE, FELSŐÖRS, HUNGARY | Architect: BARNÁK KOVÁCS-DOBÁK

Navigating the balance between traditional Balaton-upland architecture and modern needs, this project reimagines the "porch" (tornác) and "veranda" as functional spatial layers. The T-shaped layout separates

a forecourt and a private garden, with shaded corridors created through additive and subtractive design. By combining red sandstone, white plaster, and exposed concrete, the house connects historical

logic with today's digital lifestyle, offering a thoughtful model for contemporary architecture that emphasizes spatial experience and adaptability over imitation.

WESSELÉNYI-GARAY, Andor: FRAGMENTED WALL

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 46-51, DOI: 10.33268/Met.2026.2.6

FAMILY HOUSE, BUDAFOK, HUNGARY | Architect: RICHÁRD GYULA PETHŐ

The building is located on a sharply angled plot in a historic wine cellar district. It masks a neighbouring firewall and maintains the area's low-density character. The interior floor plan to aligns with the adjacent

property's grid, creating a subtle setback that improves the corner's public space. The façade combines structured frontage on the main street with an asymmetrical side entrance, reflecting the neighbourhood's

heritage. The project blends contemporary villa architecture with Swabian simplicity, filling a gap in the streetscape and respecting the hillside's organic form.

VADÁSZ, Bence: RICHARD MEIER QUOTED IN BUDAPEST WHITE HOUSE

Citation: Metszet, Vol 17, No 2 (2026), pp 52-57, DOI: 10.33268/Met.2026.2.7

WHITE HOUSE, BUDAPEST, HUNGARY | Architect: LÁSZLÓ MIKÓ

The "White House" embodies Richard Meier's philosophy by favouring minimalist design over ornamentation, using white

surfaces to let light and shadow shape its character. Its unified form and clear spatial logic make the building a functional work of

art, described as an architectural "epigram" with a straightforward, minimalist approach.

Építész Tervezői Napok 2026

Helyszín:

Etele Plaza Prémium Moziterem (1119 Budapest, Hadak útja 1.), illetve online részvétel

Időpontok és témák:

március 26. Fenntarthatóság fenntartásokkal

április 23. Térhasznosítás felsőfokon – tetők, tetőterek, tetőtertek

május 21. Legfeljebbújítás – értéknövelő renováció

szeptember 17. Azért a víz a zűr? – vízszigetelések rendszerben

október 15. Rész a pajzson – épületburok nyílászáróknál és más kényes pontokon

november 12. Évtizedes problémák új kihívásokkal – tűzvédelem 2026

Részvételi díj:

Személyes részvétel: 3.150 Ft + áfa (4.000 Ft) / alkalom. A személyes részvételi díj a konferencia étkezési díja.

A helyszínen kizárólag bankkártyás fizetésre van lehetőség, ennek díja: 3.937 Ft + áfa (5.000 Ft) / alkalom

Online részvétel építész kamarai tagoknak, nyilvántartottaknak **kreditpont-igényléssel:** 4.724 Ft + áfa (6.000 Ft) / alkalom. **Online részvétel kreditpont-igénylés nélkül:** 2.362 Ft + áfa (3.000 Ft) / alkalom

Figyelem! Visszatérítés! Minden konferenciánap után minden **személyes résztvevőnek** bruttó 1.000 forintot írunk jóvá a terlvap.hu rendszerében.

Jelentkezés:

Szervező: Artifex Kiadó www.artifexkiado.hu | Szakmai védnök: BME Épületszerkezettani Tanszék

Nemzetközi Építészkongresszus 2026 | Budapest

JÚNIUS

13.

SZOMBAT

HELYSZÍN: JEDLIK ÁNYOS GIMNÁZIUM,
1212 BUDAPEST, TÁNCSEICSI MIHÁLY U. 92.

AKKREDITÁCIÓ | MÉK 3 pont (2026/24)

TÉMA | LEARNING FROM THE GULF

KURÁTOR:
NOURA AL-SAYEH-HOLTROP

JELENTKEZÉS |

a www.terlvap.hu oldalon jobbra fent a konferencia-naptárban vagy a www.artifexkiado.hu oldalon

Lehetőség van támogatói jegy vásárlására, mely esetén a számla nem tartalmaz áthárított étkezési szolgáltatást. Ennek díja: **49 000 Ft + áfa** (bruttó 62 230 Ft)

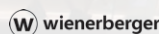
RÉSZVÉTELI DÍJ |

39 000 Ft + áfa (bruttó 49 530 Ft)
(A részvételi díj étkezési szolgáltatást is tartalmaz.)

FŐSPONZOR

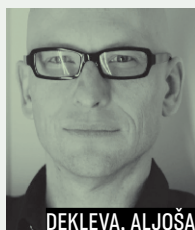


KIEMELT TÁMOGATÓK



TÁMOGATÓK





DEKLEVA, ALJOŠA



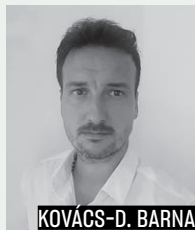
GREGORIČ, TINA



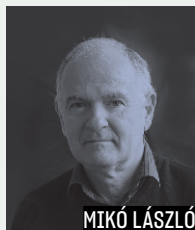
HAJNAL ZSOLT, KENDELÉNYI PÉTER



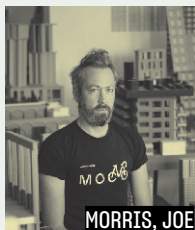
KOEHLER, MARC



KOVÁCS-D. BARNA



MIKÓ LÁSZLÓ



MORRIS, JOE



PETHŐ R. GYULA

TERVEZŐK

Dekleva, Aljoša

Építész és oktató, 1998-ban diplomázott a Ljubljani Egyetemen, majd 2002-ben az Architectural Association (AA) mesterképzésén végzett Londonban. A dekleva gregorič architects társalapítója (2003). Az AA Nanotourism kutatási programjának vezetője, vendégprofesszorként tanított a montreali és karlsruhei egyetemeken, valamint a torontói University of Toronto Gehry-tanszékén. 2016-ban a Velencei Építészeti Biennálé szlovén pavilonjának társkurátora. Számos elismerés mellett elnyerte a Trend-díjat és a Wallpaper Breakthrough Awardot. 2024-ben irodájával elnyerte a Buildner Unbuilt Award elismerést a 2025-ös oszakai világkiállítás szlovén pavilonjának tervéért.

Gregorič, Tina

Építész egyetemi tanár, 2000-ben diplomázott a Ljubljani Egyetemen, majd 2002-ben kitüntetéssel szerzett mesterdiplomát a londoni Architectural Association (AA) iskolában. 2003-ban alapította meg Aljoša Deklevával közös irodáját, a dekleva gregorič architectset. 2014-től a Bécsi Műszaki Egyetem (TU Wien) tanszékvezető egyetemi tanára. Kurátorként jegyezte a 2014-es Ljubljani Design Biennálét és a 2016-os Velencei Biennálé szlovén pavilonját. Munkásságát többszörös Plečnik-díjjal és Mies van der Rohe-díj jelöléssel ismerték el. 2025-2026-ban az EU Mies Awards nemzetközi zsűrijének tagja.

Hajnal Zsolt

Ybl-díjas építész, 1975-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán diplomadíjjal, 1978-80-ban végezte a MÉS Z Mesteriskolát. 1986-ig az Ipartervben, majd 2000-ig a Magasépítési Tervező Vállalatnál tervezett, majd önálló irodát alapított. Brunel-díjas, FIABCI-díjas, Pro Architectura díjas, Icomos díjas, Nemzetközi FIABCI díjas. 2025-ben Budapesti Építészeti Nívódíjat nyert.

Kendeényi Péter

2000-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 2006-2008 között a BME Mesterképzésén, 2010-2012 között a MÉS Z Mesteriskolán vett részt. Budapesti Építészeti Nívódíjas, FIABCI-díjas, Brunel-díjas, Nemzetközi FIABCI díjas. A Hajnal Építész Iroda vezető tervezője. 2025-ben Budapesti Építészeti Nívódíjat nyert.

Koehler, Marc

Holland-portugál származású építész, a Marc Koehler Architects alapítója. Tanulmányait a delfti Műszaki Egyetemen (TU Delft) végezte, ahol 2003-ban szerzett építészdipломát. 2005-ben Amszterdamban megalapította saját irodáját. Legismertebb kezdeményezése a Superlofts, amely lehetővé teszi a lakók számára, hogy saját igényeik

szerint alakítsák ki otthonaikat egy nyitott építészeti rendszerben. Irodája számos nemzetközi díjat nyert, többek között a World Architecture Festival díjait és a Dutch Building Awardot.

Kovács-D. Barna

2012-ben diplomázott a MOME építész szakán, korábban a Bécsi Iparművészeti Egyetem építész szakán, a Zaha Hadid stúdióban és a Greg Lynn stúdióban is tanul. 2010-ben Junior Prima díjas, 2014-ben a Mongol Nemzeti Archeológiai Múzeum nemzetközi építészeti pályázatán 1. díjas. 2018-ban V4 családi házak díjas, Az év balatoni háza díjas, Az év háza díjas, 2022-ben Év Irodája díjas. Az ÓE Ybl Miklós Építéstudományi Kar mestertanára.

Mikó László

1979-ben diplomadíjjal diplomázott a BME Építészmérnöki Karán, majd a MÉS Z Mesteriskola VIII. ciklus hallgatója. A KÖZTI, majd a Papp Architects P.C. (White Plains) és az ASI (Houston) építész tervezője. 1993-ban alapította meg a Szántó & Mikó Építésszek Tervezőirodáját. 2023 óta UIA tanácsstag. 1992 óta a BME Építészmérnöki Kar Középülettervezési Tanszék, Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezés Tanszék, Exploratív Tanszék külső oktatója, 2022 óta címzetes egyetemi docens. 2000-ben az Év háza díjban, 2008-ban Pro Architectura díjban, 2010-ben Ybl-díjban, 2012-ben Média Építészeti Díjban részesült.

Morris, Joe

Brit építész, tanulmányait a De Montfort University és a University of Greenwich intézményekben végezte, majd 1996-ban diplomázott a Bartlett School of Architecture (London) posztgraduális képzésén. 2004-ben társalapítója a Duggan Morris Architects irodának, amelyből később létrejött a Morris+Company. Az iroda ma London Shoreditch kreatív negyedében és Koppenhágában működtet stúdiót, és szerepel az Architects' Journal által összeállított AJ100 rangsorban. Morris világszerte számos egyetemen tartott előadásokat.

Pethő Richárd Gyula

2019-ben diplomázott az Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Kar Építész Szakán (MSc). 2020-tól az Artana Design & Build stúdió alapító vezető tervezője, 2022-től a Danubian Investments Kft. ügyvezetője, 2024-től az ÓE Ybl Miklós Főiskolai Kar óraadója.

Felezze mobil havidíjait a Metszet Klubbal!

Most az első 6 hónapban elengedjük a havidíjai felét!

metszet
K L U B

6 HÓNAPIG
-50%
KORLÁTLAN
TELEFONÁLÁS
már **3310 Ft**-tól,
beépített mobilinternettel!

Válassza a Metszet Klubot!

- Kifejezetten mérnökök, építészek, műszaki szakemberek számára kialakított tarifacsomagok
- 15 éves szakmai tapasztalat
- Több mint 5 000 elégedett felhasználó
- Nincs AI - igazi ügyfélszolgálat élő munkatársakkal
- Kiszolgáljuk otthonában vagy munkahelyén is

A részletekért regisztráljon az alábbi linken és kollégáink felveszik Önnel a kapcsolatot: metszetklub.hu

Üdvözlettel,
A Metszet Klub csapata

SZERZŐK

Csepke Tamás

Okleveles építész, 2017-ben diplomázott a DEMK Építészmérnök Tanszékén. Szakmai pályáját a 3h Építészirodában kezdte, majd dolgozott Kovács Zoltánnal a kollektív műteremben, Földes Lászlóval és Puhl Antallal is. 2021-ben elvégezte a MÉSZ Mesteriskola XXV. ciklusát. Jelenleg a BME Építőművészeti Doktori Iskolában doktorandusz. 2024-ben saját tervezőirodát alapított Studio Formation Kft. néven.

Lamers, Emiel

A Delfti Műszaki Egyetemen végzett építészként, 1993 óta öt különböző európai városban élt (Rotterdam, Budapest, Párizs, Ljubljana, Amsterdam). 2003 és 2007 között Budapesten több mint száz cikket publikált az A10 magazinban a kortárs magyar és európai építészetről. Számos kiállításon és konferencián vett részt szervezőként és előadóként a kortárs európai építészet témájában. 2015-ben jelent meg „Kortárs építészet Magyarországon” című könyve. 2016 óta oktat a Delfti Műszaki Egyetemen (TU Delft). Emellett tervezőként is dolgozik, és 2005 óta több mint 300, építészeti témájú sétát vezetett Hollandiában, Belgiumban, Franciaországban, Svájcban, Szlovéniában, Magyarországon és Japánban.

Pirity Ádám

2020 tavaszán diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 2018-ban kezdett dolgozni a Stúdió Észak-magyarországi Tervező Kft.-ben, majd 2020-tól a Kreatív Magyar Mérnök Kft.-nél. 2020 őszén felvételt nyert a Csonka Pál Doktori Iskolába. Kutatása témája az Észak-magyarországi Tervező Vállalat (ÉSZAKTERV) történetének és hatásának a feltárása.

Pokol Júlia

2019-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, majd 2020-ban kezdte tanulmányait a BME Építőművészeti Doktori Iskolájában. Kutatása a lokális műanyag újrahasznosítás és egy zero waste kampusz kialakításának lehetőségeit vizsgálja. 2021 óta az Opinion Builders Kft. munkatársa és az Utcáról Lakásba Egyesület önkéntese.

Szabó Árpád DLA

1999-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 1999–2002 között DLA-ösztöndíjas a BME Urbanisztika Tanszékén. 2003 óta ugyanott főállású oktató, 2011-től egyetemi docens, 2019 óta a tanszék vezetője. DLA-fokozatát 2007-ben szerezte. A Mesteriskola XVII. ciklusának hallgatója. 2005-ben a Harvard Graduate School of Design, Boston meghívott zsűritagja. 2008 és 2012 között az EUROPAN tervpályázati rendszer magyarországi koordinátora. Az MTA köztestületének tagja, 2012 és 2018 között a Településtudományi Állandó Bizottság titkára. 2008 óta a Czirják Szabó Kft. ügyvezetője, ahol építész és településtervező tevékenységet is végez.

Szabó Levente

Építész, 1999-ben diplomázott a BME Középülettervezési Tanszékén, 2007-től ugyanott főállású oktató, 2020-tól tanszékvezető egyetemi tanár. 2012–2015 és 2020–2023 között az MTA Bolyai János kutatási ösztöndíjasa. A Hetedik Műterem ügyvezetője, középületek, közterek, műemlék-rekonstrukciók és emlékművek tervezője. 2010-ben és 2016-ban Pro Architectura díjat, 2017-ben Magyar Formatervezési Díjat és Molnár Péter-emlékdíjat kapott, 2018-ban Ybl Miklós-díjjal tüntették ki. 2020-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia rendes tagja. 2024-ben Pro Architectura, 2025-ben Ráday Mihály-díjat kapott.

Vadász Bence DLA

Ybl-díjas építész, 1988-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, 1992-ben a MÉSZ Mesteriskola XI. ciklusán, 2016-ban a Breuer Marcel Doktori Iskolán, és DLA-fokozatot szerez. 1988-ban az Artunion, majd a Pécsiterv tervezője, 1991-től a Vadász és Társai Építőművész Kft. vezető tervezője, majd irodavezetője. 2019-től az MMA levelező, 2021-től rendes tagja. Több mint 25 éve vesz részt az egyetemi és főiskolai oktatásban. 2024-ben Prima díjat kapott.

Wesselényi-Garay Andor PhD

Wesselényi-Garay Andor PhD egyetemi tanár 1994-ben diplomázott diplomadíjjal a BME Építészmérnöki Karán. 1995-ben saját építészirodát alapított Osváth Gáborral Gyár, majd 2001-ben önálló irodát W-G-A Psychodesign néven. 2000-től az Alaprajz, 2010-től a Metszet folyóirat külsős munkatársa, illetve tanácsadó testületének tagja, 2002-től az Atrium magazin építészeti főmunkatársa, 2006-tól vezető szerkesztője volt. A 2010-es Velencei Biennálé magyar kiállításának egyik kurátora. 2018 óta a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének kutatója. 2025 óta az Ybl Miklós Építéstudományi Kar Doktori Iskolájának oktatója.

„Képtelen vagyok követni,
hogymikor milyen
építési jogszabály változik...”

„Rengeteg időm elmegy
azzal, hogy megtaláljam a választ
építési jogi problémáimra...”



„Bizonytalan vagyok,
hogymilyen jogszabályra hivatkozom
építési jogi vitámban...”

„Tartok tőle, hogy egyszer
bírságot kapok vagy nem fizetik ki
a munkámat, mert nem ismerem
valamilyen jogszabályt...”

ITT A SEGÍTSÉG:



ÉPÍTÉSI § JOG

PONTOSAN, EGYSZERŰEN, KÖZÉRTHETŐEN

- értesítés minden fontos építési jogi változásról
- közérthető, gyakorlatias magyarázatok a jogszabályok értelmezéséhez
- pontos hivatkozások a hatályos jogszabályokra
- szerződésminták és szerződéskötési útmutatók
- a bírósági és hatósági gyakorlat bemutatása
- konkrét, gyakorlati kérdések-válaszok

§ www.epitesijog.hu



A PORTÁL HASZNÁLATÁVAL

- ✓ naprakészen tájékozódhat az építési jog dzsungelében
- ✓ értékes mérnökórákat takarít meg a gyors információszerzéssel
- ✓ elkerülheti a fölösleges jogvitákat és bírságokat

Időben értesítjük Önt a jogszabályváltozásokról – iratkozzon fel
az **INGYENES változásértesítőre!**

Tájékozódjon az **ELŐFIZETÉS** lehetőségéről és **előnyeiről** az epitesijog.hu
oldalon!

„Az építész a formák tudatos, helyes és nagyszerű játéka a fényben.” (Le Corbusier)

„A jól működő környezet az emberi élet mintáiból születik.” (Christopher Alexander)

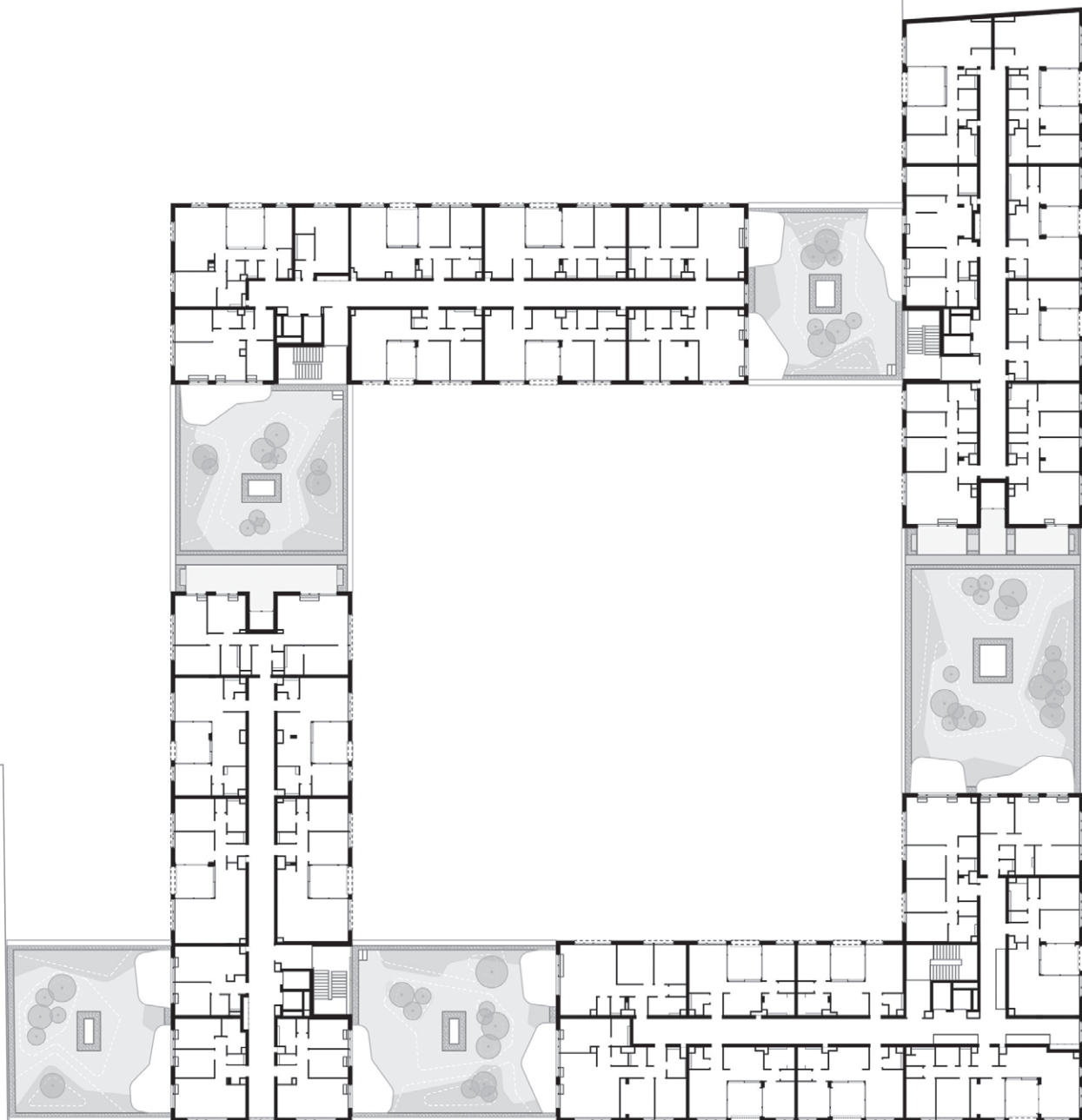
„Az építészet feladata, hogy megerősítse az ember világban való létét.” (Juhani Pallasmaa)

„Az építész végső célja... a paradicsom megteremtése. Minden háznak, az építészet minden alkotásának annak a törekvésnek a gyümölcsének kell lennie, hogy földi paradicsomot hozzunk létre az emberek számára.” (Alvar Aalto)

„Az építész az élet maga, formába öntve.” (Frank Lloyd Wright)

„Az építészet nemcsak a rendről, hanem a valóság összetettségéről is szól.” (Rem Koolhaas)

FOTÓ | Andro Keshelashvili, Max Benidze, Nermosh (Wikimedia Commons)
HELYSZÍN | Tbiliszi, Nutsubidze-negyed
ÉPÍTÉSZ | Otar Kalandarishvili és Gízo Potskhishvili
GYŰJTÉS | Csépe



0 5 10 25



0 5 10 25

KNAUF

WINDOOME

Olvassa be
a kódot!



knauf.com/hu-HU

Mindentudó gipszkarton fokozott hangszigeteléssel

Knauf Diamant gipszkarton építőlemez

A KNAUF Diamant nagy mechanikai ellenállóképességű tűzgátló és impregnált építőlemez, mely növelt felület-tömegének köszönhetően a léghangszigetelésben is jeleskedik. A Diamant termékcsalád többi tagjával kiegészülve széleskörű megoldást nyújt igényes szárazépítési rendszerek kialakításához. Középületek és magánlakások esetében is ideális választás.

Vegye fel velünk a kapcsolatot a: www.knauf.com/hu-HU/knauf-gypsum oldalon található elérhetőségeken!

Build on us.



Zsaluzia

AMIKOR AZ ÁRNYÉK IS
ÉRTÉKET TEREMT



MBI MAGYAR
BRANDS
6x '20 '21 '22 '23 '24 '25

umbroll.hu



SCAN ME